

**ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО
РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА КАМЕНО
ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 г.**

Съдържание

Списък на таблиците.....	3
Списък на фигурите	4
Списък на използваните съкращения.....	5
Увод.....	7
Част I. Териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на Община Камено	13
Обща характеристика/профил на общината:.....	13
Състояние на местната икономика:.....	14
Развитие на социалната сфера и човешките ресурси:	33
Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията	54
Екологично състояние и рискове:.....	61
Културно-историческото наследство и елементи:.....	67
Състоянието на селищната мрежа и жилищния сектор:	70
Връзката на общината със съседните територии:	76
Влияние на големи инфраструктурни проекти с регионално и национално значение:	77
Анализ на административния капацитет на общинската администрация:.....	78
SWOT-анализ:.....	83
Описание на взаимовръзките на анализа с резултатите от проведения хоризонтален социално-икономически анализ:.....	90
Част II. Цели и приоритети за развитие на Община Камено за периода 2021-2027	98
Част III. Описание на комуникационната стратегия, на партньорите и заинтересованите страни и формите на участие в подготовката и изпълнението на ПИРО	110
Част IV. Определяне на зони за прилагане на интегриран подход за удовлетворяване на идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие и на възможностите за сътрудничество с други общини -приоритетни зони за въздействие	111
Част V. Програма за реализация на ПИРО и описание на интегрирания подход за развитие.....	121
Част VI. Мерки за ограничаване изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия	125
Част VII. Необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка на ПИРО	127
ПРИЛОЖЕНИЯ:.....	131

Списък на таблиците

ТАБЛИЦА № 1 ИНДИКАТОРИ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ	14
ТАБЛИЦА № 2 НЕФИНАНСОВИ ПРЕДПРИЯТИЯ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА КАМЕНО	18
ТАБЛИЦА № 3 ИКОНОМИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ	18
ТАБЛИЦА № 4 ЗАСЕТИ ПЛОЩИ ПО ВИДОВЕ КУЛТУРИ	29
ТАБЛИЦА № 5 ЗЕМЕДЕЛСКИ СТОПАНСТВА	30
ТАБЛИЦА № 6 НАСЕЛЕНИЕ ПО НАСЕЛЕНИ МЕСТА НА ОБЩИНА КАМЕНО	34
ТАБЛИЦА № 7 ВЪЗРАСТОВО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ПО ГОДИНИ 2015-2019Г	36
ТАБЛИЦА № 8 НАСЕЛЕНИЕ ПО ВЪЗРАСТОВИ КАТЕГОРИИ	37
ТАБЛИЦА № 9 РАЖДЕНИЯ, УМИРАНИЯ, ЕСТЕСТВЕН ПРИРАСТ	38
ТАБЛИЦА № 10 МЕХАНИЧЕН ПРИРАСТ НА НАСЕЛЕНИЕТО	39
ТАБЛИЦА № 11 ТЕМП НА РАСТЕЖ	39
ТАБЛИЦА № 12 НАСЕЛЕНИЕ ПО СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ	40
ТАБЛИЦА № 13 ИКОНОМИЧЕСКА АКТИВНОСТ НА НАСЕЛЕНИЕТО	42
ТАБЛИЦА № 14 ОБРАЗОВАТЕЛНИ УСЛУГИ- ДЕТСКИ ГРАДИНИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА КАМЕНО	45
ТАБЛИЦА № 15 ОБРАЗОВАТЕЛНИ УСЛУГИ – УЧИЛИЩА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА КАМЕНО	46
ТАБЛИЦА № 16 СОЦИАЛНИ УСЛУГИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА КАМЕНО	49
ТАБЛИЦА № 17 БЮДЖЕТ ПО ГОДИНИ ВЪВ ФУНКЦИЯ „СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ, ПОДПОМАГАНЕ И ГРИЖИ“	52
ТАБЛИЦА № 18 ЧИТАЛИЩА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА КАМЕНО	52
ТАБЛИЦА № 19 СУБСИДИРАНЕ НА СПОРТНИТЕ КЛУБОВЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА КАМЕНО	53
ТАБЛИЦА № 20 ВОДОСНАБДЯВАНЕ НА ОБЩИНА КАМЕНО	57
ТАБЛИЦА № 21 ГАЗОПРЕНОСНА МРЕЖА И ПОТРЕБИТЕЛИ НА ГАЗ В ГРАД КАМЕНО	60
ТАБЛИЦА № 22 КАТЕГОРИЗАЦИЯ НА НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА	72
ТАБЛИЦА № 23 БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА КАМЕНО ПО ВИД В ДК	73
ТАБЛИЦА № 24 БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА СЪГЛАСНО ПРОЕКТ НА ОУП	73
ТАБЛИЦА № 25 ЖИЛИЩНА ОСИГУРЕНОСТ НА НАСЕЛЕНИЕТО	75
ТАБЛИЦА № 26 ЧИСЛЕНОСТ НА ОБЩИНСКА АДМИНИСТРАЦИЯ КАМЕНО	78
ТАБЛИЦА № 27 КОМПЛЕКСНИ АДМИНИСТРАТИВНИ УСЛУГИ ПРЕДОСТАВЯНЕ ОТ ОБЩИНА КАМЕНО	81
ТАБЛИЦА № 28 СУБСИДИИ ГРАЖДАНСКИ СЕКТОР	83
ТАБЛИЦА № 29 SWOT АНАЛИЗ	84
ТАБЛИЦА № 30 ВЗАИМОВРЪЗКА НА АНАЛИЗА С РЕЗУЛТАТИ ОТ ХОРИЗОНТАЛЕН СОЦИАЛНО ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗ НА Р БЪЛГАРИЯ	91
ТАБЛИЦА № 31 ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД	116
ТАБЛИЦА № 32 ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА И ДЕЙНОСТИ, СВЪРЗАНИ С НЕЙНАТА РЕАЛИЗАЦИЯ	122

Списък на фигурите

ФИГУРА № 1 ДВИЖЕНИЕ НА ЗАЕТИ И НАЕТИ ЛИЦА ПРИ НЕФИНАНСОВИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ	19
ФИГУРА № 2 ЗАЕТИ И НАЕТИ ПО ИКОНОМИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ	19
ФИГУРА № 3 ОСНОВНИ ИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ	20
ФИГУРА № 4 ПРОИЗВЕДЕНА ПРОДУКЦИЯ	21
ФИГУРА № 5 ПРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕННОСТ	22
ФИГУРА № 6 ПРОИЗВОДСТВО И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЕНЕРГИЯ	23
ФИГУРА № 7 СТРОИТЕЛСТВО	23
ФИГУРА № 8 ТЪРГОВИЯ И РЕМОНТ НА АВТОМОБИЛИ МОТОЦИКЛЕТИ	24
ФИГУРА № 9 ТРАНСПОРТ, СКЛАДИРАНЕ И ПЛОЩИ	24
ФИГУРА № 10 ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЬОРСТВО	25
ФИГУРА № 11 ОПЕРАЦИИ С НЕДВИЖИМИ ИМОТИ	26
ФИГУРА № 12 ПРОФЕСИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ И НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ	27
ФИГУРА № 13 НАСЕЛЕНИЕ ПО ВЪЗРАСТОВИ ГРУПИ	35
ФИГУРА № 14 ВЪЗРАСТОВО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ГРАД/СЕЛА	35
ФИГУРА № 15 ПОЛОВО СЪОТНОШЕНИЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО	37
ФИГУРА № 16 ПОЛОВО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ГРАД/СЕЛА	38
ФИГУРА № 17 ОБРАЗОВАТЕЛНА СТРУКТУРА КЪМ 01.02.2011Г.	41
ФИГУРА № 18 БЕЗРАБОТНИ ЛИЦА	43
ФИГУРА № 19 РАВНИЩЕ НА БЕЗРАБОТИЦА	43
ФИГУРА № 20 СЕЛИЩНА СТРУКТУРА НА ОБЩИНА КАМЕНО	71
ФИГУРА № 22 СТРУКТУРА НА ОБЩИНСКА АДМИНИСТРАЦИЯ КАМЕНО	79
ФИГУРА № 23 КВАНТИФИЦИРАН SWOT АНАЛИЗ	89
ФИГУРА № 24 СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА НА ПИРО КАМЕНО	100

Списък на използваните съкращения

STEP -анализ	Анализ: на социалните, технологически, икономически, политически фактори
SWOT	Силни страни, слаби страни, възможности, заплахи (анализ)
БВП	Брутен вътрешен продукт
В и К	Водоснабдяване и канализация
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ДБТ	Дирекция „Бюро по труда“,
ДВ	Държавен вестник
ДГС	Държавно горско стопанство
ДЛС	Държавно ловно стопанство
ДМА	Дълготрайни материални активи
ДСП	Домашен социален патронаж
ЕВРОСТАТ	Европейска статистическа служба
ЕЗФРСР	Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕИО	Европейска икономическа общност
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЕСИФ	Европейски структурни и инвестиционни фондове
ЕСФ	Европейски социален фонд ,
ЗГ	Закон за горите
ЗЗ	Защитена зона
ЗМСМА	Закон за местно самоуправление и местната администрация
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗРР	Закон за регионалното развитие
ЗТ	Защитена територия
ЗТСУ	Закон за териториално и селищно устройство
ЗУТ	Закон за устройство на територия
ИЗП	Използвана земеделска площ
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
МЗХ	Министерство на земеделието и храните
МИРГ	Местна инициативна рибарска група
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МСП	Малки и средни предприятия
МУ	Методически указания за разработване на стратегически документи
НПО	Неправителствена организация
НПРР	Национален план за регионално развитие
НСИ	Национален статистически институт
НСРР	Национална стратегия за регионално развитие
ОВОС	Оценка за въздействието върху околната среда

ОДЗ	Областна дирекция „Земеделие“
ОП	Оперативна програма
ОПР	Общински план за развитие
ОПРР	Оперативна програма „Региони в растеж“
ОПРЧР	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“
ОС	Общински съвет
ОДЗ	Областна Дирекция „Земеделие“
ОСР	Областен съвет за развитие
ОСтР	Областна стратегия за развитие
ОУП	Общ устройствен план
П Р С Р	Програма за развитие на селските райони
ПИРО	План за интегрирано развитие на община
ПМС	Постановление на министерския съвет
ПП	Природен парк
ПРОПР	Програма за реализация на общинския план за развитие
ПУ	План за управление
ПУДООС	Предприятие за управление на дейности по опазване на околната среда
ПЧП	Публично-частно партньорство
РИОСВ	Регионална инспекция за околна среда и води
РПР	Регионален план за развитие
РСР	Регионален съвет за развитие
РЦВ	Район за целенасочено въздействие
СО	Селищно образование
СП,	Стратегически приоритети,
ТСБ	Териториално статистическо бюро
ТСУ	Териториално и селищно устройство
УДО	Управление на дейностите с отпадъци
УО	Управляващ орган на Оперативна програма
ЮИР	Югоизточен район от ниво 2

Увод

Предвид изпълняваната Пътна карта за нов подход в политиката за регионално развитие, в настоящия документ са взети под внимание новите подходи в прилагането на регионалната политика в страната.

Планът за интегрирано развитие на община, съгласно измененията и допълненията на Закона за регионалното развитие от м. март 2020 г. е част от общата система за стратегическо планиране и програмиране на регионалното развитие, установена със законодателните разпоредби и в рамките на регионалната политика на България. Съгласно тази политика, Планът за интегрирано развитие на община Камено, област Бургас, за периода 2021-2027 г., определя съгласно подхода „Отгоре - Надолу“ средносрочните цели и приоритети за развитието на Общината в съответствие със стратегическите документи за развитие на нива „Национална стратегия за регионално развитие“ и „Интегрираната териториална стратегия за развитие на Югоизточен регион“, валидни за програмния период 2021 - 2027 г.

Планът за интегрирано развитие на Община Камено е стратегически средносрочен документ, който има за цел постигането на устойчиво социално-икономическо развитие по смисъла на „Устойчиво развитие на регионите“ на база на местните потенциали и сравнителни предимства на природния, материалния и социалния капитали на територията. За целта, ПИРО предлага устойчиви решения за обвързване в едно цяло както на усилията на местната администрация, така и тези на местната общност в техния общ стремеж за постигане на устойчиво социално - икономическо развитие.

Планът за интегрирано развитие на Община Камено 2021 – 2027 г. е разработен в съответствие с Методически указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г. на Министъра на регионалното развитие и благоустройството от м. март 2020г.

В този смисъл разработката използва подходи, методи и принципи при разработването и приемането на ПИРО, които гарантират в значителна степен, че документа е в съответствие с нормативните изисквания в областта на регионалното развитие, както и с определените национални и регионални цели и приоритети на развитието в България. Настоящата разработка е съобразена със специфичните условия, ред и изисквания за прилагане на нормативните документи, свързани с местното самоуправление, териториалното устройство, опазването на околната среда, кадастъра и имотния регистър за територията на община Камено.

В допълнение, като част от стратегическото планиране на местно и национално ниво ПИРО е разработен и в съответствие с целите на кохезионната политика на ЕС за периода 2021 -2027 г. и допринася в максимална степен към цел на политиката „Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони и на местните инициативи“.

Съгласно чл.13, ал.1 от ЗРР, ПИРО определя средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината и връзките ѝ с други общини в съответствие с интегрираната териториална стратегия за развитие на региона за планиране от ниво 2 и общия устройствен план на общината. ПИРО е разработен съгласно нормативните

изисквания на ЗРР за срок от 7 години. Съгласно чл. 13, ал.2 ЗРР ПИРО осигурява пространствена, времева и фактическа координация и интеграция на различни политики и планови ресурси за постигане на дефинираните цели за трайно подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние на общинската територия. В този смисъл Планът за интегрирано развитие на Община Камено следва да вземе предвид предвижданията на Общия устройствен план на общината в случай, че такъв е изготвен към момента на разработване на ПИРО или двата документа да се разработват паралелно в случай, че това е приложимо. В конкретния случай, ОУП на Община Камено е в напреднал етап на разработка, но все още не е приет - процеса не позволява паралелно изготвяне с ПИРО, поради което двата документа не могат да бъдат синхронизирани в пълна степен. До колкото възможно ПИРО отразява предвижданията на ОУП по отношение на общата структура и преобладаващото предназначение на териториите, видът и предназначението на техническата инфраструктура и опазването на околната среда и обектите на културно-историческото наследство.

Планът за интегрирано развитие на Община Камено, като стратегически документ обвързва сравнителните предимства и потенциал за развитие на местно ниво с ясно дефинирана визия, цели и приоритети за развитие, свързани общо от стремежа към по-висок жизнен стандарт на хората в общината и устойчиво развитие на територията.

При разработването на ПИРО за Община Камено 2021-2027 е възприет подходът за осигуряване на вътрешна връзка не само със стратегическите документи за регионално развитие на по-високите нива, но и на продължаващо влияние между досегашни стратегически документи на местно ниво. Поради несъмнено доброто качество на миналия Общински план за развитие на община Камено за периода 2014 - 2020 г., в Планът за интегрирано развитие на Община Камено 2021 - 2027 г. са възприети за доразвиване характерни положителни страни на досегашните стратегически разработки за Община Камено.

В допълнение промените в стратегическата рамка за периода 2021 -2027 г. са заложили в Стратегия „Европа 2027” и „Териториален дневен ред на ЕС - 2027”, както и в националните документи - Национална програма за развитие „България 2027” и Националната програма за реформи.

Стратегия „Европа 2027”

Стратегията „Европа 2027” въвежда запомняща се формула за развитие през следващия планов период с еднозначни цели с количествени измерители. Съобразявайки се с тях и възможностите, България поема ангажменти, чрез Националната програма за реформи.

Споразумение за партньорство на Република България

Споразумението за партньорство 2021-2027 г., заедно с оперативните програми са стратегически документи, които задават приоритетите и целите за програмния период.

Дунавска стратегия на ЕС

Приоритетни области на България за стратегията са: (1) подобряване на достъпността, по и към Дунав и ефективното използване на енергийните ресурси; (2)

подобряване качеството на водите, опазване на биоразнообразието, превенция и управление на риска; (3) повишаване на конкурентоспособността, чрез иновации, образование, култура, туризъм, мултикултурен диалог и съхраняване на регионалната идентичност и богатото културно наследство; (4) укрепване капацитета за управление, координация и партньорство на всички нива, повишаване на сигурността и интеграция на хората в неравностойно положение.

Национална програма за развитие „България 2027”

Националната програма за развитие: България 2027 (НПР БГ2027) е водещият стратегически и програмен документ, който конкретизира целите на политиките за развитие на страната до 2027 г. В НПР БГ2027 са формулирани 5 приоритета, детайлизирани в Част 2.2.

Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.

Националната стратегия за регионално развитие е основният документ, който определя стратегическата рамка на държавната политика за постигане на балансирано и устойчиво развитие на районите на страната и за преодоляване на вътрешнорегионалните и междурегионалните различия/неравенства в контекста на общоевропейската политика за сближаване и постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж.

ПИРО на общината интерпретира и отразява приоритетите на Националната стратегия за регионално развитие по отношение на ключовите области на регионалното и местното развитие, свързани с повишаване на конкурентоспособността и заетостта, инфраструктурното развитие и достъпността, устойчивостта и социалното включване.

Национална концепция за пространствено развитие 2013-2025 г. (Актуализация 2019)

Националната концепция за пространствено развитие дава насоките за устройство, управление и опазване на националната територия и акватория, като едновременно с това създава предпоставки за пространствено ориентиране и координиране на секторните политики. Тази концепция се конкретизира на територията на община Камено чрез Общия устройствен план на общината, който към момента на изготвяне на ПИРО е в процес на разработване и съгласуване с компетентните институции и Концепция за пространствено развитие на Община Камено 2015-2025, приет и действащ документ.

Интегрираната териториална стратегия за развитие на Югоизточен регион

Интегрираната териториална стратегия за развитие на Югоизточен регион от ниво 2 за периода 2021-2027г. е стратегически планов документ, който определя общата политика, пространствена, икономическа и тематична рамка за развитие на региона. Тя отчита предвижданията на секторните стратегии на регионално ниво в областите на икономическото развитие, образование и наука, здравеопазване, социални услуги, транспорт, воден сектор, енергетика, широколентови комуникации, туризъм и околна

среда. Целенасочените действия на ИТСР се фокусират върху увеличаване на конкурентните предимства на региона и догонване на средните показатели на региона с тези на водещите в национален мащаб, преодоляване на вътрешнорегионалните различия в икономическата и техническа инфраструктура, съхраняване и развитие на човешкия фактор и социалната сфера.

По отношение на изискванията на националното законодателство, следва да се вземе предвид факта, че с изменението на Закона за туризма през 2020г. се поставя изискване в програмите за реализация на ПИРО да се включи самостоятелен раздел, който да съдържа общинска програма за развитие на туризма. Тя следва да е съобразена с областната стратегия за развитие на туризма и националната стратегия за устойчиво развитие на туризма и стратегиите за развитие на отделните видове туризъм.

Към момента на приключване на работата по настоящата разработка стратегията за развитие на туризма на Област Бургас все още не изготвена и приета, но администрацията община Камено е изготвила стратегия за развитие на туризма на общинско ниво, в програмата за реализация на ПИРО са предвидени проекти насочени към развитието на туризма. На територията на община Камено, няма курорти с национално значение, поради което не са планирани разходи за подобряване на предлаганите туристически дейности, общински обекти, услуги и продукти в национален курорт, каквито на изискванията на чл. 56а от Закона за туризма.

По отношение на останалите закони, имащи отношение към разработването на Плана за интегрирано развитие на Община Камено, следва да се отбележи, че същите са взети предвид и намират своето отражение в настоящата разработка.

Отговорностите на институциите и партньорите за разработването и приемането ПИРО.

Финансирането на процеса на изработване, съгласуване с партньорите и актуализиране на ПИРО се осъществява от бюджета на общината и чрез средства от фондовете на Европейския съюз и други финансови източници, като кмета на общината ежегодно планира необходимите за целта финансови ресурси.

Кметът на общината организира изработването, съгласуването и актуализирането на ПИРО и осъществява координацията и контрола по процеса на неговото разработване и съгласуване.

Със заповед на кмета е сформирана работна група, която отговаря за подготовката, изготвянето и одобряването на ПИРО. Кметът носи отговорност за цялостната организация и действията по изготвянето на ПИРО. В работната група се включват максимален брой заинтересовани страни, а за останалите се осигурява непрекъснат публичен достъп до информация и възможност за излагане на становища на всички етапи от разработването и реализацията на ПИРО.

Работната група определя етапите, практическите действия и прие програма - график за изработването на ПИРО.

Планът за интегрирано развитие на Община Камено бе обсъден и съгласуван със заинтересуваните органи и организации, с икономическите и социалните партньори, както и с физически лица и представители на юридически лица, имащи отношение към развитието на общината.

Съгласно заповед на кмета на общината бе проведено обществено обсъждане на проекта за ПИРО и на ЕО по реда на чл.20 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми в случаите, в които такава оценка е била изисквана.

По преценка на работната група, постъпилите предложения и препоръки са отразени в проекта на ПИРО и по предложение на кмета Общинският съвет приема и одобрява Планът за интегрирано развитие на Община Камено. Цялата документация на ПИРО е публична.

Планът за интегрирано развитие на Община Камено се представя от кмета на общината пред Областния съвет за развитие в срок до три месеца от неговото приемане от Общинския съвет.

Планът за интегрирано развитие на Община Камено и решението на Общинския съвет за неговото приемане се публикуват на страницата на общината в интернет, както и на портала за обществени консултации на Министерския съвет.

Общинският съвет, Общинската администрация, кметовете на кметства и кметските наместници, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации, представителите на гражданското общество в общината участват в цялостния процес на наблюдение и оценка при спазване на принципа за партньорство.

Посредством ПИРО са определени проблемите, нуждите и потенциалите за развитие на общината и територията ѝ, които са взети предвид при разработването на инвестиционната програма, идентифицирането на проекти и финансови инструменти, включително и съфинансиране от фондовете на Европейския съюз. Планирани са за изпълнение интегрирани подходи за териториално и градско развитие и местни инициативи, допринасящи за постигане на националните цели и приоритетите за регионално и местно развитие.

Планът за интегрирано развитие на Община Камено е изработен за цялата територия на общината, като са определени зони за прилагане на интегриран подход за удовлетворяване на идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие и на възможностите за коопериране със съседни общини.

Структура на Плана за интегрирано развитие на Община Камено

Съгласно изискванията на ЗРР и в частност в съответствие с чл.13 от същия и Методическите указания за разработване и прилагане на ПИРО 2021-2027г. на МРРБ, структурата на Плана за интегрирано развитие на Община Камено е съобразена с най-добрите практики за стратегическо планиране.

Настоящата разработка представя резултатите от проведеното социално-икономическо проучване на база на актуални статистически данни и теренни анкетни проучвания. На тяхна база е изготвен анализ на територията, които представя настоящата

ситуация и очертава тенденциите за бъдещо развитие, които са отразени под формата на изводи. Всички предходно описани данни са в основата на формиране на визия, цели и приоритети, както и мерки и дейности за реализация на ПИРО. Неразделна част от настоящата разработка са и приложенията, изготвени в процеса на разработка на ПИРО.

В съответствие с нормативните изисквания, структурата на ПИРО включва следните части:

- Част I. Териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на Община Камено
- Част II. Цели и приоритети за развитие на Община Камено за периода 2021-2027
- Част III. Описание на комуникационната стратегия, на партньорите и заинтересованите страни и формите на участие в подготовката и изпълнението на ПИРО
- Част IV. Определяне на зони за прилагане на интегриран подход за удовлетворяване на идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие и на възможностите за сътрудничество с други общини -приоритетни зони за въздействие
- Част V. Програма за реализация на ПИРО и описание на интегрирания подход за развитие
- Част VI. Мерки за ограничаване изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия
- Част VII. Необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка на ПИРО

Част I. Териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на Община Камено

Настоящият анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, е изготвен с цел идентифициране на нуждите и потенциалите за развитие на община Камено и е изготвен за територията на цялата община. Той отразява анализирани данни от националната статистика, както и резултати от проведено анкетно проучване сред значими заинтересовани страни в процеса на планиране.

Обща характеристика/профил на общината:

Община Камено е разположена в югоизточната част на България. На север тя граничи с община Айтос, на изток с община Бургас, на запад с община Карнобат и на юг с община Средец. В административно-териториално отношение общината е част от Бургаска област и Югоизточния район за планиране. Последният включва областите Бургас, Сливен и Ямбол. Област Бургас е най-голямата по територия област в страната - 7 748,1 км². Тя включва 13 общини, като населението и представлява 5,65 % от населението на страната. В границите на общината попадат 13 населени места, от които един град - Камено (административен център) и 12 села - Винарско, Вратица, Желязово, Константиново, Кръстина, Ливада, Полски извор, Русокастро, Свобода, Трояново, Тръстиково и Черни връх.

Административният център град Камено отстои на 24 км. северозападно от областния център Бургас. Площта на Община Камено възлиза на 354,9 км² или 4,58 % от територията на Община Бургас.

Община Камено има добро географско разположение спрямо транспортно-комуникационната система на страната. Близостта на общината до областния център е от стратегическо значение, като и осигурява предимство пред голяма част от общините в България по отношение на транспортните ѝ връзки. През територията на общината преминават връзки към южната и северната част на страната, транспортни коридори с направление изток и запад, като също така предстои доизграждането на общоевропейски транспортен коридор №8. Функционирането на този транспортен коридор ще окаже благоприятно влияние върху бъдещите процеси на регионалното развитие. През територията на Община Камено преминава и главна ж. п. линия.

Релефът на общината е предимно равнинен и слабо хълмист, като заема централните части на Бургаската низина. Надморската височина варира от 4,5 m на брега на язовир Мандра на югоизток до 229,5 m северозападно от село Винарско, където са крайните югоизточни разклонения на възвишението Хисар. В най-югоизточната част на общината, източно от село Черни връх попадат част от западните склонове на уединеното възвишение Върли бряг.

Цялата община попада във водосборния басейн на Черно море. В най-югоизточните ѝ предели попада западната част на големия язовир Мандра. През общината преминават част от средните течения на реките Айтоска, Чукарска (Чакърлийска) и Русокастренска, като първите два се вливат в Бургаското езеро, а последната, в северозападната част на язовир Мандра. Общата им

дължина е около 45 km. Микроязовирите и водоемите са 27 броя. Площта на реките е 420 дка, на язовирите, водоемите и каналите – 5123 дка, на езерата (язовир Мандра) – 2715 дка, на блатата и мочурищата – 679 дка, на рибарниците – 340 дка.

Бургаската низина, в която се намира общината, се характеризира като отделен климатичен район в черноморската климатична подобласт в системата на континентално-средиземноморската климатична област. Типични за района са продължителното и меко лято и малкото количество на летните валежи.

Почвите са предимно излужени черноземни смолници и в по-малка степен – алувиално-ливадни и песъкливо-глинести.

На територията на общината се намират само инертни материали. До село Константиново съществуват три кариери за пясък, а до село Черни връх – кариера за чакъл и фракции.

Благоприятното и географско положение е предпоставка за заселване на различни цивилизации още от древността. Културното наследство в общината е концентрирано в Русокастро, Камено, Кръстина и Трояново, като най-значимите недвижими културни ценности в региона са: Средновековна крепост „Русокастро“, местност „Рускин камък“ на 0.5 км източно от с. Русокастро.

Националната концепция за пространствено развитие обособява територии с концентрация на културни ценности, които разкриват седем културни коридора разположени на територията на страната. Община Камено е част от Черноморското културно пространство, което включва както антични крепости и черноморски колонии, така и природни забележителности, характерни за тези региони. Обособяването на територии със специфични характеристики в общината е заложено в НКПР, с цел да се прилагат специфични политики, свързани с бъдещото устройство и развитие на територията.

Състояние на местната икономика:

В административно-териториално отношение община Камено е част от област Бургас и Югоизточния район за планиране и попада в агломерационен ареал с център Бургас, където са още общините Бургас, Айтос, Камено, Созопол и Средец. От гледна точка на отчитане на икономическото развитие и състоянието на местната икономика на територията на община Камено е от изключително важно да бъдат отчетени регионалните характеристики и възможности, още повече че значителна част от икономическите показатели се отчитат на ниво регион и област. В тази връзка в таблица № 1 са показани и анализирани основни ключови икономически показатели за област Бургас.

Таблица № 1 Индикатори на икономическото развитие

Индикатори на икономическото развитие	2017	2018	2019	Средно за страната
БВП на човек от населението (лв., текущи цени)	12 240	12 585	13437	17170
Средногодишен доход на лице от домакинството	5037	5037	5169	6013
Средна годишна брутна заплата на нает (лв.)	10 276	11 225	12301	15209

Индикатори на икономическото развитие	2017	2018	2019	Средно за страната
Относителен дял на бедните спрямо линията на бедност за страната (%)	-	19,6	20,0	22,6
Коефициент на заетост на населението на 15-64 години (%)	64,8	67,4	69,4	70,1
Коефициент на безработица на населението на 15-64 години (%)	8,6	5,3	3,6	4,2
Дял на населението с основно и по-ниско образование на 25-64 години (%)	22,2	20,1	20,4	17,6
Дял на населението с висше образование на 25-64 години (%)	24,8	20,1	22,5	28,0
Произведена продукция (лв./човек)	31 395	34 472	-	25 855
Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи (лв./човек)	3002	2995		2750
Преки чуждестранни инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор (хил./евро)	1887318,4	2059421,2	21371119,4	25341512,8
Дял на домакинствата с достъп до интернет (%)	60,0	68,9	77,7	75,1
Дял на пътната настилка в добро състояние (%)	40,1	36,9	32,5	41,4
Гъстота на пътната мрежа (км/100 кв.км територия)	15,2	15,2	15,2	17,9
Рейтинг за активна прозрачност на ПДИ за органите на местното самоуправление (%)*	65,0	68,0	66,9	70,7

Източник: Национален статистически институт 2020г.

Брутният вътрешен продукт на човек от населението, както и заплатите в област Бургас продължават да нарастват, макар и с по-ниски темпове от останалите области, и остават малко под средните нива. Брутната заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение достига 11,2 хил. лв. годишно (при 13,8 хил. лв. за страната). Средногодишният доход на лице от домакинството отбелязва сравнително слаб ръст през 2019 г. и остава относително нисък - 5169 лв. при 6013 лв. за страната.

Нивото на бедност в областта е близко до средното за страната през 2019 г. както по отношение на дела на населението, живеещо с материални лишения, така и на това, живеещо под линията на бедност в страната.

Развитието на пазара на труда в областта през 2019 г. е добро. Икономическата активност се повишава до 73%, а коефициентът на заетост нараства до 69,4% и силно се приближава до средния за страната (70,1%). Безработицата се свива рязко, достигайки 3,6% и за първи път през последните четири години отново е под средната за страната (4,2%). От трудово наетите в община Камено 31% работят в Бургас.

Образователният статус на работната сила в областта е сравнително нисък. Делът на висшите достига 23% (при 28% в страната), а този на населението с основно и по-ниско образование - 20% (при 18% в страната). Коефициентът на демографско заместване като отношение на населението на възраст 15-19 години към това на 60-64 години расте и през 2019 г. остава по-висок от средния за страната. Така на всеки 100 души, които ще излязат от работната сила през следващите няколко години, съответстват 69 души, които биха могли да се вляят на пазара на труда.

Бургас е сред областите с висока инвестиционна и бизнес активност и през 2018 г. Броят на предприятията остава значително по-висок от средния за страната - 75 на 1000 души от населението при 59 за страната, въпреки че има несъществено увеличение. Разходите за придобиване на дълготрайни материални активи са 2995 лв./ човек от населението (при 2750 лв. за страната), но се наблюдава застой в последните три години, докато при преките чуждестранни инвестиции има ясна възходяща тенденция - те достигат 5019 лв./човек (при 3560 лв. за страната). Произведената продукция също е изключително висока - с 34,5 хил. лв./човек от населението област Бургас отново е на трето място в страната (след София и София-град). Изплатените суми по европейски проекти нарастват, макар и по-бавно от очакваното, и се приближават до средните за страната нива. Към 15 юни 2020 г. усвоените и изплатени средства в областта достигат 1829 лв./човек, като първенци в областта са общините Созопол и Приморско.

Увеличаването на покритието на кадастралната карта през 2019 г. за област Бургас изостава. Самооценката на местните власти за развитието на електронното правителство в областта се запазва сравнително висока и през 2020 г., но оценката за предоставянето на административни услуги на „едно гише“ изостава от средната.

По-ниска остава и оценката за прозрачността на органите на местното самоуправление – 67% при 71% средно за страната. В рамките на областта с най-високи оценки са общините Бургас, Айтос, Карнобат и Созопол, а с най-ниски – общините Камено и Малко Търново.

Гъстотата на пътната и железопътната мрежа в областта е по-ниска от средната за страната, но делът на автомагистралите и първокласните пътища остава по-висок - 26% при 19% средно за страната. Въпреки това качеството на пътищата в област Бургас продължава да се влошава и делът на пътната настилка в добро състояние е 32,5% при 41,4% средно за страната през 2019 г.

Делът на домакинствата с достъп до интернет в областта се повишава рязко и изпреварва средния в страната, достигайки 77,7% при 75,1% за страната.

Състояние на местната икономика. Обща характеристика.

По своето географско местоположение община Камено и нейният център заемат добро място в транспортно-комуникационната система на страната. Близостта ѝ с областния център Бургас и автомагистрала Тракия е от стратегическо значение. Това дава предимство на общината по отношение на транспортните ѝ връзки с останалата част на страната. С цел осигуряване на възможност за транзитно преминаване на товарни превозни средства, превозващи горива от „Лукойл Нефтохим“ АД, както и за прякото

включване на всички населени места на община Камено и съседните общини до автомагистралата е изграден пътен възел Камено- Българово, който функционира от 2014 г. Във фаза идеен проект е пътен възел Вратица, като предстои да бъде разработен във фаза работен при осигуряване на средства в бюджета на АПИ. Икономическото развитие на община Камено е свързано основно с наличието и развитието на нефтохимическата промишленост, хранително-вкусовата промишленост, малкия и среден бизнес и селското стопанство. Районът се утвърждава като зърнопроизводителен. Добри са условията за създаване на трайни насаждения, основно лозя. Застъпен е и животновъдният отрасъл, който се осъществява главно в лични стопанства.

На територията на общината към момента функционират промишлени предприятия, които формират тенденциите в икономическото развитие и пазара на труда на общината: захарен завод, завод за преработка на нефтени продукти, фирми за производство и монтаж на алуминиеви и PVC дограми, колбасарски цех и предприятия, обслужващи ремонтните дейности на „Лукойл Нефтохим Бургас“ АД. Предприятия, функциониращи на територията на община Камено, са:

- „ЛУКОЙЛ БЪЛГАРИЯ“ АД - търговия с петрол и петролни продукти;
- „ПРОМСТРОЙ“ ООД - сухо строителство;
- „ПРОФЕКС“ ООД – Зърнобаза;
- „ЖАКЕН“ ООД - преработка и изкупуване на черни и цветни метали.

Други стопански субекти, характеризиращи икономическото развитие на града са:

- „Камено газ“ - (100% общинска собственост);
- „Севан“ ООД - търговия с земеделска продукция - зърно, фуражни култури, маслодайни култури и семена кориандър;
- Мандра;
- Цех за нерафинирано олио;
- Цех за преработка на брашна и ядки;
- Цех за безалкохолни напитки;
- РПУ- Камено;
- Цех за врати и мебели "RegaLux";
- Дърводелски цех - гр. Камено;
- Цехове за алуминиева и пластмасова дограма;
- КООП (РПК "Съединение") - гр. Камено;
- Профекс - търговията и производството на селскостопанска продукция;
- Оранжерии "Гюзелев".

За последните пет обработени години 2014-2018 по данни на НСИ е видно, че общия брой на нефинансовите предприятия на територията на общината нараства, след лекия спад през 2016г. като най-голям е броя на микро предприятията с до 9 заети лица. Относително постоянен е броя на малките предприятия със заети между 10 и 49 лица. За съжаления се запазва тенденцията за липсата на средни и големи предприятия.

Таблица № 2 Нефинансови предприятия на територията на община Камено

ПРЕДПРИЯТИЯ	ГОДИНА				
	2014	2015	2016	2017	2018
Общо	302	309	298	318	312
Микро до 9 заети	282	285	276	292	288
Малки от 10 до 49	17	20	20	23	22
Средни от 50 до 249	3	..	..	..	..
Големи над 250	-	..	..	..	..

Източник: Национален статистически институт 2020г.

Разпределението по икономически дейности на нефинансовите предприятия показва, че най-голям е броя на предприятията в дейност „Търговия; Ремонт на автомобили и мотоциклети“, следвани от „Селско, горско и рибно стопанство“, „Преработваща промишленост“, „Транспорт, складиране и пощи“ и „Хотелиерство и ресторантьорство“ данните са видни и от таблица № 3

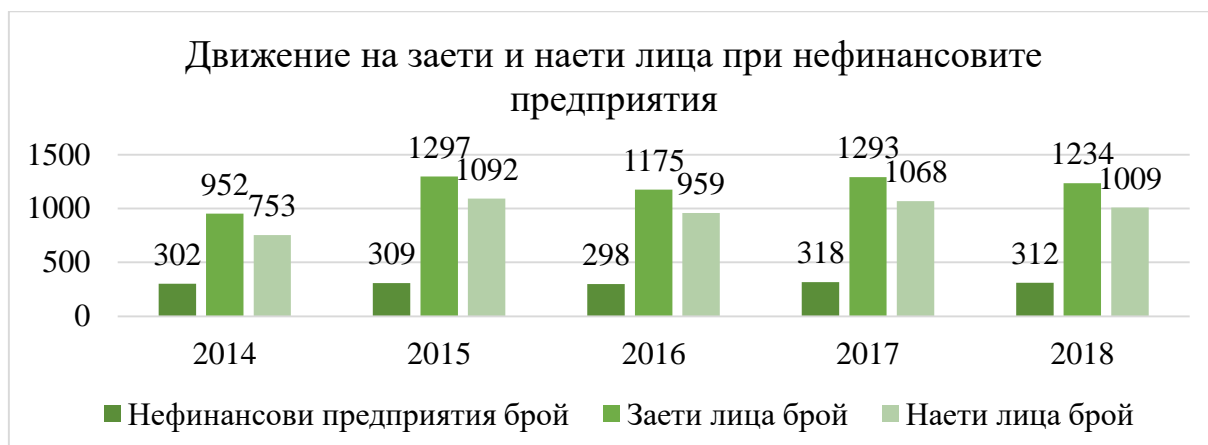
Таблица № 3 Икономически дейности

Икономически дейности	2014	2015	2016	2017	2018
Общо	302	309	298	318	312
Селско, горско и рибно стопанство	76	83	92	90	85
Добивна промишленост	..	..	..	..	..
Преработваща промишленост	21	21	21	23	25
Производство и разпределение електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	19	19	16	16	17
Доставяне на води; Канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	-	-	..	..	-
Строителство	10	12	9	11	11
Търговия; Ремонт на автомобили и мотоциклети	90	92	87	92	90
Транспорт, складиране и пощи	19	23	24	25	25
Хотелиерство и ресторантьорство	19	18	21	22	20
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; Далекосъобщения	..	..	..	..	3
Операции с недвижими имоти	24	20	6	13	10
Професионални дейности и научни изследвания	8	..	8	9	12
Административни и спомагателни дейности	4	4	..	..	..
Образование	-	-	-	-	-
Хуманно здравеопазване и социална работа	..	..	3	3	..
Култура, спорт и развлечения	-	-	-	-	-
Други дейности	7	6	6	7	9

Източник: Национален статистически институт 2020г.

По отношение на показателите за заети и наети лица при нефинансовите предприятия на територията на община Камено се очертава относителна постоянност, което е видно и от представената фигура № 1, като тенденцията не показва развитие.

Фигура № 1 Движение на заети и наети лица при нефинансовите предприятия

Източник: Национален статистически институт 2020г.

По отношение на зетите и наетите лица по икономически дейности от приложената фигура № 2 и видно, че водещата икономическа дейност, в която има значително малък брой предприятия, но наема най-много лица е дейност „Строителство“, следвана от „Селско, горско и рибно стопанство“ и „Търговия; Ремонт на автомобили и мотоциклети“.

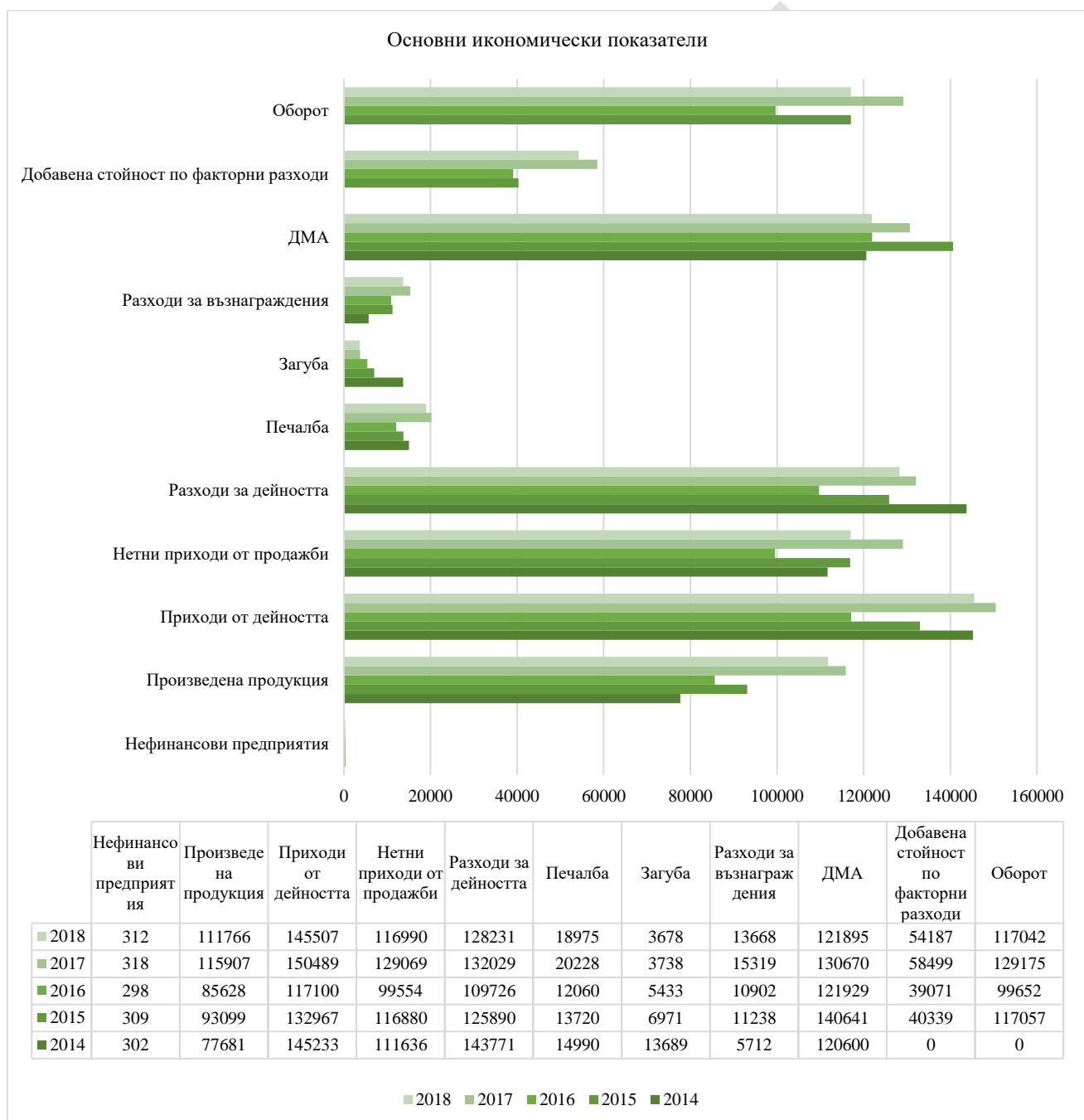
Фигура № 2 Заети и наети по икономически дейности

Източник: Национален статистически институт 2020г.

Анализът на икономическите показатели в Общински план за развитие на община Камено 2014-2020 г. очертава тенденция за икономическо развитие и тласък в икономиката по отношение на увеличение на броя предприятия, двойното увеличение на стойността на произведената продукция, увеличение на разходите за придобиване на ДМА, както и увеличение на чуждестранните инвестиции. Направено е и заключението, че успешното развитие на икономиката ще даде тласък в развитието на общината. За съжаление 7 години по-късно основните икономически показатели за развитие на територия на общината, показани във фигура № 3, очертават тенденции на застой в

Фигура № 3 Основни икономически показатели

Източник: Национален статистически институт 2020г.

икономическото развитие и една относителна постоянност в показателите, като регистрираното движение е в незначителни стойности.

Произведената продукция се е увеличила почти двойно в периода 2014-2018г., но приходите от дейността са останали на едни и същи нива.

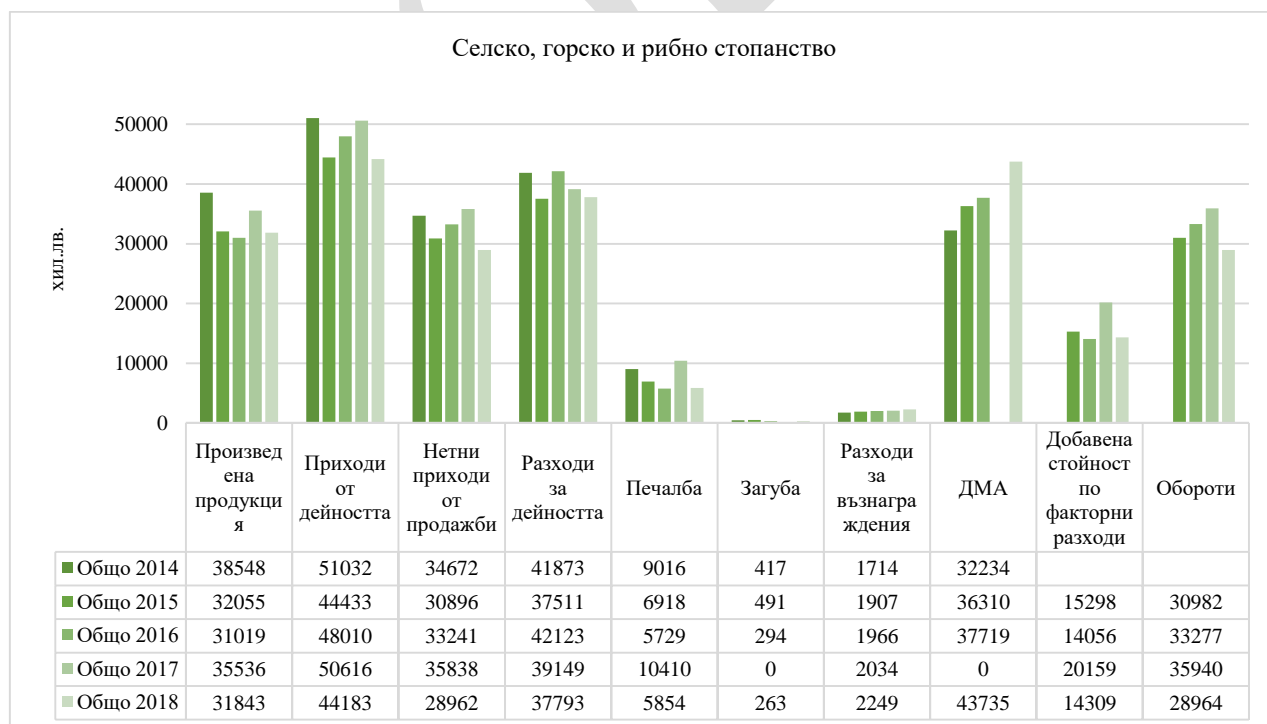
Нетните приходи от продажби са запазили нивата си през годините, като има незначителни отклонения, както и разходите за дейността на предприятията. Най-голям ръст на печалбите е имало през 2017г. когато са достигнали 20 228 хил.лв., което е ръст спрямо 2014г. с близо 26%.

Положителна тенденция се очертава в намаляването на загубите на нефинансовите предприятия, като се отчита намаление с близо 10 000 хил. лв., това от своя страна е дало възможност за увеличение на разходите за заплати, което е една положителна тенденция като разходите за възнаграждения в разглеждания период са се увеличили от 5712 хил. лв. на близо 14 000 хил. лв. което пък от своя страна е добър показател за повишаване на доходите на населението на територията на общината.

Разходите за ДМА, Добавена стойност по факторни разходи и оборотите в разглеждания период са относително постоянни и оказват различия, които не са от съществено значение така, че да бъде очертана тенденция в икономическото развитие.

По отношение на икономическите показатели по икономически дейности, данните показват следните тенденции:

Фигура № 4 Произведена продукция

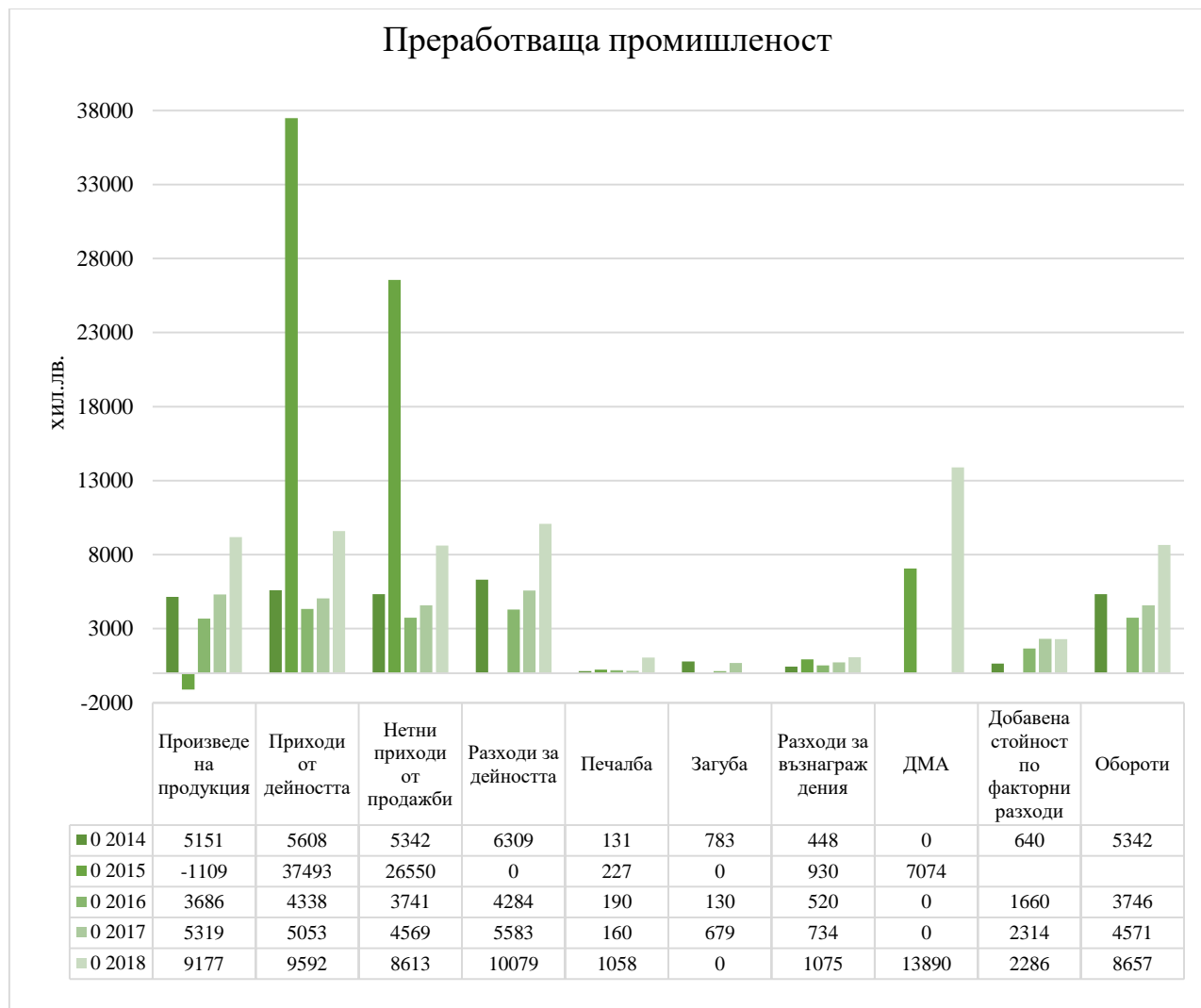
Източник: Национален статистически институт 2020г.

Данните отчетливо показват намаляване по всички показатели в разглеждания период, като увеличение има само на разходите за възнаграждения и ДМА.

В добивната промишленост няма отчетени данни за разглеждания период.

По отношение на дейност „Преработваща промишленост“ са регистрирани следните данни показани във фигура № 5.

Фигура № 5 Преработваща промишленост

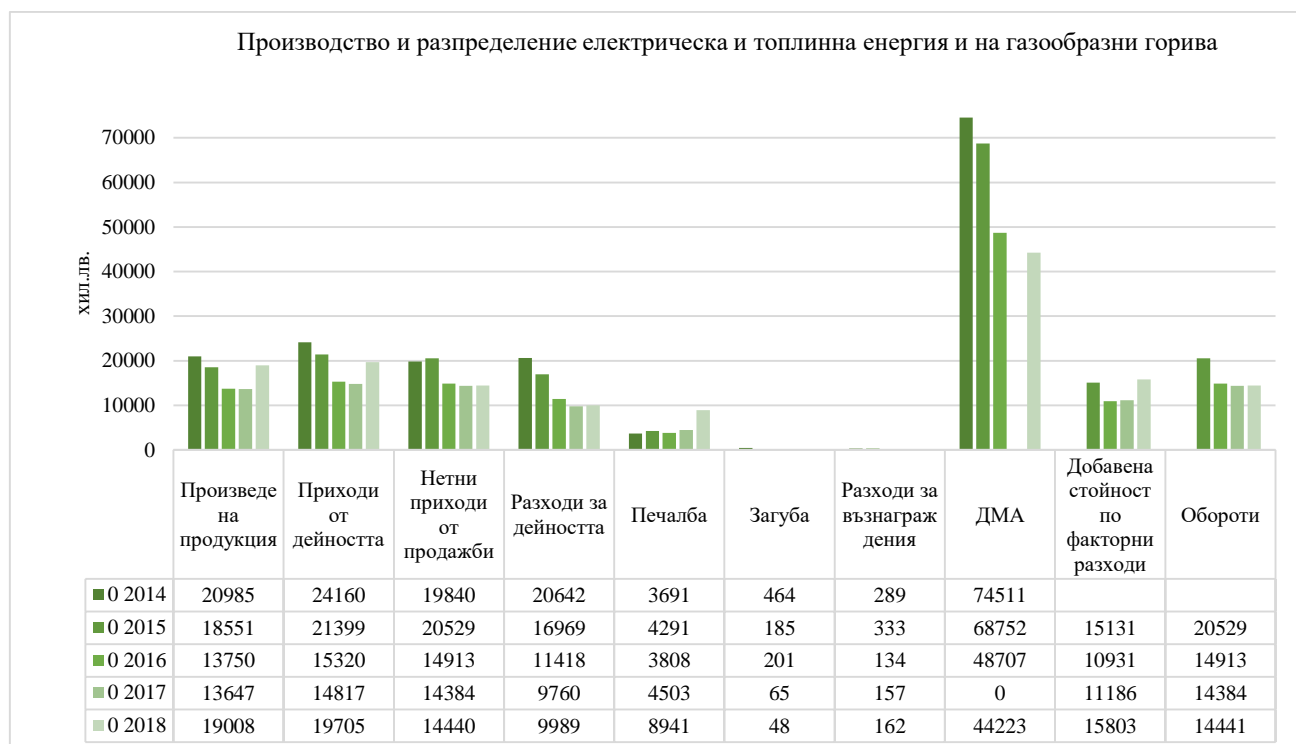
Източник: Национален статистически институт 2020г.

Данните показват, че за икономическата дейност 2015 г. е била най-благоприятна, като дори са регистрирани запаси от незавършено производство и продукция. 2018 г. е годината с най- високи разходи за дейност и за ДМА. Въпреки високите стойности на загуби през 2017г., през 2018г. се регистрира увеличение на печалбите и никакви загуби в дейността. Тенденцията, която се очертава в преработващата промишленост е за нестабилност на икономическите показатели, което я прави и по-уязвима в случай на кризи.

По отношение на дейност „Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива“, данните показани във фигура № 6 очертават тенденция на стабилност и развитие предвид регистрираните високи стойности на

разходите за ДМА. Дейността регистрира намаляване на загубите и увеличение на печалбите, което е градивно в наблюдавания период.

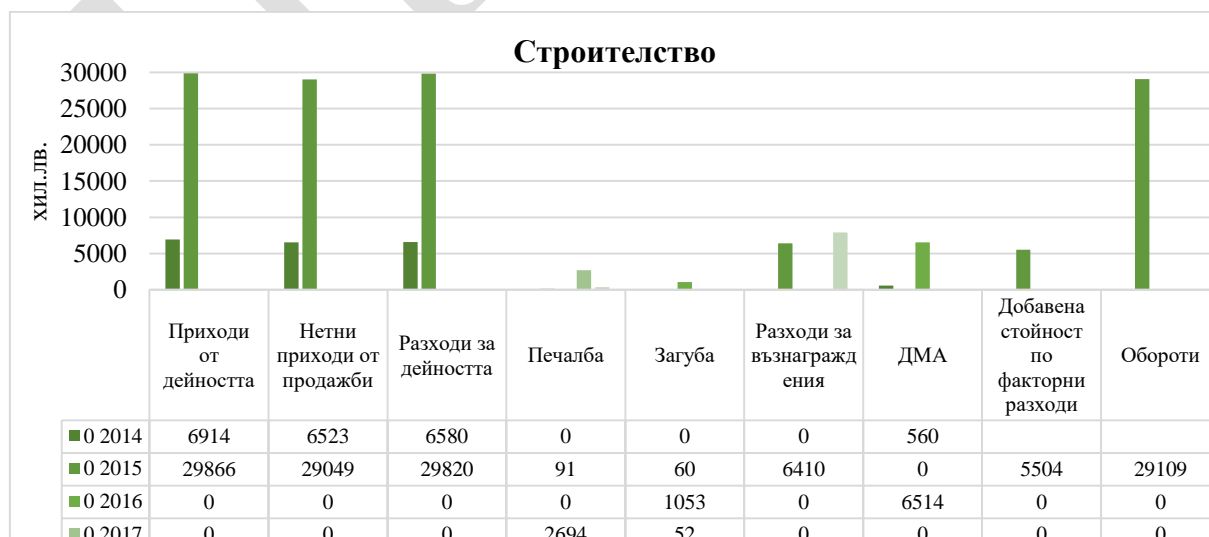
Фигура № 6 Производство и разпределение на енергия

Източник: Национален статистически институт 2020г.

Различна е ситуацията по отношение на дейност „Строителство“, като следва да бъде отбелязано, че данните не биха могли да бъдат анализирани, поради конфиденциалност на част от икономическите показатели. Въпреки това, както бе подчертано и по-горе, дейност „Строителство“, бележи най-висок брой на заетите и наети лица сред всички дейности.

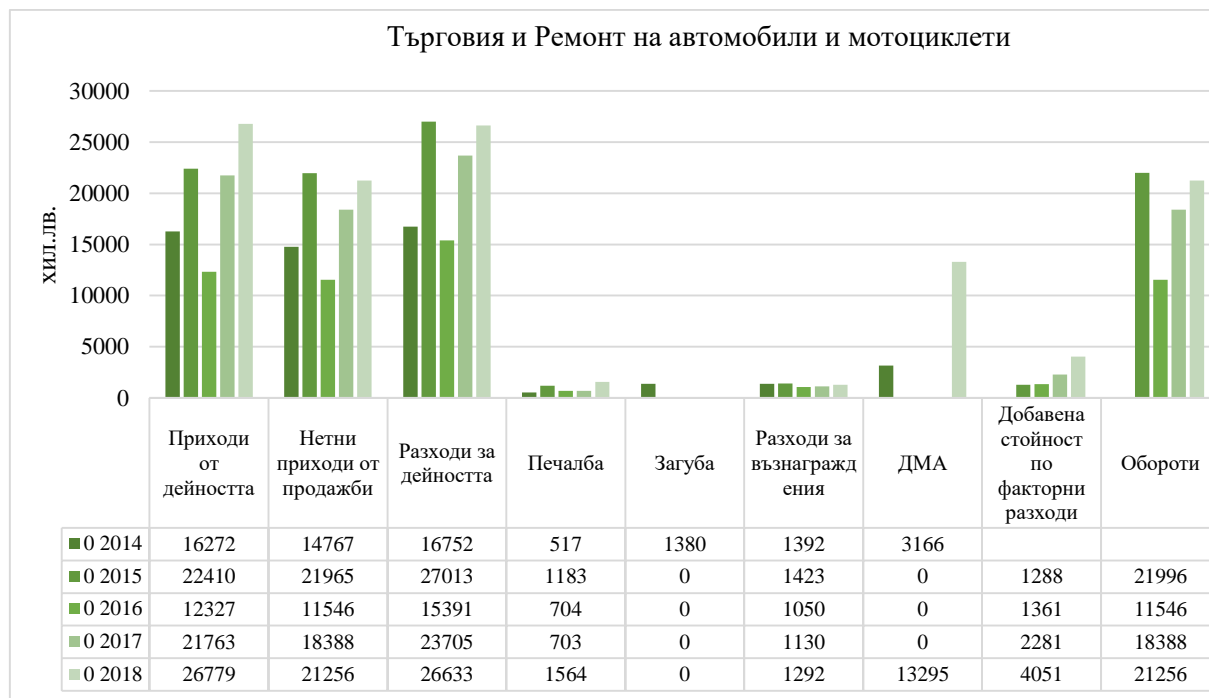
Фигура № 7 Строителство

Източник: Национален статистически институт 2020г. *стойностите със знак „0“ са отразени, като конфиденциални

Дейност „Търговия; Ремонт на автомобили и мотоциклети“ е също една от дейностите, регистрираща значителен брой предприятия и висока стойност на заетите и наети лица. Тук отново може да бъде дефинирана тенденция на стабилност, която регистрира и двойно увеличение на печалбите през 2018г. Плавно и закономерно увеличаване на приходите от дейността и продажбите и респективно увеличение на разходите за дейността.

Фигура № 8 Търговия и ремонт на автомобили мотоциклети

Източник: Национален статистически институт 2020г. *стойностите със знак „0“ са отразени, като конфиденциални

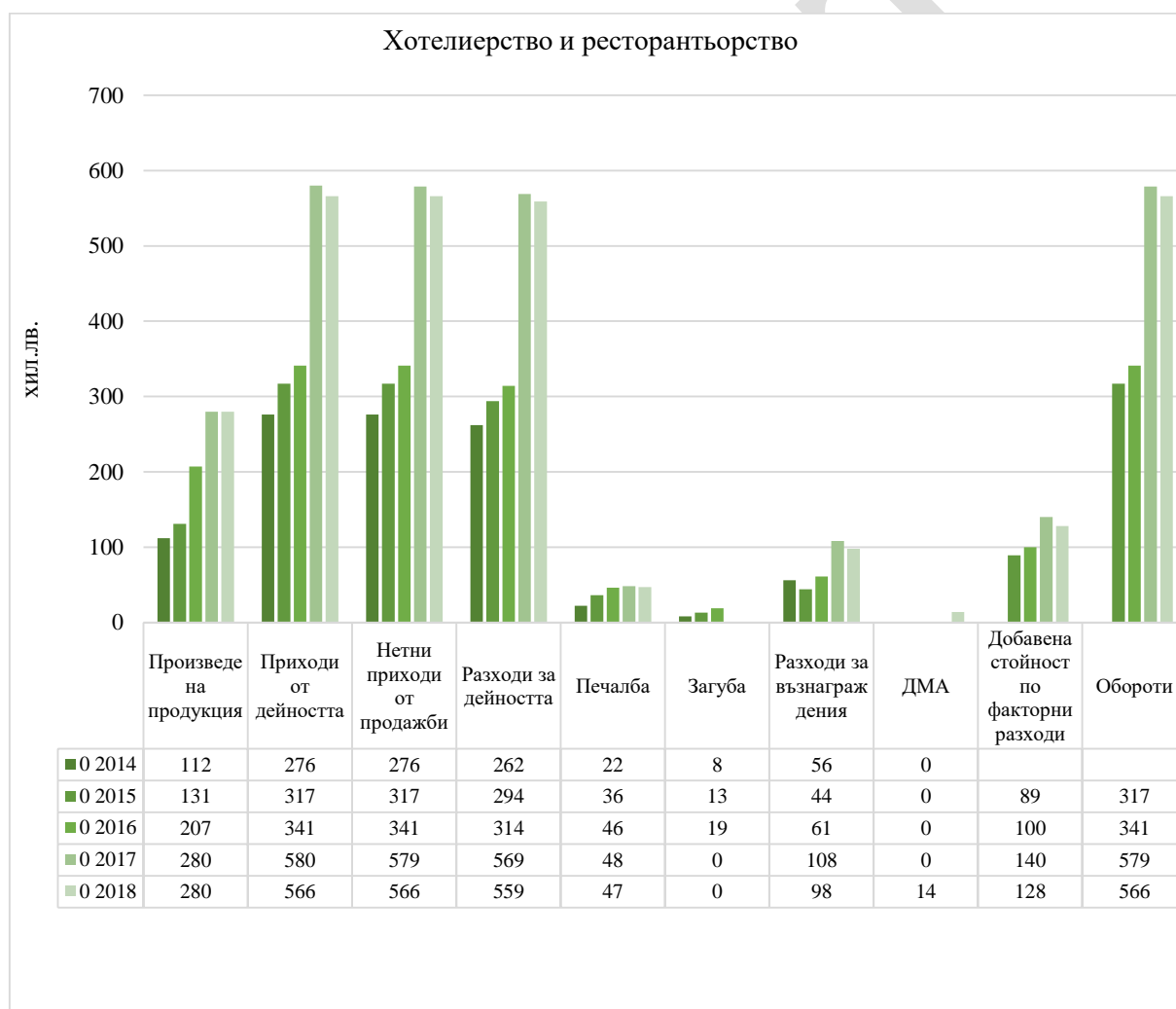
Фигура № 9 Транспорт, складиране и пощи

Източник: Национален статистически институт 2020г.

В икономическите дейност „Транспорт, складиране и площи“ и „Хотелиерство и ресторантьорство“ са следващите две дейности по брой на предприятия, респективно брой на заетите и наети лица. При дейност „Транспорт, складиране и площи“ се наблюдава намаляване на произведената продукция, респективно намаляване на приходите от дейност и продажби, закономерно намаляват и разходите за дейност. Печалбите запазват нивото си през наблюдавания период, а загубите са с леки колебания през годините, като са незначително ниски, като в повечето години в т.ч. и през 2018г. те са с нулеви стойности. На фона за очертаната негативна тенденция при дейност „Транспорт, складиране и площи“, се констатира, че дейността запазва разходите си за възнаграждения на персонала, добавената стойност по секторни разходи и оборотите се запазват относително постоянни.

Фигура № 10 Хотелиерство и ресторантьорство

Източник: Национален статистически институт 2020г.

По отношение на икономическа дейност „Хотелиерство и ресторантьорство“ се отчита завишаване на произведената продукция, което логично е довело и до значително увеличаване със приблизително 40 % на приходите от дейности и продажби през 2017-2018г. За същите години се констатира запазване на тенденцията от предходната 2017 на увеличение на печалбата, както и запазване на нулевите стойности на загубите. След

рязкото увеличение на разходите за възнаграждения с близо 50% през 2017г., през 2018г. те бележат лек спад 10%. 2018 г. е първата от наблюдавания 5 годишен период, през които в сектора са отчетени инвестиции в ДМА в размер на 14 хил. лв. Добавената стойност по секторни фактори се запазва висока, след рязкото си покачване през 2016г., както и реализираните обороти. Тук следва да се отбележи, че към 31.12.2020г. на територията на община Камено има регистрирано едно място за настаняване- хотел, което е има издадена заповед за категоризация от 23.12.2020г. НСИ не отчита за разглеждания период 2015-2019 приходи от ношувки на територията на общината, респективно това дава основание да се счита, че анализирания данни обхващат само дейност ресторантьорство.

Икономическа дейност „Операции с недвижими имоти“, показана на фигура №11 отчита близо 72% намаление на броя предприятия от 24 през 2014 г. през 2018 г. те са едва 10. За съжаление обаче, по-голяма част от показателите по тази икономическа дейност през наблюдавания период са маркирани от НСИ, като конфиденциални, което не позволява анализирания им.

Фигура № 11 Операции с недвижими имоти

Източник: Национален статистически институт 2020г.

За разлика от предходната икономическа дейност, дейност „Професионални дейности и научни изследвания“ бележи развитие. На територията на община Камено, няма регистрирани административни структури, упражняващи научна и развойна дейност. В тази връзка стойностите на показателите, отчитащи всички предприятия,

свързани с предоставянето на обществени услуги, като юридически, счетоводни, проектиране, консултативни и други, бележат изменения. В началото на наблюдавания период предприятията в тази дейност са били 8, след плавното им увеличаване през годините, през 2018г. те са вече 12. Движението по наблюдаваните икономически показатели регистрира относителна стабилност. Така например отчетените средства от произведена продукция в посока надолу се движат между 570 през 2018г. и 750 хил. лв. през 2014г. За сметка на това от 2015 г. приходите от дейност и продажби с леки колебания запазват стойностите си. Печалбите са динамични, като през 2016 г. те са 102 хил.лв., през 2017 г. са с нулеви стойности, а през 2018г. са регистрирани 60 хил. лв. печалби. Наличието на загуби през последните две години определя несигурността в дейността. Разходите за възнаграждения са постоянни, за разлика от разходите за ДМА, които имат значителни стойност от 618 хил. лв. през 2016г., като след това бележат приблизително 80% спад.

Фигура № 12 Показателите по икономически дейности „Професионални дейности и научни изследвания“,

Източник: Национален статистически институт 2020г.

За икономическите дейности „Хуманно здравеопазване и социална работа“, „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти, Далекосъобщения“, „Административни и спомагателни дейности“ и „Образование“ липсват данни, които да бъдат обект на анализ като фактор за икономическото развитие на територията на община Камено.

Изводи и тенденции:

Видно от направеният анализ и проучване близо 90% от приходите на икономическите агенти, работещи на територията на община Камено, се формира от 4

основни сектора. Изводът се налага на база приходи от дейността на предприятията по сектори. Това са приходите от:

- селско, горско и рибно стопанство, които с всяка изминала година се увеличават;
- преработвателна промишленост, които нямат ясна тенденция, поради конфиденциалност на данните;
- производство на енергия;
- търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети, които са относително стабилни през годините.

Приходите от дейността на предприятията за периода 2008 - 2010 год. са относително стабилни. Това от своя страна е довело до нарастване на стойността на дълготрайните материални активи. Нарастването на стойността на ДМА се дължи също и на устойчивото увеличаване на инвестициите. Тези данни показват висока степен на динамика и икономическо развитие на местната икономика. Ниското ниво на инвестициите през предходния период на изследване 2007-2014 се е запазило и през настоящо разглеждания период, което очертава тенденция на трайно намалена конкурентоспособност и понижаване на заетите и наети лица и респективно намаление на доходите.

Голяма част от фирмите, работещи на територията на община Камено, са микро предприятия с до 9 заети. Отрасловата структура на икономиката на община Камено, според броя на предприятията по сектори, е относително равномерна през годините, без резки отклонения в стойностите.

Анализ на икономическото развитие по сектори

СЕЛСКО СТОПАНСТВО

Основен ресурс за развитие на аграрния сектор на територията на общината (селско, горско и рибно стопанство) е ценната обработваема земя и наличния горски ресурс. Поземленият земеделски ресурс на общината, използван за развитие на селското стопанство включва обработваемите земи, които са с обща площ 255 479 дка (от които 155 000 дка са частна собственост, а 37 500 дка са общинска).

Изключително благоприятното географско и геостратегическо местоположение на община Камено, заедно с наличието на подобно разпределение на поземления фонд, предопределят и основните стопански сектори, развивани в общината. При последните десетилетия се отбелязват съществени промени, повлияли за екологичната, естетичната и дори ландшафтна същност на земеделските земи.

В границите на общината съществува реална предпоставка за развитие на зеленчукопроизводството и на трайните насаждения като направление в селското стопанство чрез осигуряване на възможности за разширяване на поливните площи, като се ползват водите от съществуващите микроязовири. През анализирания период се наблюдава повишен инвестиционен интерес в сферата на овощарството.

Селското стопанство в община Камено е с растениевъдно-животновъдна структура. Застъпено е във всички селища на общината и има важна роля за цялостното ѝ развитие. Този отрасъл остава основен източник на доходи в селата на общината.

По данни на Областна Дирекция „Земеделие“ Бургас, обща площ на обработваемата земя към 12.2020 г. е 243 020 дка в т.ч.:

Лозя-винени:	3 369 дка
Лозя – десертни:	9 дка
Трайни насаждения:	3 708 дка
Пасища:	10 184 дка
Ниви:	225 750 дка

Фрагментите на аграрните ландшафти са многообразни, не само заради сезонните промени, но и по своята същност. Те могат да се разглеждат най-общо като отделни части, формирани от: трайни насаждения, ниви, земеделски култури, необработваеми земеделски земи-дерета, оврази и др.

Природно-климатичните условия и традициите в областта на земеделието, предопределят развитието на растениевъдството, ориентирано главно към производството на зърнено-житни и фуражни култури - пшеница, слънчоглед, ечемик. Зеленчукопроизводството също заема определен дял в структурата на растениевъдството, предимно в частното стопанство. Засети площи в декари по видове култури за последните 5 стопански години са представени в Таблица № 4.

Таблица № 4 Засети площи по видове култури

Култури	2020г.	2019г.	2018г.	2017г.	2016г.
Зър. житни	125496	120610	115921	122980	122610
Зър. бобови	6745	13077	39708	15400	7053
Технически	85948	85100	63565	79588	82744
Зеленчуци	4092	4063	4038	4008	3977
Люцерна	3003	2539	2506	2654	2858
Овощни	3708	3568	3268	3024	2719
Лозя	3378	3378	3377	3308	3306
Пасища	10184	10184	10005	9828	9304
Ет. маслини	466	465	465	397	307
Общо:	243020	242984	242853	241187	234878

Източник: Областна Дирекция „Земеделие“ Бургас

От представените данни се вижда относително постоянно съотношение през годините на отглежданите култури. Традиционно зърнено - житните култури преобладават – пшеница, ечемик и др. Техническите култури са представени предимно посеви от слънчоглед, следвани от пасищата в подкрепа на животновъдството.

Земеделските кооперации към 31.12.2020г. са шест - по една в град Камено, с. Кръстина, с. Винарско, с. Русокастро, с. Тръстиково и в с. Константиново. В земеделските стопани през наблюдавания период не се отчита съществена динамика. Прави впечатление плавното нарастване на растениевъдите за сметка на животновъдите. развитието на земеделски стопанства за 5 последни стопански години са представени в Таблица № 5.

Таблица № 5 Земеделски стопанства

	2020г.	2019г.	2018г.	2017г.	2016г.
Земеделски стопани в т.ч.:	330	302	320	315	322
Животновъди	70	78	82	80	85
Растениевъди	230	189	204	202	202
Пчелари	30	35	34	33	35

Източник: Областна Дирекция „Земеделие“ Бургас

Обект на биологично земеделие са отглеждането на 138 дка сливи, 430 дка череша и 919 дка черупкови.

Животновъдството е втори основен подотрасъл на селското стопанство в общината, профилиран в областта на птицевъдството, отглеждане на пчелни семейства, овцевъдството. Животновъдството се развива главно в малки частни стопанства.

В представените по-горе данни в сектор А - Селско, горско и рибно стопанство са регистрирани и предприятия, които упражняват своята дейност в областта на рибарството и аквакултурите. Това са рибари, производители и преработватели на аквакултури, които попадат в три подсектора: 03.10 „Риболов“, 03.20 „Развъждане и отглеждане на риба и други водни организми“ и 10.20 „Преработка и консервиране на риба и други водни животни, без готови ястия“. На територията на община Камено по данни на МИРГ са идентифицирани 4 фирми, произвеждащи аквакултури.

За развитието на тези подсектори е анализирана информацията за водоемите и техните ползватели, както и броя на регистрираните рибовъдни стопанства. По информация от общинска администрация на територията на община Камено съществуват 27 водоема. Според собствеността всички водоеми и язовири са общинска собственост, от които 12 са бракувани или негодни за използване. Останалите 15 се ползват, като 2 от тях са с договор за наем/концесия. Другите 2 общински водоема са сухи, един от които е силно затревен. С потенциал за ползване са 3 язовира в с. Черни връх, 1 водоем в с. Ливада и 1 водоем в с. Винарско.

Слаба страна в сектор Селско стопанство е неорганизираност на селскостопанските производители и липса на сдружения между тях. Ниско ниво на механизация и модернизация на земеделските стопанства. Изключително затруднен достъп до пазари за реализиране на селскостопанската продукция. От съществено значение за преодоляване на тази слаба страна и достигане на интензивното развитие на селско стопанство е изграждането на съвременни канали и конкретни обекти за пазарна реализация на продукцията, които могат съществено да подобрят, както търговските връзки между селскостопанските производители, производствените предприятия и директните потребители, така и връзките с външните и с местните пазари в други общини и области в България. За модернизиране на наличните производствени мощности са необходими значителни инвестиции с цел адаптиране към качествените, здравни и маркетингови стандарти на ЕС.

В прогнозния период на действие на ОУП на община Камено, в структурата на селското стопанство е заложена концепцията, водещи позиции да продължи да има растениевъдството, а животновъдството да е с допълващи функции. Прогнозната вътрешноотраслова структура на аграрния сектор към 2035 г. е следната:

- Относителен дял на произведената продукция от растениевъдството - 64,0% от общия обем реализиран от отрасъл „Селско стопанство“;
- Относителен дял на произведената продукция от животновъдството - 32,0 % от общия обем реализиран от отрасъл „Селско стопанство“;
- Относителен дял на произведената продукция от други дейности - 4 % от общия обем реализиран от отрасъл „Селско стопанство“

В структурата на посевните площи с най-голям относителен дял ще продължат да бъдат площите, предвидени за отглеждане на пшеница, маслодаен слънчоглед и царевичката за зърно, които към 2035 г. ще заемат около 84-86% от общата посевна площ.

В ОУП на общината се предвижда да бъдат създадени устройствени условия за осъществяване на определена промяна, изразяваща се в използване на териториалните (поземлени) и природо-климатични условия за отглеждане и на други селскостопански култури. Проучванията в това отношение показват наличие на условия за развитие на зеленчукопроизводство и за разширяване на площите на трайните насаждения. Прогнозните разчети са към 2035 г. площите за отглеждане на зеленчуци да бъдат в размер на 1000 -1300 дка.

От трайните насаждения, освен сега застъпените лозови масиви (около 1600 дка) се очертават възможности за разширяване на площите им до 2500 дка. Агротехническите условия са подходящи и за създаване на нови масиви от овощни видове - около 800-1000 дка.

Предпоставка за развитие на зеленчукопроизводството и на трайните насаждения като направление в селското стопанство е осигуряване на възможности за разширяване на поливните площи, като се ползват водите от съществуващите микроязовири.

През следващите години, животновъдството ще продължи да се развива като второстепенен подотрасъл на селското стопанство. Преобладаващ характер ще има отглеждането на селскостопански животни в домашните дворове, като продукцията ще с основно предназначение - самозадоволяване на домакинствата.

С ОУП на общината се предлагат устройствени условия и възможности за развитие на стоково - ориентирано животновъдство, чрез осигуряване на необходимите терени за изграждане на животновъдни ферми. Условието и възможностите са за кравеферми, птицеферми, които се базират на възможността за осигуряване на фуражна база. Добри са и възможностите за развитие на пчеларството.

Перспективите за развитието на животновъдството се разглеждат и от гледна точка на ролята му като суровинен източник за малки промишлени производства на храни от животински произход.

За нуждите на аграрното производство в община Камено в проекта на ОУП се резервират терени за изграждане на нова съпътстваща селскостопанското производство обслужваща и бизнес - инфраструктура. Това са обекти за обслужване на машинния парк, складове за препарати за биологична и растителна защита, биологично подхранване

(торене), складове за съхранение и обработка на семена, производствени обекти за преработка на земеделска продукция и др. Необходимите терени за устройственото решение на тази инфраструктура следва да бъде териториално така ситуирана, че да бъде транспортно достъпен за населените места от цялата община.

ГОРСКО СТОПАНСТВО

Горският фонд в общината е малък - под 10 % от общата територия на община Камено. Районът се характеризира с разнообразие от дивеч, което е предпоставка за развитие на ловния туризъм. Срещат се основно: бозайници - сърна, чакал, лисица, язовец, пор, заек; птици - ястреб, сокол, яребица, пъдпъдък, горски бекас, гургулица, гълъб глухар, сови (защитен вид) и др. През пролетния и зимния прелет в района стационарират различни видове облетен и водоплаващ дивеч - бекаси, диви патици, по-рядко гъски. Риболовът е съсредоточен основно по изкуствените водоеми, където се лови шаран, каракуда, скобар и др.

Потенциалът за развитие на този отрасъл в Община Камено се изразява най-вече в подкрепата и съчетаването на различни видове туризъм.

ТУРИЗЪМ

Към 12.2020г. НСИ не подава данни за територията на община Камено относно наличието на средства за подслон, места за настаняване и хотели. Това е факт, който до голяма степен е показателен за степента на развитие на отрасъл „Туризъм“ на територията на община Камено.

Отрасълът „Туризъм“ е с добри перспективи за развитие на територията на цялата община, имайки предвид някои благоприятни предпоставки, като природо-географско разположение, културно-историческо наследство, автентичен бит и фолклор, кулинарни и енологички традиции, и др. Съществуват много добри предпоставки за успешно развитие за летен пешеходен и конен туризъм, културен туризъм, спортен туризъм, СПА туризъм, ловен туризъм, екстремн туризъм и селски туризъм. Културният и СПА туризмът, които са предпочитаните начини за целогодишен отдиш в България от страна на чужденците имат благоприятна почва за развитие. Именно поради това:

- недвижимите културни ценности с експозиционни качества, разположени в извънселищните територии, следва да се социализират, като се създаде или подобри необходимата специализирана инфраструктура за достъп до тях и отдиш около тях.
- на реките Айтоска, Русокастренска и Чакърлийска, както и на другите водни течения и водни площи, като природна даденост, следва да се обърне особено внимание в ландшафт - устройствено и паркоустройствено отношение - да не им се възпрепятства визуалния и физически достъп до тях, да не се изолират от вегетативните обеми на зелената система на общината.

В тази връзка проектът на ОУП на община Камено предлага: атрактивните елементи на неживата природа да се експонират в максимална степен посредством

изграждане на изгледни площадки и крайпътни отбивки, както и места за краткотраен отдиш по протежението на комуникационните транспортни артерии от републиканската пътна мрежа, при каквато ландшафтноустройствена постановка в най-голяма степен ще бъде подобрена визуалната екология на извънселищната среда.

Превръщането на общината в атрактивна туристическа дестинация предлагаща разнообразен туристически продукт за целогодишен отдиш е един от принципите който е разгледан от ОУП. За осъществяването на този принцип е необходимо планиране устройството на някои горски територии със засилени рекреационни функции, без това да влиза в конфликт със стопанските им функции. Тези територии ще са изпълнени със съдържанието на рекреационни дейности и спортни игри и забавления. Добрите възможности жителите и гостите на общината целогодишно да използват потенциала на ландшафтите за задоволяване на нуждите си от краткотраен отдиш и различни рекреационни занимания се виждат и от географската характеристика на района.

Не на последно място следва да бъде отчетен и факта, че Концепция за туристическо райониране на България, 2014 г., цитирана от Социално-икономическия анализ на общините в Р България 2014-2020г., включва община Камено в обхвата на туристическите райони за Район Бургаско Черноморие заедно с още 12 общини в област Бургас- Бургас, Айтос, Болярово, Карнобат, Малко Търново, Несебър, Поморие, Приморско, Руен, Созопол, Средец, Царево.

Отчетена и възможността за развитите на туризмът в междуобщинско сътрудничество и реализиране на съвместни инфраструктурни проекти, които да осигурят свързаност и подобрят качеството на туристическите услуги в Район Бургаско Черноморие, където община Камено може да има съществен принос.

Изводи и тенденции:

Подобрени показатели за икономическо развитие на община Камено - наблюдава се повишение при броя на нефинансовите предприятия, приходи от дейността на предприятията, придобитите ДМА, привлечените чуждестранни инвестиции и др.

Предприемане на мерки, чрез които да се осъществи по-бърз преход към високотехнологични производства, кръгова икономика, инвестиции в образование и социалната сфера, които да стимулират инвестиционния процес.

Развитие на социалната сфера и човешките ресурси:

ДЕМОГРАФСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Демографската ситуация в община Камено е резултат от действието на фактори и влияния, които от една страна са характерни за Р България, а от друга специфични за територията на града и обусловени от неговото историко-културно, социално-икономическо и демографско развитие. Съществено влияние оказват раждаемостта и смъртността, миграцията, полово-възрастовата, етническа, религиозна и образователна

структури на населението. Те влияят на формирането на човешките ресурси в града, както в количествено, така и в качествено отношение.

НАСЕЛЕНИЕ

Демографските тенденции в област Бургас продължават да са негативни, но на фона на общото за страната застаряване представянето на областта е много добро.

Населението на територията на Община Камено продължава да намалява, което е резултат на намалената раждаемост, повишената смъртност, емиграционните процеси, променения семеен модел и поведение след 1989 г. Това има дълготрайно въздействие и се отразява върху развитието на всички социални системи и услуги и всички сектори на икономиката. Към 31 декември 2019 г. населението на общината е 9748 души, което представлява 2,4% от населението на област Бургас. В сравнение с края на 2011 г., когато е направено и последното преброяване на населението на страната, населението на общината е намалено близо 1 % или 645 души или среден годишен темп от 0,5 %.

Селското население в общината представлява близо 58 % от населението на общината.

Таблица № 6 Население по населени места на община Камено

населено място	2015	2016	2017	2018	2019
с. Винарско	457	447	439	424	426
с. Вратица	93	91	90	91	86
с. Желязово	173	169	169	162	153
гр. Камено	4219	4185	4195	4159	4103
с. Константиново	315	300	289	313	309
с. Кръстина	470	474	478	472	482
с. Ливада	267	268	256	260	248
с. Полски извор	408	420	418	400	393
с. Русокастро	1143	1132	1116	1102	1084
с. Свобода	405	410	392	395	393
с. Трояново	1083	1055	1037	1012	1004
с. Тръстиково	398	389	389	386	392
с. Черни връх	740	731	708	688	675
Общо за Общината:	10171	10071	9976	9864	9748

Източник: Национален статистически институт 2020г.

Продължаващия анализ на данните в Таблица № 6, показват, че на територията на Община Камено от 13 населени места има само три населени места са с население над 1000 души, като едното е административния център град Камено с население 4103 души към 31.12.2019г., а останалите са селата Русокастро и Трояново, с население от 675 души е и с. Черни Връх, като всички останали са с население под 500 души, като селата Желязово и Вратица са с население под 200 души.

Възрастовото разпределение на населението е представено във фигура № 14, като от така представените данни е видно, че в наблюдавания период 2015-2019 г.

преобладава населението на възраст между 14-64 г., което е малко над 6000 души, което показва, че преобладават лицата в работоспособна възраст.

Фигура № 13 Население по възрастови групи

Източник: Национален статистически институт 2020г.

Разпределението спрямо град/село е аналогично на съотношението на населението спрямо град/село и е показан на фигура № 15, като населението по възрастови групи е равномерно изразено.

Фигура № 134 Възрастово разпределение град/села

Източник: Национален статистически институт 2020г.

Възрастово разпределение по години за периода 2015-2019 г. е показано в Таблица № 7. Прави впечатление, че се увеличава възрастта на преживяемост, както и че общото намаляване на населението и неговото застаряване се дължат на намаляването на броя на населението в най-младите възрасти. За влошаването на възрастовата структура в общината съществено допринасят емиграционни процеси към по-големите

икономически центрове в близост до общината и чужбина предимно сред младите възрастови групи. Емигрирането на цели млади семейства (заедно с децата) обуслови ускоряването на процеса на остаряване.

Таблица № 7 Възрастово разпределение по години 2015-2019г.

Възраст	2015	2016	2017	2018	2019
Общо	10171	10071	9976	9864	9748
0	109	109	111	84	85
1-4	405	408	415	407	395
5-9	536	515	507	500	490
10-14	538	537	516	527	515
15-19	460	463	483	478	484
20-24	529	502	468	454	441
25-29	592	595	586	562	525
30-34	607	567	545	542	565
35-39	647	646	631	623	599
40-44	632	640	657	653	639
45-49	615	633	656	634	631
50-54	647	631	582	607	621
55-59	681	670	678	661	650
60-64	745	741	734	719	691
65-69	781	747	757	730	722
70-74	620	652	627	677	675
75-79	531	510	503	484	496
80-84	307	330	338	341	320
85-89	158	142	145	138	164
90-94	27	28	35	37	36
95-99	3	4	2	6	4
100+	1	1	-	-	-

Източник: Национален статистически институт 2020г.

От анализа на представените по-горе данни прави впечатление, че възрастовата структура на населението е силно деформирана и не може да осигури както възпроизводството на населението, така и възпроизводството на трудовия потенциал.

В общината съществува трайна тенденция към намаляване на населението в под трудоспособна възраст, поради спадащата раждаемост. Това ще доведе и до намаляване в бъдеще на населението в трудоспособна възраст и ограничаване на работната сила в общината. Същевременно населението в пенсионна възраст ще нараства, което ще повишава и социалното натоварване на икономически активните лица в общината и ще увеличава натиска върху бюджета.

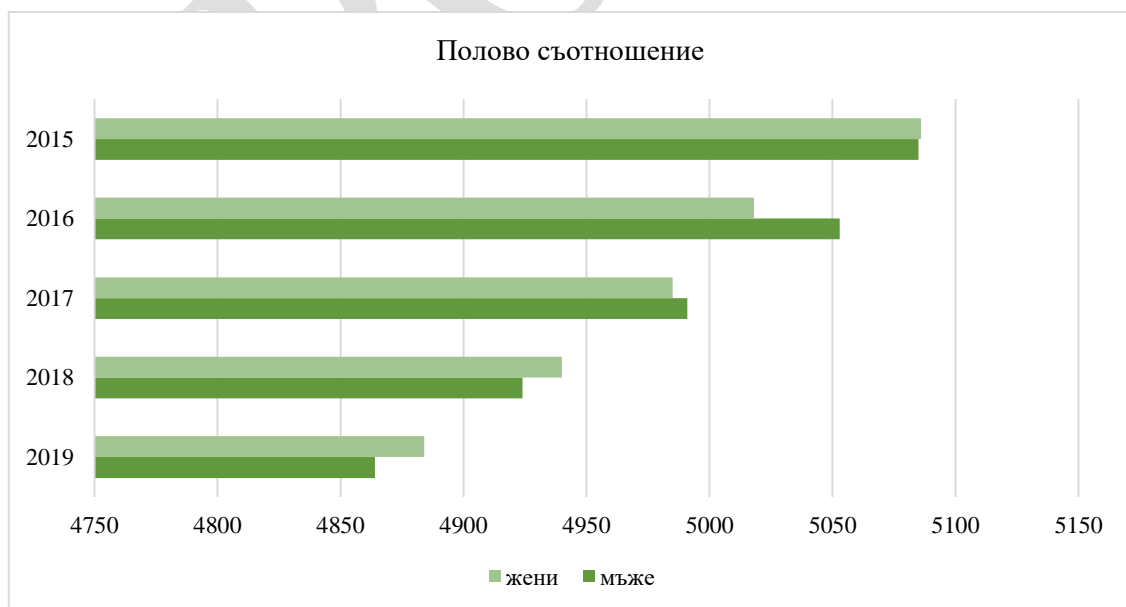
Таблица № 8 Население по възрастови категории

Възрастови категории	град Камено			села на община Камено		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
2019	4103	2000	2103	5645	2864	2781
Под трудоспособна възраст	754	380	374	839	417	422
В трудоспособна възраст	2414	1294	1120	2993	1741	1252
Над трудоспособна възраст	935	326	609	1813	706	1107
2018	4159	2032	2127	5705	2892	2813
Под трудоспособна възраст	755	386	369	847	426	421
В трудоспособна възраст	2458	1313	1145	3007	1749	1258
Над трудоспособна възраст	946	333	613	1851	717	1134
2017	4195	2053	2142	5781	2938	2843
Под трудоспособна възраст	770	389	381	880	448	432
В трудоспособна възраст	2479	1331	1148	3068	1786	1282
Над трудоспособна възраст	946	333	613	1833	704	1129
2016	4185	2067	2118	5886	2986	2900
Под трудоспособна възраст	754	395	359	920	467	453
В трудоспособна възраст	2478	1331	1147	3111	1788	1323
Над трудоспособна възраст	953	341	612	1855	731	1124
2015	4219	2075	2144	5952	3010	2942
Под трудоспособна възраст	761	398	363	923	459	464
В трудоспособна възраст	2485	1329	1156	3139	1806	1333
Над трудоспособна възраст	973	348	625	1890	745	1145

Източник: Национален статистически институт 2020г.

Половото съотношение между жени и мъже е представено в следващата фигура № 15.

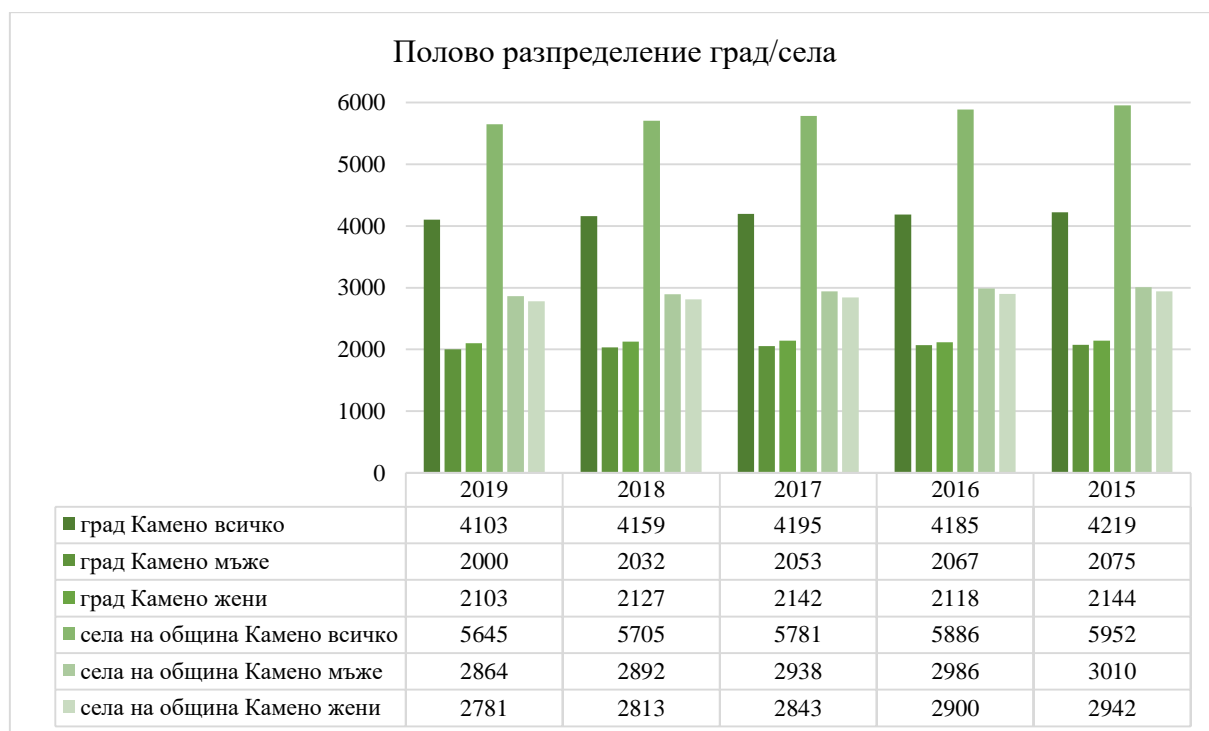
Фигура № 15 Полово съотношение на населението

Източник: Национален статистически институт 2020г.

Половата диференциация се определя след раждането, като за община Камено не се констатира рязка граница на преобладаващ пол, въпреки това през последните две години от наблюдавания период се констатира преобладаване на жените с между 0,16% и 0,21% спрямо мъжете. Разпределението град/ села е аналогично и съпоставимо спрямо общия брой на населението и е представено във фигура № 16.

Фигура № 16 Полово разпределение град/села

Източник: Национален статистически институт 2020г.

По отношение естествения прираст на населението на община Камено, ситуацията не е по различна от тенденциите на областно и национално ниво. Видно и от Таблица № 9 естествения прираст през целия наблюдаван период е отрицателно число, като за през 2019г. се наблюдава лек спад на смъртността, но новородените запазват броя си, поради което естествения прираст е 17% по-нисък от този през 2018г. Тези отрицателни стойности водят до намаляване на демографския потенциал, а това е ограничаващ фактор за бъдещото социално-икономическо развитие на общината. Отрицателният естествен прираст в комбинация със застаряването на населението влошава възпроизводствените възможности, което се потвърждава от стойностите на основните демографски показатели.

Прави впечатление, че смъртността при мъжете е доста висока, като за разглеждания период е средно 75% спрямо общия брой на починалите.

Таблица № 9 Раждания, умирация, естествен прираст

показател	2015			2016			2017			2018			2019		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
раждания	110	54	56	110	62	48	114	48	66	88	45	43	88	36	52
умирация	219	124	95	211	119	92	240	142	98	223	124	99	205	118	87

естествен прираст	-109	-70	-39	-101	-57	-44	-126	-94	-32	-135	-79	-56	-117	-82	-35
-------------------	------	-----	-----	------	-----	-----	------	-----	-----	------	-----	-----	------	-----	-----

Източник: Национален статистически институт 2020г.

През изследвания период се наблюдава противоречива тенденция по отношение на механичното движение на населението, с години на положителен и отрицателен естествен прираст.

Таблица № 10 Механичен прираст на населението

година	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
2019	252	134	118	251	112	139	1	22	-21
2018	267	125	142	244	113	131	23	12	11
2017	288	143	145	257	111	146	31	32	-1
2016	194	98	96	193	73	120	1	25	-24
2015	336	170	166	189	76	113	147	94	53

Източник: Национален статистически институт 2020г.

През целия изследван период се наблюдава отрицателен абсолютен прираст. Въпреки значителното намаление през 2019 г. спрямо 2015г. броя на населението на територията на община Камено прогресивно намалява със средно 158 човека на година, за периода 2015- 2019г., което е значително увеличение спрямо предишно изследван период на 2004-2012 г., когато средното намаление е било от средно 51 човека годишно.

Темпът на растеж на населението по данни изнесени в ИТСП е -3,43% изчислено за периода за периода 2011 - 2017 г.

Таблица № 11 Темп на растеж

година	ЕСТЕСТВЕН ПРИРАСТ	МЕХАНИЧЕН ПРИРАСТ	АБСОЛЮТЕН ПРИРАСТ
2019	-117	1	-118
2018	-135	23	-158
2017	-126	31	-157
2016	-101	1	-102
2015	-109	147	-256

Източник: ИТСП

Община Камено се отличава с висок дял на населението от българската етническа група (86.8%), наред с общини като Бургас и Несебър. Въпреки, че област Бургас е една от десетте области, в които дялът на турската етническа група е по-висок (13.3 %) от този за страната (8.8%), община Камено се отличава с малък дял на населението от тази група – 3.6 %, за разлика от общини като Айтос (33.7 %), Сунгурларе (32.7 %) и Поморие (20.2 %). Общината се отличава с по-висок дял (7.1 %) на ромското население от средното за

областта (5 %), но с доста по-нисък от общини като Средец (15.5 %), Созопол (15.0%), Малко Търново (12.7%) и Айтос (11.9%).

Образователната структура на населението в община Камено по данни на НСИ – Преброяване 2011г. е представени в Таблица № 12 тя представя населението на 7 и повече навършени години по населени места и степен на завършено образование.

Таблица № 12 Население по степен на образование

НАСЕЛЕНИ МЕСТА	Общо	Висше	Средно	Основно	Начално	Незавършено начално	Никога не посещавали училище	Дете (до 7 години вкл., което още не посещава училище)
Община Камено	9627	480	3241	3619	1143	617	500	27
Камено	4003	294	1667	1174	462	266	123	17
Винарско	452	18	138	192	65	15	24	-
Вратица	90	..	12	58	13	..	3	-
Желязово	183	..	45	93	22	20	..	-
Константиново	311	19	126	133	26	7	-	-
Кръстина	357	5	38	148	57	63	46	-
Ливада	272	18	69	166	13	..	..	-
Полски Извор	416	27	193	161	30	..	..	-
Русокастро	1077	22	217	395	180	79	183	..
Свобода	367	8	89	121	56	43	50	-
Трояново	1050	18	202	543	128	86	66	7
Тръстиково	382	17	142	194	22	5	..	..
Черни Врх	667	29	303	241	69	23	..	..

Източник: Национален статистически институт. Преброяване на населението 2011 г.

Анализа на данните по-горе е показан на фигура № 18, от където е видно, най-голям дял или 38% населението на община Камено е с основно образование, 34% са със средно и 12 % са с начално образование, 6 % са с незавършено начално. Едва 5% от населението е с висше образование и също толкова никога не са посещавали училище. Тези показатели на образователната структура в община Камено очертават висок дял на лицата с основно и по-ниско образование, което предполага и влияние на местния пазар на труда и запълването на новите работни места. По-ниското образование предполага по-ниска икономическа активност, по- малка производителност на труда и съответно по-ниски доходи.

Източник: Национален статистически институт. Преброяване на населението 2011 г.

Изводи и тенденции:

Текущата демографска ситуация се характеризира с продължаващо намаляване и застаряване на населението, намаляваща раждаемост и задържащо се високо равнище на общата смъртност. Средно годишно населението намалява, от отрицателен естествен и механичен прираст. Намаляват броят на живородените деца и коефициентът на обща раждаемост.

В общината съществува трайна тенденция към намаляване на населението в под трудоспособна възраст, поради спадащата раждаемост. Това ще доведе и до намаляване в бъдеще на населението в трудоспособна възраст и ограничаване на работната сила в общината.

Териториалното разположение на населението е в по-голям процент 58% в селата от колкото в града.

Демографският потенциал на селата е по-голям от този на град Камено. В селата е по-голям броят на младото население, респективно и раждаемостта е по-висока.

Дисбалансът в териториалното разпределение на населението ще продължава, което ще създава затруднения в бъдещото социално-икономическо и пространствено планиране и развитие на територията.

ПАЗАР НА ТРУДА

По отношение на пазара на труда на територията на община Камено, не могат да бъдат отчетени реални данни, т.к. същите се обработват от НСИ само на ниво области и статистически райони. Последното статистическо обработване по показателите на пазара на труда на ниво община са от преброяване на населението през 2011 г., но въпреки това, предвид данните на областно ниво и очертаващите се тенденции на влошаване на икономическата конюнктура на територията на община Камено, би могло да се приеме,

че ситуацията не е твърде променена по отношение на пазара на труда спрямо наличните данни от 2011 г. Представените по-долу данни и анализи са на база наличната база данни на НСИ от Преброяване 2011 г.

Следва да се отбележи, че в тази в тази си част представените данни и направените изводи, подлежат на актуализация и последващ анализ, непосредствено след наличието на актуална база данни от преброяване 2021 г.

Икономически активното население обхваща всички лица на 15 и повече навършени години, които са заети или безработни. Икономически активните лица на територията на община Камено представляват 42.9 %, като по този показател общината заема едно от последните места в областта. Сред икономически неактивните лица с най-голям дял са пенсионерите, като по този показател общината заема челно място в област Бургас с дял от 70.4 %. Това се отразява върху натоварването на икономически активните лица и води до проблеми в социалната система.

Таблица № 13 Икономическа активност на населението

Населени места	Общо	Икономически активни			Икономически неактивни
		общо	заети	безработни	
Община Камено	8828	3785	2599	1186	5043
Камено	3635	1824	1310	514	1811
Винарско	438	140	76	64	298
Вратица	87	26	10	16	61
Желязово	162	54	51	3	108
Константиново	304	110	87	23	194
Кръстина	316	65	50	15	251
Ливада	264	49	24	25	215
Полски Извор	404	127	107	20	277
Русокастро	978	285	233	52	693
Свобода	310	187	84	103	123
Трояново	929	563	278	285	366
Тръстиково	370	111	85	26	259
Черни Връх	631	244	204	40	387

Източник: Национален статистически институт. Преброяване на населението 2011 г.

Коефициентът на заетост е отношение на броя на заетите лица към населението във възрастовата група 15 - 64 навършени години. Съгласно данните община Камено е с един от най-ниските коефициенти на заетост - 39,7% на територията на област Бургас. Това може да намери своето обяснение в несигурната икономическа среда, недостатъчната финансова обезпеченост, свитото производство и намаляване на обема на работа, намаленото търсене на стоки и услуги от страната и чужбина.

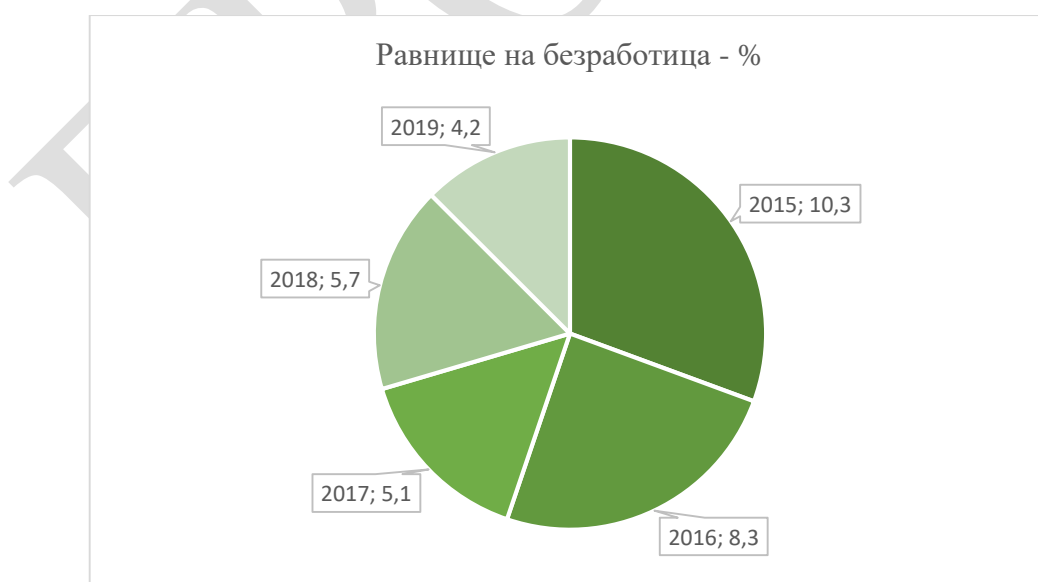
По отношение на безработицата наличните, актуални данни за периода 2014-2018 г. но данни на Агенцията по заетост показани във фигура № 18 дават основание да се приеме наличието на тенденция по намаляване на нивото на безработни на територията на община Камено.

Източник: Агенция по заетостта 2020 г.

Равнището на безработица от изнесените данни на Агенцията по заетост към НСИ за периода 2014-2018г. за територията на община Камено, показват значителен спад почти 50% на безработицата. От 29% през 2014г. през 2018 г. той е 14%. Предвид тежките икономически последици обаче през 2020г. в следствие на епидемията от Ковид 19, ситуацията равнището на безработица е възможно отново да тръгне нагоре, като последиците от това тепърва ще бъдат наблюдавани и отчетени на територията на община Камено.

Фигура № 19 Равнище на безработица

Източник: Национален статистически институт 2020г.

Традиционно безработицата като проблем е концентрирана сред младите хора без образование, тези с основно или средно образование, неграмотни и неквалифицирани млади хора, които имат минимален шанс за достъп до пазара на труда.

Изводи и тенденции:

Икономически активните лица на територията на община Камено представляват 42.9 %, като по този показател общината заема едно от последните места в областта. Сред икономически неактивните лица с най-голям дял са пенсионерите, като по този показател общината заема челно място в област Бургас с дял от 70.4 %. Това се отразява върху натоваването на икономически активните лица и води до проблеми в социалната система.

Съгласно данните община Камено е с един от най-ниските коефициенти на заетост - 39,7% на територията на област Бургас. Това може да намери своето обяснение в несигурната икономическа среда, недостатъчната финансова обезпеченост, свитото производство и намаляване на обема на работа, намаленото търсене на стоки и услуги от страната и чужбина.

Значителен спад почти 50% на безработицата. От 29% през 2014г. през 2018 г. той е 14%. Предвид тежките икономически последици обаче през 2020г. в следствие на епидемията от Ковид 19, ситуацията равнището на безработица е възможно отново да тръгне нагоре, като последиците от това тепърва ще бъдат наблюдавани и отчетени на територията на община Камено.

Коефициента на продължителна безработица намалява значително.

СЪСТОЯНИЕТО НА МРЕЖАТА ОТ ЗДРАВНИ УСЛУГИ

За осигуряване здравното обслужване на населението на територията на община Камено по данни на НСИ към 12.2020г. функционират:

- 7 амбулатории за индивидуална практика за първична медицинска помощ, 3 от които работят на територията на град Камено и 2 в село Трояново и по 1 в селата Винарско и Ливада;
- 3 стоматолози осъществяват извънболнична първична медицинска помощ по дентална медицина;
- 1 лекар специалист по извънболнична специализирана медицинска помощ по педиатрия;
- 1 дежурен кабинет на „Медицински център Д-р Маджуров ООД“, който осъществява дейности на територията на град Камено.

Спешна медицинска помощ се осъществява от Център за спешна медицинска помощ с филиал град Бургас. Липсват заведения за болнична помощ, като лечебната болнична помощ се осъществява от заведенията на територията на град Бургас където има 9 многопрофилни болници и 8 специализирани, а отстоянието от град Камено е 30 км.

Изводи и тенденции:

Данните показват липсата на равни възможности за достъп до здравни услуги на хората, включително и на живеещите в малките населени места на общината неравномерното разпределение на болничните легла в лечебните. Тази констатация налага прилагането на целенасочена политика по отношение на здравната инфраструктура и по-ясно очертаване на населените места, за които достъпът до обща и специализирана здравна помощ е затруднен поради неравномерно разпределената към настоящия момент здравна инфраструктура.

СЪСТОЯНИЕТО НА МРЕЖАТА ОТ ОБРАЗОВАТЕЛНИ УСЛУГИ

Предвид негативните демографски тенденции в общината, нивото на образователните характеристики на населението е ключова предпоставка за качеството на човешкия ресурс. От образователното ниво на младите хора до голяма степен зависи мобилността им на пазара на труда, гарантираща по-добро заплащане, поддържане на по-висок жизнен стандарт и качество на живота.

В община Камено има добре изградена мрежа за образователни услуги, която обхваща всички възрастови групи.

За периода 2015 – 2021 година броят на детските градини е намалял. През 2015 г. броят е 8 - 1 детска градина в Камено и по 1 в селата Трояново, Винарско, Кръстина, Свобода, Черни връх, Тръстиково и Русокастро.

През 2016 година детската градина в с. Тръстиково е преобразувана във филиал на ДГ „Детелина“ с. Русокастро, а през 2017 г., поради намаляване на броя на децата и лошото състояние на сградата на детската градина, която е извън населеното място в района на бившето ТКЗС, филиалът е закрит. След проучване желанието на родителите децата от селата Полски извор, Тръстиково и Константиново бяха записани и се извозват в ДГ с. Черни връх.

През 2017 година детската градина в с. Винарско е преобразувана във филиал на ДГ с. Кръстина.

Общата заетост показва, че на 100 деца има 155 места, което е показател за обезпечеността и наличие на резерв от места във всички детски градини с изключение на детската градина в с. Черни връх. През последните години броят на родителите, които искат да запишат децата си там, е значително по-голям от капацитета на сградата.

Таблица № 14 Образователни услуги- детски градини на територията на община Камено

Община Камено	детски градини	деца	места		педагогически персонал		детски групи
			общо	на 100 деца	общо	в т.ч. детски учители	
2020-2021	6	277	478	172	30	30	14
2019-2020	6	286	478	167	30	30	14
2018-2019	6	315	478	152	32	32	15
2017-2018	6	323	478	148	32	32	15
2016-2017	7	346	478	138	34	34	16

2015-2016	8	377	498	132	36	36	17
-----------	---	-----	-----	-----	----	----	----

Източник: Община Камено

На територията на община Камено през разглеждания период 2015-2019г. съгласно официалните данни на НСИ функционират 1 начално, 2 основни, 1 средно училище. Това са Средно училище „Христо Ботев“ гр. Камено, Основно училище „Христо Ботев“ с. Трояново, Основно училище „Иван Вазов“ с. Русокастро и Начално училище „Братя Миладинови“ с. Кръстина.

Таблица № 15 Образователни услуги – училища на територията на община Камено

Община Камено	училища	I - IV клас			училища	V - VII клас			
		паралелки	учители	учащи		паралелки	учители	учащи	завършили
2020-2021	4	18	32	269	3	12	31	222	74
2019-2020	4	18	32	280	3	12	30	227	71
2018-2019	4	20	34	315	3	12	30	224	67
2017-2018	4	20	36	329	3	12	32	233	79
2016-2017	4	20	37	368	3	15	38	306	52
2015-2016	4	20	37	379	3	15	40	301	55

Община Камено	училища	VIII - XII клас			
		паралелки	учители	учащи	завършили
2020-2021	1	5	13	98	11
2019-2020	1	5	13	99	16
2018-2019	1	6	13	105	10
2017-2018	1	5	11	102	14
2016-2017	1	3	8	58	6
2015-2016	1	6	8	106	22

Източник: Община Камено

Училищната мрежа е оптимизирана и в момента удовлетворява потребностите на населението от общината. Състоянието на материално техническата база на учебно-възпитателните заведения е много добра. Училищата и детските градини на територията на общината са обезпечени с ИТ техника. Компютърните зали в училищата са в много добро състояние и са включени към интернет мрежата.

Намаляващият брой ученици и липсата на функциониращи училища в някои от селата на общината са основанието три от училищата, без това в с. Кръстина, да са със статут на „средищни“ училища, т.е. в тях се обучават и ученици от населените места без действащи училища. Учениците от тези села пътуват към най-близкото училище с осигурен от общината транспорт. Към СУ „Хр. Ботев“ - гр. Камено пътуват ученици от селата Трояново, Вратица, Свобода, Кръстина, Винарско. Към ОУ „Иван Вазов“ - с. Русокастро пътуват ученици от селата Черни връх, Желязово, Ливада, Полски извор, Тръстиково и Константиново. Пътуващи към ОУ „Хр. Ботев“ - с. Трояново са от селата Караново, Винарско и Вратица. Ученици от с. Свобода пътуват и към НУ „Братя Миладинови“ в с. Кръстина.

На територията на общината е застъпено и професионалното образование в СУ „Христо Ботев“ - гр. Камено. Тук е формирана една паралелка по специалността „Монтър на селскостопанска техника“.

Високият дял на населението с висше образование в една област създава предпоставки за повишаването на нейната конкурентоспособност, производителност на труда и икономически растеж.

Социално-икономическият анализ на районите в Р България изготвен през 2019г. идентифицира проблемът с отпадането от училище, като значителен за територията на област Бургас и по-конкретно общините Камено, Средец и Сунгурларе. В тези общини отпадналите ученици надхвърлят 5% от общия брой. Основен фактор, който предопределя дела на отпадналите ученици, е наличието на големи ромски общности в отделни общини, другият фактор е размерът на общината – големите общини и областни центрове постигат по-добри резултати от малките общини. Най-голям е относителният дял на учениците, които са заминали в чужбина - 46.3%, следван от дела на напусналите по семейни причини - 39.7%, и на напусналите поради нежелание да учат - 9.2%.

С Решение на Министерски съвет от 2017 г. е създаден Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна възраст. Този механизъм работи и на територията на община Камено, като работата на екипите за обхват, в които са включени представители на различни институции, допринася много за намаляването на дела на преждевременно напусналите образователната система. Повишена е отговорността за обхващане на подлежащите на задължително обучение от 5 до 16 годишна възраст.

Към 12.2020г. в общината няма информация за необхванати в образователната система деца и ученици. Всички, които живеят в населените места на територията на Община Камено и подлежат на задължително обучение са записани и се следи за тяхното редовно присъствие.

С влизане в сила на Наредба 24/10.09.2020 г. за физическата среда са поставени на дневен ред нови изисквания към сградния фонд и материалната база на образователните заведения. Общинската администрация идентифицира тази област като област, нуждаеща се от сериозен финансов ресурс и усилия, с цел постигане удовлетворяване на нормативните изисквания.

СЪСТОЯНИЕТО НА МРЕЖАТА ОТ СОЦИАЛНИ УСЛУГИ

Задачата на социалната политика на една община е да помага на тези, които са в трудно положение, да се справят и да могат да са отново включени. Тази социална политика се развива най-често чрез два инструмента: социални плащания/помощи и/или осигуряване на подкрепа чрез предоставяне на социални услуги.

Социалните услуги на територията на Община Камено имат пряко отношение към реално преодоляване на съществуващия дисбаланс в търсенето и предлагането на социалните услуги, осигуряване на равен достъп до качествени социални услуги на хора от всички рискови групи.

При анализа на социално-демографската и икономическа картина на община Камено се открояват основните фактори, които в съчетание с други фактори, създават рисковете от социално изключване, формират рискови групи - деца, лица, семейства в неравностойно положение и стари хора, нуждаещи се от подкрепа и социални услуги. Такива фактори са:

- равнището на бедност и доходите – трайна липса на собственост и постоянни доходи, безработни, ниски пенсии и недостатъчни доходи на лица в над трудоспособна възраст;
- здравословни и образователни проблеми;
- увреждане и/или сериозни здравословни проблеми;
- ниско образование (включително и неграмотност), липса на професионална квалификация, които водят до неравностойна позиция на пазара на труда;
- социално изключване и принадлежност към уязвими етнически малцинства, които живеят в изолация в обособени квартали и махали;
- местоживеене – отдалеченост и изолираност на населеното място, с нарушени транспортни връзки и комуникация.

Под влиянието на тези фактори Стратегията за развитие на социалните услуги в община Камено 2014-2020, идентифицира рисковите групи сред децата, лицата и старите хора, както следва:

1. Уязвими семейства с деца. Това са специфични рискови групи, обхващащи семейства изпаднали в ситуация на уязвимост по една или друга причина. В нея влизат многодетни и непълни семейства; семейства, в които един или двамата родители са с увреждания; семейства, в които има родител/и с различни зависимости; бедни семейства непълнолетни родители и други. Като цяло това е най-голямата рискова група, но за нея не се събира систематизирана статистическа информация.

2. Деца не обхванати, отпаднали и в риск от отпадане от училище. Отпадането от училище и липсата на образование е един от най-големите фактори за попадане в ситуация на множество рискове – бедност, противоправно поведение, насилие и др.

3. Деца, жертви на насилие, злоупотреба и negliжиране.

4. Децата с увреждания, които се отглеждат в семейна среда.

5. Хората с увреждания, основните ограничения са свързани с недостъпната среда, която е сериозна пречка за участието им в обществения живот.

6. Хора с увреждания в специализирани институции, където трябва да се подобрят условията и стандартите на резидентната грижа.

7. Безработни лица, които с по-ниска конкурентоспособност на пазара на труда, в които се включват: безработни младежи; безработни младежи с трайно намалена работоспособност; безработни младежи от социални заведения, завършили образованието си; продължително безработни лица; безработни лица с трайно намалена работоспособност; безработни лица – самотни родители /осиновители/ и/или майки /осиновителки/ с деца до 3- годишна възраст; безработни лица, изтърпели наказание “лишаване от свобода”; безработни жени над 50- годишна възраст и мъже над 55- годишна възраст; други групи безработни лица.

8. Етнически общности в неравностойно положение със специален фокус към ромската общност. В настоящата група са включени хора, живеещи в обособените етнически общности с преобладаващо население от етнически малцинства в неравностойно положение. В обособените квартали са налице различни фактори подкрепящи бедността – ранно отпадане от училище, ниско образование и квалификация на голяма част от жителите, трайна безработица и липса на трудови навици за част от тях, ограничени възможности за заетост, лоши битови условия, липса на достъп до здравни, социални, образователни услуги. Акумулирането на икономически, образователни и етнокултурни рискови фактори оказва най-силно влияние, когато семейството живее в рамките на собствената компактна малцинствена група. В тази група попадат семейства в неравностойно положение, чиито децата рискуват да повторят модела на социална изолация на своите родители.

9. Стари хора със затруднения в самообслужването, които имат нужда от услуги и грижа в домашна среда или от резидентна грижа, са рискови групи.

10. Стари хора, настанени в специализирани институции, като тук следва да се отбележи, че на територията на община Камено липсва такава институция и при необходимост лицата се настаняват в Домове за стари хора в гр. Айтос, гр. Бургас, гр. Средец и с. Лозарево, общ. Сунгурларе.

От тези рискови общности са изведени приоритетните целеви групи, които са залегнали в стратегията за развитие на социалните услуги в община Камено.

За задоволяване на потребностите на описаните по-горе рискови групи, на територията на община Камено, функционират следните видове социални услуги, представени в Таблица № 16.

Таблица № 16 Социални услуги на територията на община Камено

вид дейност	описание	финансиране
Домашен социален патронаж с капацитет 170 места в т.ч. в гр. Камено 100 места и филиал в с. Русокастро 70 места	Обслужване на самотно живеещи стари хора с увреждания и /или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда. Предоставяне по домовете на топла храна.	Общински бюджет
Дом за пълнолетни лица с умствена изостаналост с капацитет 130 места	Специализирана институция, предоставяща комплекс социални услуги и 24 часова постоянна грижа за пълнолетни лица с умствена изостаналост с. Русокастро, Община Камено.	Делегирана от държавата дейност
Клубове на пенсионера с общ капацитет 350 места	Осигуряване на лични и социални контакти. Информирание и консултиране-социално, здравно, правно и др. в 11 населени места гр. Камено и селата Кръстина, Винарско, Трояново, Вратица, Полски извор, Тръстиково, Ливада, Черни връх, Константиново и Русокастро.	Общински бюджет

вид дейност	описание	финансиране
Клуб на пенсионера учители с капацитет 100 места	Осигуряване на лични и социални контакти. Информирание и консултиране-социално, здравно, правно и др. в гр. Камено.	Общински бюджет
Клуб на инвалида Лейди Даяна с капацитет 100 места	Осигуряване на лични и социални контакти. Информирание и консултиране-социално, здравно, правно и др. в гр. Камено.	Общински бюджет
Приемна грижа - приемно семейство с капацитет 6 места	Социална услуга в общността, която предоставя комплексни услуги свързани със задоволяване на основни жизнени потребности в близка до семейната среда, оказване на подкрепа и грижа съобразена с особеностите на децата. Предоставя се в с. Константиново, с. Тръстиково и с. Полски извор.	Републикански бюджет
Личен асистент по Национална програма „Асистенти за хора с увреждания“	Социална услуга в домашна среда за лица с трайни увреждания над 90% с чужда помощ и деца с трайни увреждания с определени от 50-90% ТНР с определено право на чужда помощ. Предоставя се на територията на цялата община от ДСП – Айтос, Отдел „ИОХУСУ“	Републикански бюджет
Проект “Обществена трапезария“, с капацитет 80 места	Предоставяне на топла храна на лица и семейства на месечно социално подпомагане; лица без доходи и близки; самотно живеещи с мин. пенсии; скитащи и бездомни. Предоставя се на територията на цялата община.	Фонд ”Социална закрила“
Проект “Топъл обяд у дома в условията на извънредна ситуация 2020“ с капацитет 100 места	Социална услуга в общността за приготвяне и доставяне на храна по домовете на лица с ниски доходи, под линията на бедност, определена за страната, за времето, в което са поставени под задължителна карантина; Уязвими лица, в това число и възрастни над 65 години, без доходи или с доход под линията на бедност, определена за страната, които живеят сами и нямат близки, които да се грижат за тях и в условията на извънредното положение, обявено за страната, не са в състояние да си осигурят прехраната; Лица, които поради възрастта си, поради трайно увреждане или в резултат от заболяване, не могат да се самообслужват и не могат да осигурят сами или с помощта на близките си своите ежедневни потребности от храна.	Републикански бюджет

вид дейност	описание	финансиране
„Личен асистент“ по Закона за личната помощ с капацитет 35 лица с трайни увреждания и 6 деца с увреждания	Услуга в домашна среда за предоставяне на услуги за социално включване и здравеопазване на лица с трайни увреждания 90 и над 90% СЧП; деца с трайни увреждания над 50 на сто с определено право на чужда помощ и над 90 % без чужда помощ. Предоставя се на територията на цялата община.	Републикански бюджет
Национална програма „Предоставяне грижи в домашна среда 2020“ с капацитет 15 места	Предоставят се услуги насочени към задоволяване на битови, административни, хигиенни и санитарни потребности от първа необходимост, като - почистване, пазаруване, придружаване до здравна или административно институция, плащане на битови сметки или други такси, административна помощ и др. за възрастни хора над 65 години с ограничения или в невъзможност за самообслужване. Предоставя се на територията на цялата община.	Републикански бюджет
Проект “Патронажна грижа в Община Камено“, Компонент 3	Социална услуга в общността, която включва предоставяне на почасови мобилни интегрирани здравно-социални услуги по домовете. Целеви групи са хора с увреждания, лица с хронични заболявания и възрастни хора над 65 години. Предоставя се на територията на цялата община.	Финансиран от Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси 2014-2020“

Източник: Община Камено 2020г.

Анализа на предоставените по-горе данни показва, че община Камено осигурява необходимата подкрепа за уязвимите групи от населението, като прави впечатление, че като бенефициент и по оперативните програми през програмен период 2014-2020г. е успяла да разшири и подобри качеството на предоставяните социалните услуги.

Дейностите по социално подпомагане на нуждаещите се лица на територията на община Камено се осъществяват от Дирекция „Социално подпомагане“ град Айтос, с изнесено работно място в град Камено.

Анализът на състоянието на дейностите за социално подпомагане на територията на община Камено показва, че те са развити в съответствие с потребностите, които са породени и от обусловените социално-икономически и демографски тенденции на територията на общината. Не на последно място следва да се вземат предвид и законодателството и добрите практики и тенденции в развитието на социалните услуги на територията на България и да се предприемат действия по деинституализация развитие на социални услуги от резидентен тип, като Дневен център за възрастни хора, Дневен център за социална интеграция и рехабилитация, Център за настаняване от

семеен тип за лица с умствена изостаналост, Защитени жилища. Проекта на ОУП на община Камено ОУП за периода до 2035г. е предвидил и устройствени решения в тази посока.

Прави впечатление и увеличаването на средствата във функция „Социално осигуряване, подпомагане и грижи“ в бюджета на община Камено през разглеждания период 2016-2020 г.

Таблица № 17 Бюджет по години във функция „Социално осигуряване, подпомагане и грижи“

Година	Държавна субсидия	Дофинансиране	Година	Общински средства
2016	975309	0	2016	293394
2017	1041024	0	2017	317276
2018	1182840	0	2018	349729
2019	1262469	0	2019	376556
2020	1536110	0	2020	368282

Източник: Община Камено 2020г.

ДЕЙНОСТИТЕ В ОБЛАСТТА НА КУЛТУРАТА И СПОРТА

На територията на общината функционират 4 читалища: „Просвета 1927” град Камено, „Просвета 1928” с. Черни Врх, „Пробуда” с. Константиново, и „Съзнание” с. Русокастро. Освен библиотечната дейност, в читалищата са развити и различни форми на любителското творчество (художествена самодейност)- Те са основно в сферата на любителското певческо и танцово изкуство.

Дейностите в областта на културата са обект на финансиране от страна на общината, като разпределението на средствата през наблюдавания период за развитие и дейност на читалищната дейност на територията на общината е показано в Таблица № 18.

Таблица № 18 Читалища на територията на община Камено

	2016	2017	2018	2019	2020
Народно Читалище „Просвета-1927г.” гр.Камено	18698,00	13468,00	40018,00	19422,00	15708,00
Народно Читалище „Съзнание 2009” с.Русокастро	1225,00	2000,00	5000,00	5000,00	3000,00
Народно Читалище „Просвета 1928” с.Черни връх	1225,00	2000,00	4000,00	7000,00	2000,00
Народно Читалище „Пробуда 1963” с.Константиново	1225,00	2000,00	3000,00	3000,00	2000,00
Общо:	22373,00	19468,00	52018,00	34422,00	22708,00

Източник: Община Камено 2020г.

За запазване и развитието на културно- историческото наследство на територията на общината работят и пет организации с нестопанска цел: Тракийско дружество „Одринска епопея” гр. Камено, Тракийско дружество „Георги Кондолов” с. Ливада, Тракийско дружество с. Полски извор, Сдружение с нестопанска цел

„Фолклорен клуб Кайлии”, Сдружение с нестопанска цел „Каменовски традиции” гр. Камено.

Общината разполага с богат културен календар, включващ празници на населените места и фолклорните традиции, както и отбелязването на националните празници. В общината функционира Детски танцов ансамбъл „Здравец”, който е носител на множество международни награди. Във всички населени места на общината има църква или параклис.

Община Камено има определени ангажименти и към развитието на спортните дейности и поддръжката на спортните обекти, които са общинска собственост. Основната част от инфраструктурата на спорта е разположена в общинския център - гр. Камено и включва стадион с олимпийски размери, обществен тенис корт, зала за бридж и шах, както и спортен комплекс, представляващ изкуствено затревен терен за футбол, изкуствено затревено игрище за волейбол и баскетбол, който е разположен на територията на СОУ „Хр. Ботев“ в гр. Камено. Към инфраструктурата на спорта в община Камено следва да се отчита и спортната база в училищата - физкултурни салони, и външни спортни площадки.

На територията на общината са организирани следните спортни клубове:

- Футболен клуб Камено, който развива футболни отбори на възраст: деца, юноши младша и мъже с участия в областните футболни групи;
- Футболен клуб Русокастро - мъже;
- Футболен клуб Ливада - мъже;
- Клуб по шах и бридж - гр. Камено;
- Вело клуб „Златна крепост” село Русокастро;
- „Спортен клуб по ловна стрелба и туризъм”;
- Спортен клуб по кикбокс „Респект“ Камено.

Ежегодно с решение на общински съвет се отпуска субсидия за подпомагане на дейностите на спортните клубове, като данните за разглеждания период са показани в Таблица № 19, от същите е видно, че в община има положителна тенденция за повишаване на средствата за подпомагане развитието на спорта, както и разширяване на кръга на подпомаганите клубове.

Таблица № 19 Субсидиране на спортните клубове на територията на община Камено

Спортни клубове	Субсидии по години / лева				
	2016	2017	2018	2019	2020
СНЦ-Велоклуб „Златна крепост” с.Русокастро	470,00	0,00	0,00	0,00	0,00
„Спортен клуб по ловна стрелба и туризъм” гр.Камено	940,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Футболен клуб „Камено” гр. Камено	18000,00	18000,00	24000,00	24000,00	27000,00

Футболен клуб „Русокастро” с.Русокастро	9400,00	10000,00	12000,00	12000,00	12000,00
Спортен Клуб по КикБокс „Респект” гр.Камено	0,00	0,00	0,00	0,00	5000,00
ОБЩО:	28810,00	28000,00	36000,00	36000,00	44000,00

Източник: Община Камено 2020г.

Общината има и създадени традиции, като ежегодно по повод Националния празник на Република България на 3 март се организират турнири по „Тенис на маса“, „Шахмат“, „Бридж Белот“ и „Табла“; Лекоатлетически крос на учащите се млади хора; Футболен турнир на малки врати за купата на кмета; Ежегодни първенства по футбол - градско и общинско първенство; Колоездачна обиколка на община Камено и по организиран маршрут; Разнообразни спортни мероприятия организирани от училищата на територията на общината.

Аналитичните проучвания за наличните спортни обекти на територията на община Камено показват, че като брой и площ те са под действащите нормативи (5м2/човек открити и 0,6 м2/човек покрити спортни площи). Същевременно бе констатирано, че игрищата и стадионите в селата не са в добро физическо състояние, което налага същите да бъдат реновирани. Очертава се потребност от изграждане на минимум 3 спортни площадки.

Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията

Техническата инфраструктура е един от най-съществените фактори за териториалното развитие на една община в социално-икономическо отношение.

ТРАНСПОРТНАТА ИНФРАСТРУКТУРА

През община Камено преминава VIII Паневропейски транспортен коридор - Дурас - Тирана - Скопие - Гюешево - София - Пловдив - Бургас /Варна/, осъществяващ връзките между Адриатическо море и страните от черноморския регион, Русия и страните от Централна Азия. Коридорът е част от инфраструктурата на TEN-T мрежата и осигуряват интеграцията на пътната мрежа на страната с тази на съседните страни. Пътят осигурява достъпа до пристанищата, летищата с международно значение, както и връзките между големите градски центрове. Той е с важно значение за развитието на общината, като осигурява бърза връзка към черноморското крайбрежие.

Автомагистрала „Тракия“ премина през северната част на общината, част е от VIII Паневропейски транспортен коридор, свързва столицата с Пловдив и Бургас, съответно с едноименното международно пристанище и летище.

Основната транспортно-комуникационна ос, преминаваща в рамките на общината, е републиканският път „III-539“ по направление север-юг, свързващ близко разположеният общински център Айтос и община Камено с републикански път II-79.

Оста преминава в западната част на общината като посредством общинската пътна мрежа обвързва населените места в общината с общинския център – град Камено.

Другата основна урбанистична ос в общината е представена от републикански път „Ш-7909“, преминаващ на изток от път „Ш-539“ към град Камено и осъществява връзките на общината с областния център – град Бургас.

Двете основни оси се допълват от вътрешно-второстепенни оси представени от общински пътища и железопътна линия, която обслужва само град Камено и с. Свобода с дължина на трасето на територията на общината – 6 км.

Други пътища в рамките на общината са:

- Републикански път Ш-5392: третокласен републикански път, отклонява се на юг при 33,9 км на Републикански път Ш-539 източно от село Винарско и се насочва на юг през северната част на Бургаската низина. Минава през центъра на селото, завива на югоизток, преминава през село Кръстина и достига до центъра на град Камено, където отново се насочва на юг. След 7,9 км в центъра на село Братово /община Бургас/ се свързва с Републикански път Ш-7909 при неговия 12,5 км.;

- Републикански път Ш-6008: третокласен републикански път, отклонява се западно при 502,0 км на Републикански път I-6 северозападно от град Бургас и се насочва на югозапад през източната част на Бургаската низина. Достига до североизточния портал на Лукойл-Нефтохим, завива на северозапад, преминава през село Свобода и след разклона за град Българово завива на юг и в центъра на град Камено се свързва с Републикански път Ш-5392 при неговия 10,5 км.;

- Републикански път Ш-7907: третокласен републикански път, отклонява се северно от 73,2 км на Републикански път II-79 в южната част на село Дебелт, преминава през центъра на селото, слиза в долината на Русокастренска река и се насочва на север през южната част на Бургаската низина. Минава през селата Тръстиково и Полски извор и източно от село Братово се свързва с Републикански път Ш-7909 при неговия 11,0 км.

Общата дължина на пътната мрежа в общината е 93,240 км. Между отделните селища връзката се осъществява по пътища от общинската пътна мрежа. Най-голям дял в републиканската пътна мрежа заемат пътищата III клас - 73,2 км. От тях 63,2 км. са в лошо състояние на пътната настилка. Дължината на АМ „Тракия“ на територията на общината е 11,62 км. Пътищата II клас са 7,90 км. Общинската пътна мрежа и третокласната републиканска мрежа е в недобро състояние на пътната настилка и прилежащата техническа инфраструктура. Тези фактори водят и до затруднени транспортни връзки на селата с общинския/областния център.

Анализът на транспортната достъпност показва, че всички села в общината са в непосредствена близост до общинския център - град Камено. Съществуват транспортни връзки с всички околни населени места, както и до общинските центрове Бургас, Айтос, Средец и вътрешността на страната. Разстоянията между селищата в общината са малки, поради това селата в общината са с добра транспортна достъпност до град Камено. Средното отстояние на населените места до общинския град Камено е 18,2 км. Югозападно от град Камено се намират най-отдалечените населени места – с. Желязово и с. Русокастро, съответно на 30 и 29 км. Най-близо разположените селища са Кръстина – на 5 км западно от общинския център и Свобода – на 6 км източно от град Камено.

Пътната мрежа е добре развита, като всички населени места са свързани с общинския център - град Камено. Състоянието на общинската пътна мрежа е незадоволително, поради недостига на средства за поддържане, предоставяни ежегодно от държавния бюджет. Това представлява ограничител и за инвестиционните намерения на територията на общината и възпрепятства нейното пространствено и социално-икономическо развитие. Ежегодно се извършват ремонти на улична настилка и тротоари в населените места, съобразно наличните финансови ресурси, като все още има какво да се желае за достигане на желаната физическа среда.

Развитието на пътната мрежа в община Камено следва да е един от приоритетите за бъдещо финансиране. Създаването на модерна пътна и улична мрежа ще гарантира къси, удобни и безконфликтни връзки, ще подобри градската среда и ще допринесе за развитието на туризма, който се очертава също като възможност и приоритет за развитие през периода 2021-2027 г. на община Камено. Състоянието на пътната и улична настилка, на територията на цялата община, бе посочен и като основен проблем и като слаба страна по време на анкетните проучвания във връзка с изработването на ПИРО сред населението на общината.

Наличието на една оптимална пътна мрежа ще подобри връзките със съседни общини, райони и областния център, ще поощри развитието на нови зони и ще допринесе и за подобряване на екологията на територията на община Камено.

Железопътната мрежа в териториалния обхват на общината е с общата дължина от 6 км. и обслужва град Камено и село Свобода. Съществува отклонение за товарен клон към комбинат „Дебелт“, но в програмата на Национална компания „Железопътна инфраструктура“, не се предвижда развитие на железопътната мрежа на територията на общината.

На територията на община Камено съществува старо летище на селскостопанската авиация между селата Константиново и Тръстиково. Проекта на ОУП на община Камено предвижда с цел развитие на курортната зона, зоните за атракция и спорт по крайбрежието на Мандренското езеро и голфкомплексите наблизо, то да се развие като летище за малогабаритни самолети и учебен център за безмоторно летене и парашутизъм.

На около 15 км югозападно от град Камено се намира авиобаза Равнец край с. Равнец, община Бургас. Базата е военновъздушно поделение на Българската армия и разполага с две писти. Към настоящия момент базата в Равнец е оставена като резервно летище за ремонти и аварийно кацане.

Летището в град Бургас е най-близко разположеното международно летище, намира се на 28 км източно от град Камено. Летище Бургас обслужва Югоизточна България и осъществява връзки до международни ключови летища. Летището се намира на Южното Черноморско крайбрежие, между град Бургас и туристическия курорт Слънчев бряг. Разполага с една писта с дължина 3200 м.

ВОДОСНАБДИТЕЛНАТА МРЕЖА

Водоснабдяването на населението на територията на община Камено се осъществява от „ВиК“ ЕАД – Бургас, като всички селища на територията на общината са водоснабдени.

Водоснабдяването на селищата в общината се осъществява от местни водоизточници /дренажи и каптажи/ гравитачно или посредством помпени станции и от водоснабдителна система „Камчия” от магистрален водопровод „ПС „Хан Крум- НХК” - стомана Ф426. Водопроводната мрежа в по-голямата си част е изградена от азбестоциментови тръби, строена в периода 1961-1988 година. От стоманени тръби са изградени водопроводите през периода 1935- 1946 година и 1980-1985 година.

Съществуващата водопроводна мрежа в населените места е силно амортизирана. В отделни участъци е извършена подмяна с полиетиленови тръби.

Таблица № 20 Водоснабдяване на община Камено

Общи данни за водоснабдяването на Община Камено	
Водоизточници:	
каптажи	14 бр.
тръбни кладенци	24 бр.
напорни водоеми	15 бр. с обем 3 435м ³
черпателни водоеми	7 бр. с обем 300 м ³
централни ПС	7 бр.
бункерни ПС	18 бр.
Вътрешна водопроводна мрежа:	
136 км, в т.ч.:	
Етернит	93 км
Стомана	13 км
Чугун	11 км
Поцинковани	4 км
ПЕВП	15 км
Външна водопроводна мрежа:	
53 км, в т.ч.:	
Етернит	31 км
Стомана	16 км
Чугун	2 км
ПЕВП	4 км

Източник: ВиК Бургас 2020г.

Водоснабдяване по населени места

Град Камено се водоснабдява от водоснабдителна система „Камчия” от магистрален водопровод „Хан Крум- НХК” - стомана Ф426 гравитачно чрез външен водопровод стомана Ф273 с дължина 5км до напорен резервоар 2x500 м³. Този водопровод захранва с вода и населените места от Община Бургас - с. Равнец и с. Братово. 60% от вътрешната водопроводна мрежа е изградена от етернитови тръби, като в последните години се изпълнява строителна програма за подмяната им с тръби от полиетилен висока плътност. Като резервен водоизточник за водоснабдяване на града се използва ПС „Камено” на 3бр. тръбни кладенци и тласкател.

Село Винарско се водоснабдява се от ПС „Караново” на 2 бр. каптажи в района на помпената станция и два сондажа. Чрез тласкател етернит 0100-Ф150 с дължина 4 км до 2 бр. напорни резервоара 200 м3. Вътрешната водопроводна мрежа е изградена само от етернитови тръби, като преобладаващия диаметър е Ф60 и Ф80.

Село Вратица се водоснабдява гравитачно от един каптаж на 2 км северозападно от селото до напорен резервоар 100 м3. До същият резервоар чрез тласкател стомана 0159 с дължина 1,7 км достига водата и от ПС „Караново”. Селото в по-голямата част от година ползва вода само от каптажа.

Село Кръстина се водоснабдява от водоснабдителна система „Камчия” с водовземане от външен водопровод стомана 0273 за гр. Камено в близост до ПС „Българово“ чрез водопровод стомана 0159 с Дължина 3,5 км до напорен резервоар 350 м3. Вътрешната водопроводна мрежа е изцяло подменена. Изградена е и канализационна мрежа в селото до Локална ПСОВ.

Село Ливада се водоснабдява гравитачно от каптаж, намиращ се в гората, югозападно от селото на около 2 км до напорен водоем 100 м3. През 1998 г. се включи допълнително сондаж от водоснабдителна система „Русокастро-Ливада- Тръстикова”, директно в мрежата, като се подобри водоподаването към селото. Вътрешната водопроводна мрежа е изградена от чугун, положен през 1942г. и от етернитови тръби - 62% от общата мрежа.

Село Трояново водоснабдяването се осъществено от 6 бр. каптажи и 2 сондажа в поречието на р, „Чакърлийка”. В ПС „Трояново” влизат каптажите „Кюнка”, к-ж „Сас бунар”, Збр. к-жи „Джевезлий” и двата сондажа и чрез тласкател стомана 0125 с дължина 2,5 км водата достига до напорен резервоар 340м3. Поради лоши проби и намален дебит всички каптажи за изключени. На северозапад от селото в района на овощната градина има каптаж, като водата гравитачно достига до напорен резервоар 75м3. През летните месеци за водоснабдяването на селото се включват допълнителни водни количества от ПС „Трояново-Лъджата“, която е и за водоснабдяване на селата Крушево и Аспарухово от Община Карнобат. 50% от вътрешната водопроводна мрежа на селото са от чугунени тръби, изградени през 1939 година.

Село Желязово се водоснабдява от два броя каптирани извори, чрез ПС „Желязово” и напорен стоманен водопровод 0109 с дължина 0,5 км водата достига до напорния резервоар 240 м3. Вътрешната водопроводна мрежа е изградена само от етернитови тръби с диаметри Ф100 и Ф150.

Село Русокастро се водоснабдява от 2 бр. тръбни кладенци, чрез ПС „Русокастро” и напорен водопровод - ПЕВП 0110 и стоманен водопровод 0159 водата достига до напорния резервоар 280м3. Вътрешната водопроводна мрежа е изградена от чугун -3,5 км положен през 1930 г. и етернит -13 км. Последните години се извършва подмяна на мрежата с ПЕВП тръби - 2км.

Селата Тръстиково, Полски извор, Черни връх и Константиново получават вода от водоснабдителна система „Тръстиково” на 8 бр. кладенци. Чрез ПС „Тръстиково” и тласкател, подменен през 2004 г. с ПЕВП тръби 0315-225 с дължина около 4 км водата достига до напорен резервоар 300 м3 „Полски извор”, от който се водоснабдяват всички села. Характерно за тези села е липсата или частично изградена водопроводна мрежа от

поцинковани тръби в допълнително включени в регулационните планове на селата квартали, а така също и вилни зони, намиращи се в регулацията.

Съществуващата водопроводна мрежа е с тръби от различен вид и диаметър (етернитови, стоманени, чугунени, полиетиленови). Преобладават етернитовите (азбестоциментови) тръби, които са амортизирани, ненадеждни и морално остарели. Те водят до чести аварии и до значителни загуби на питейна вода, както и на влошаване на нейните хигиенни характеристики. Това е основна причина за загубите на води и не на последно място причина за често режимно подаване на вода. Около 90% от водопроводите трябва да бъдат подменени. Видно е значителна част от мрежата е с изтекъл експлоатационен срок повече от 30 до 50 години, дава непрекъснато аварии и големи загуби, вариращи между 50 и 60%. Режимното подаване на вода е констатирано като проблем през последните 5 години в с. Винарско. Поради износване на водопроводната инфраструктура в населеното място и наличие на множество течове и аварии голям обем питейна вода се губи по мрежата на населеното място. След инициране на искане за финансиране от Министерски съвет, в края на 2020 г е одобрен проект „Проектиране и реконструкция на главен водопровод и отклонения, с. Винарско“, като очакван срок за изпълнение на проекта – 2023 г., Реконструирана е водопроводната мрежа в селата Трояново и Тръстиково, въвеждане в експлоатация – 2021 г. Подготвени са технически проекти за реконструкция на водопроводна мрежа в с. Русокастро, с. Константиново, с. Полски извор, като се търсят източници на финансиране.

КАНАЛИЗАЦИОННАТА МРЕЖА

Изградена канализационна мрежа на територията на община Камено има в град Камено и село Кръстина. В останалите населени места няма изградена канализация. На територията на Общината има изградена само една ПСОВ разположена в село Кръстина. Обитаваните жилища по наличие на канализацията и местонамиране в общината са 3841, като 2198 от тях са свързани с обществена канализация. В 284 обитавани жилища не е налична канализация по данни на НСИ – Преброяване 2011г.

ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННАТА МРЕЖА

Телекомуникациите са добре развити и обхващат 100 % телефонизация с цифрови апарати, пълно покритие от мобилните оператори и интернет доставчици. Това осигурява пълен спектър на техните услуги.

Интернет достъп се предоставя в общинския център и в част от селата. Алтернатива се явява и мобилната интернет връзка.

На територията на община Камено „Българска телекомуникационна компания“ АД разполага с приемно предавателна станция с 3 бр. секторни антени за мобилна комуникация, с носещи честоти около 900 MHz, 2 броя РРА с мощност < 10W.

Телефонни съобщения се осъществяват чрез регионалната телефонна мрежа АТЦ Бургас, обслужваща община Камено, като функционира възлова централа в общинския център Камено.

ЕНЕРГИЙНА МРЕЖА

Поддържането на електропреносната и електроразпределителната мрежа и съоръженията към нея, на територията на община Камено, както и електроснабдяването, се осъществява от „EVN България“. Електрифицирани са всички населени места на територията на общината, като липсват такива с режим на тока. Липсва изградена подстанция на територията на общината.

На територията на общината има два фотоволтаични инсталации - на дружеството “Натуркрафт” ЕООД и на концернът EVN AG . Той се намира край село Тръстиково, и е с обща площ от 80 декара. Инвестицията в съоръжението с мощност 2000 kWp е 10 млн. лева, като планираното годишно производство на електроенергия е в обем на 2.4 млн. kWh. Фотоволтаичен парк „Тръстиково” е най-големият за концерн EVN AG. Той спестява 2000 t вредни емисии годишно.

На територията на общината има изградена газопреносна мрежа. С решение на Общински съвет от 05.12.2002г. е учредена Общинската фирма „Камено-газ“ ЕООД. Към 2020г. общинската фирма е изградила 37 038 м. газопроводи и е в състояние да достигне до всеки желаещ да се присъедини в териториалния обхват на град Камено и с. Свобода. В газопреносната мрежа са включени всички общински сгради. Данните за развитието на мрежата са посочени в Таблица № 21.

Таблица № 21 Газопреносна мрежа и потребители на газ в град Камено

Потребители на газ по години	2016	2017	2018	2019	2020
битови/брой	158	178	205	239	277
промишлени/брой	6	5	3	5	4
обществено-административни/ брой	26	25	31	27	26
Изградена мрежа по години/ метра	3000	474	405	1500	820

Източник: Национален статистически институт 2020г.

ЕКОЛОГИЧНАТА ИНФРАСТРУКТУРА

Община Камено име разработена и приета програма за управление на отпадъците за периода 2021-2025г. Съгласно представените в програмата анализи, община Камено участва в Регионалната система за управление на отпадъците в регион Бургас. Тя обслужва общо 210 населени места с близо половин милион жители. В обхвата на

системата влизат общините Бургас, Средец, Камено, Несебър, Поморие, Айтос, Руен, Карнобат, Сунгурларе и представлява комплексен обект, включващ: „Регионалното депо за отпадъци „Братово – Запад“, две претоварни станции за отпадъци в общините Несебър и Карнобат и довеждащата инфраструктура до тях.

Изградена е инфраструктура за екологосъобразното обезвреждане на цялото количество битови и строителни отпадъци, генерирани на територията на регион Бургас, с която се изпълняват изискванията на Директива 1999/31/ЕС за депониране на отпадъци, националното законодателство, както и задачите, произтичащи от Националната програма за управление дейностите по отпадъците.

До системата има свободен достъп за всички граждани, които желаят да доставят лично своите отпадъци. Осигурен е мониторинг на радиоактивността на всеки автомобил, както и автоматичен контрол на бариерата и входната врата с цел недопускане на радиоактивни отпадъци на територията на предприятието.

Дейностите по събиране и транспортиране на отпадъците от домакинствата, административните сгради и търговските предприятия са организирани напълно, като са обхванати всички населени места.

В изпълнение на чл. 19, ал. 3, т. 6 от Закона за управление на отпадъци, община Камено има сключила договор с „Екопак България“ АД – организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки. Контейнерите са разположени на 13 точки в град Камено, съгласно списък. През 2019 г. контейнери за разделно събиране на отпадъци са разположени в с. Трояново и с. Русокастро. Общината има и сключени договори с организации по оползотворяване за изграждане на система за събиране на отпадъци от излязло от употреба ИУМПС, електрическо и електронно оборудване и излезли от употреба гуми.

Проблемите, които се очертават са липсата на Система за разделно събиране на опасни отпадъци от домакинствата, липсата на изградени площадки, предназначени за събиране и временно съхраняване на разделно събрани отпадъци от бита, на които да се извършва безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, липсата на система за разделно събиране на биоразградими отпадъци, освен чрез компостери за домашно компостиране. Констатира се и недостатъчна специализирана техника за транспортиране на битови отпадъци и обработка на зелени площи, както и амортизация на съдовете за сметосъбиране на територията на общината, като е необходимо закупуване на допълнителни автомобили за сметосъбиране и машини за обработване и третиране на зелени площи и съдове за сметосъбиране.

Екологично състояние и рискове:

Анализа на състоянието на околната среда е представено по компоненти, като на база наличните данни от действащи програми в областта на екологията за периода 2016-2020 и отчети и доклади за тяхното изпълнение, както и от официални данни на контролиращите институции са изведени следните тенденции:

По отношение на качеството на атмосферния въздух:

На територията на общинския център е разположена Автоматичната система OPSIS, която има за цел осъществяването на управлението и контрола на дейностите, свързани с осигуряването на чистотата на атмосферния въздух на територията на общината. Тя измерва ниватата на замърсителите озон, серен диоксид, азотен диоксид, бензен, толуен, фенол, параксилен и стирен (не измерва ФПЧ-10). Въз основа на данните, получени от мобилната станция на РИОСВ Стара Загора, работила на територията на общинския център става ясно, че съществува съществена разлика в средноденоношните концентрации на ФПЧ-10 на град Камено и останалите населени места от общината. Локализацията на наднормени замърсявания с ФПЧ-10 е съсредоточена в района на общинския център. Тази констатация обаче се основава до голяма степен на липсата на представителни измервания за качеството на атмосферния въздух в останалите населени места в общината.

Главните източници на емисии в Община Камено са от битово отопление, включително и на обществените сгради, училища и детски заведения, промишлеността в това число „Лукойл Нефтохим Бургас“ АД, „Лукойл Енергия Газ“ ЕООД, и не на последно място транспорта.

Върху качеството на атмосферния въздух съществено влияние оказва неорганизираното изпускане на емисии и запалванията на стърнищата. Една от ефективните мерки, предприети срещу източниците на организирано изхвърляне на вредни вещества в атмосферата, е осигуреното запазване с природен газ в село Свобода и град Камено.

През разглеждания период община Камено е имала Програма за намаляване нивата на замърсителите и достигане на установените норми за съдържанието им в атмосферния въздух за периода 2016-2020 година. От анализа на годишните доклади на кмета на общината за нейното изпълнение е видно значителното подобряване на качеството на атмосферния въздух на територията на общината, като пример за това са регистрираните през 2019г. само два сигнала на Автоматичната система OPSIS за минимално превишения на нормите на показатели за стирол и ксилен.

По отношение на качеството на водите:

Управлението на водите се осъществява на национално и басейново ниво. Територията на община Камено се контролира от РИОСВ-Бургас и Черноморски басейнов район за управление на водите с център гр. Варна.

През територията на общината преминават реките Айтоска, Русокастренска и Чакърлийска, чиято речна мрежа е 45 км. Също така, в общината функционират 27 естествени и изкуствени водоема. Снеготопенето и дъждовните води сформират повърхностния воден отток в общината, като местните водоизточници са 3 броя каптажи. Тяхното състояние и качество се изследва един път годишно от РЗИ - Бургас.

Поречие на река Айтоска

Към настоящия момент, отпадните води от град Камено се заустват непречистени в старото корито на р. Айтоска. На територията на град Камено няма изградена ПСОВ за населеното място.

Поречие на река Чакърлийска

Канализационната система на с. Кръстина включва изградена ПСОВ за пречистване на отпадъчните води. ПСОВ е изградена със съоръжения за механично и биологично пречистване. Към настоящия момент ПСОВ не функционира поради намаляване броя на постоянно живеещите и намелено количество на отпадни води.

Поречие на река Русокастренска

На територията на с. Русокастро е изграден пункт за производство на алкохол ЕТ „Росица - Иван Стаматов“. Обектът работи периодично, при наличие на суровина. Пречиствателните отпадни води се заустват в р. Русокастренска.

Състоянието на хидротехническите съоръжения на територията на община Камено се контролират от Басейнова дирекция „Черноморски район“ гр.Варна. В разглеждания период и съгласно официалните бюлетини за качеството на водите в Черноморски басейнов район през 2019 г. се констатира влошаване на състоянието по показатели БПК5, разтворен кислород и амониев азот на р. Айтоска в преминаването и през гр. Камено. Установено е и еднократно превишение над стойностите на показател желязо и магнезий в пункт Дълбок сондаж на Комитет по геология и минерални ресурси в Камено.

Данните са показателни за подобряване на качеството на повърхностните води на територията на община Камено.

По отношение на качеството на почвите:

Почвената покривка е един от най-важните компоненти на природната среда. Тя е незаменим ограничител и невъзстановим природен ресурс. Притежава продуктивна и филтрираща способност. Най-важното свойство на почвата е плодородието, наличието на вещества, които да удовлетворяват растенията.

На територията на община Камено, разработването на находища на подземни богатства се извършва по открит начин, което води до нарушаване на терените. Нарушени площи са свързани с разработването на находища за добив на пясък и скална маса, в т.ч. находище за добив на пясък „Новоселци-3“ и „Калов баир“ в землището на с. Константиново.

Контролната дейност за опазване на почвения ресурс е насочена към превантивно опазване от замърсяване. На територията на община Камено не е констатирано замърсяване на почвата с тежки метали и металоиди, пестициди и устойчиви органични замърсители, включително нефтопродукти, също вкисляване и засоляване на почвата. За доброто управление на почвите е необходимо прилагането на новия Закон за почвите, с който да се регламентират политиката и дейностите на общината за опазване на функциите на почвите. Основни приоритети трябва да са балансираното торене на отглежданите селскостопански култури, въвеждане на програми за екологосъобразно земеделие и животновъдство, използване на съвременни продукти за растителна защита, които не се акумулират в почвата и не причиняват замърсяване с пестициди и други.

По отношение на шума:

На територията на община Камено основен източник на шумово замърсяване е транспортният трафик. Основни замърсители са междуградският транспорт, леките и товарни автомобили. Характерна за шумовото замърсяване на град Камено е денонощната и седмична цикличност. Други източници на шумово замърсяване се явяват шум от битов характер /строителни и ремонтни дейности/ и от производствена дейност.

Липсват данни за определени пунктове на мониторинг и измервания на територията на община Камено. Необходимо е да се определят такива на цялата и територия и особено в землището на град Камено.

По отношение на радиационния баланс:

Радиационният контрол на територията на общината се осъществява от Изпълнителна агенция по околната среда /ИАОС/ - Национална автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама фон. В община Камено няма данни за надвишаване на радиационния гама фон и атмосферната радиоактивност.

По отношение на биоразнообразието:

На територията на община Камено е разположен част от Комплексът „Мандра-Пода“, който е защитена територия и едно от 114 орнитологично важни места, което любители на фото-туризма, както и изследователи- орнитолози посещават, за да се запознаят с различните видове водолюбиви птици. В комплекса има 245 вида птици, от които 74 са включени в Червената книга на Република България, 109 са с европейско значение и 12 вида са световно застрашени. „Мандра-Пода“ представлява влажна зона, която включва следните защитени местности - „Пода“ /100,7 ха/, „Узунгерен“ /211,1236 ха/ и „Устието на река Изворска“ /151 ха/. Общата площ на комплекса е 5987,96 ха, като тя включва и язовир Мандра с околните му влажни зони. През 1998 г. защитената територия е определена за КОРИНЕ място, заради европейското и значение за опазване на застрашени и редки видове птици. Друга защитена местност, намираща се в землището на град Камено, е ЗМ „Корията“. Тя е с площ 24,4 хектара, разположена е по поречието на река Айтоска, и има за цел опазване на гората от полски бряст.

На територията на община Камено се прилагат мерки с цел съхраняване и опазване на съществуващите природни екосистеми, и ограничаване на отрицателното въздействие върху тях както следва:

1. Спазване на режимите на дейности в границите на ЗЗ „Мандра-Пода“ BG 0000271 одобрени със Заповед № РД-131 от 10 февруари 2012 г.;
2. Спазване на режимите на дейности в границите на ЗМ „Корията“, одобрени със Заповед №РД-420/14.11.1995 г. на МОСВ;
3. Предпазване на влажните зони в близост до Комплекс Мандра-Пода от презастрояване чрез регламентиране развитието на предвидените зони по териториален обхват и устройствени режими.
4. Подбиране на новите елементи в зелената система спрямо природно- климатичните условия на района, и спазване на нормативно заложените проценти за озеленяване в устройствените зони.

РАЗВИТИЕ НА МРЕЖАТА ОТ РАЗЛИЧНИ КАТЕГОРИИ ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ, КАКТО И ЗОНИТЕ, ВКЛЮЧЕНИ В НАЦИОНАЛНАТА ЕКОЛОГИЧНА МРЕЖА НАТУРА 2000.

На територията на община Камено в землището на град Камено се намира защитената местност „Корията“, съгласно Закона за защитените територии е обявена за защитена територия със Заповед №РД-420/14.11.1995 г. на МОСВ. Площта ѝ възлиза на 24,4 ха и се намира по поречието на река Айтоска, на около 1 км югоизточно от град Камено, и попада в границите на ДГС-Бургас. Защитената местност има за цел опазване на гората от полски бряст. Основния режим на дейности в границите и забранява:

- строителство, разкриване на кариери, изземване на инертни материали, корекция на речните корита, както и други дейности, променящи естествения облик на местността или водния е режим; забранява се извеждане на реконструкционни сечи и залесяване с неприсъщи дървесни видове, както и увреждане, изкореняване и унищожаване на естествената растителност, бране на цветя за букети, събиране на билки, пашата на кози и замърсяване с битови, промишлени и строителни отпадъци.

Защитени зони част от екологичната мрежа Natura 2000

Част от територията на Община Камено попада в границите на две защитени зони (33) от екологичната мрежа Natura 2000, това са: 33 „Мандра-Пода“ с код BG 0000271 за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (Директива 92/43/ЕИО) и 33 „Мандра-Пода“ с код BG 0000271 за опазване на дивите птици (Директива 2009/147/ЕО) обявена със Заповед № РД-131 от 10 февруари 2012 г. /обн. В ДВ, бр. брой: 23, от дата 20.3.2012 г./. Двете зони формират т.нар „Комплекс Мандра - Пода“. Площта на зоната 61 391,738 дка.

Защитените зони са разположени в югоизточния район BG34 на територията на Бургаска област - BG341 (Код NUTS) в черноморския биогеографски район с площ 97 % и 3 %, морската територия, която, не е включена в NUTS.

Комплексът представлява влажна зона, имаща важно орнитологично значение и включваща защитените местности - „Пода“ (100,7 ха), „Узунгерен“ (211,1236 ха) и „Устието на река Изворска“ (151 ха). Общата площ на комплекса е 5987,96 ха, като тя включва и язовир Мандра с околните му влажни зони. През 1998 г. той е определен за КОРИНЕ място, заради европейското му значение за опазване на застрашени и редки видове птици.

Мандра-Пода се явява част от Бургаския езерен комплекс. Последният е един от трите най-важни комплекси от влажни зони с водолюбиви птици по българското черноморско крайбрежие.

Бившето Мандренско езеро е превърнато в язовир с регулиран отток. Мандренското езеро е разположено на Черноморския бряг и е най-южното от Бургаските езера. Североизточната му част се намира непосредствено до Бургас. Езерото е било полусолено, но е превърнато в сладководен язовир. Между стената му и Черно море е запазена лагуна, обхващаща местностите Пода и Узунгерен. Към комплекса се отнасят и каскадовидно разположените рибовъдни басейни в северозападната част на езерото в долината южно от село Черни връх. Основно местообитание в комплекса е езерото със

значителна открита водна площ около 1300 ха, стояща вода и участъци с водолюбива растителност по бреговете. По южния бряг са разположени гори, главно от дръжкоцветен дъб (*Quercus pedunculiflora*), летен дъб (*Quercus robur*) и клен (*Acer campestre*). Около езерото са разположени мезофилни ливади с преобладаване на ливадната власатка (*Festuca pratensis*), броеничеста ливадина (*Poa sylvicola*) и др., халофитни тревни съобщества с преобладаване на свит изворник (*Puccinellia convoluta*), храсталаци, главно от драка (*Paliurus spina-christi*) и обработваеми земи.

В района на комплекса Мандра-Пода са установени 245 вида, от които 74 са включени в Червената книга на България (1985, 2011). От срещащите се видове 109 са от европейско природозащитно значение (SPEC) (BirdLife International, 2004). Като световно застрашени в категория SPEC1 са включени 12 вида, а като застрашени в Европа съответно в категория SPEC2 - 24 вида, в SPEC3 - 73 вида. Мястото осигурява подходящи местообитания за 86 вида, включени в приложение 2 на Закона за биологичното разнообразие, за които се изискват специални мерки за защита. От тях 83 са вписани също в приложение I на Директива 2009/147 на ЕС. Комплексът Мандра-Пода е от международно значение за гнезденето на лопатарката (*Platalea leucorodia*) и саблехлюна (*Recurvirostra avosetta*), като за бялата лопатарка местността Пода е единственото гнездовище по Черноморското ни крайбрежие (Янков, 1993).

Мандра-Пода е от международно значение и за зимуването на до 69 000 водолюбиви птици от 82 вида. Особено значими са струпванията на големия корморан (*Phalacrocorax carbo*), голямата бяла чапла (*Egretta alba*), пойния лебед (*Cygnus cygnus*), голямата белочела гъска (*Anser albifrons*), кафявоглавата потапница (*Aythya ferina*), качулатата потапница (*Aythya fuligula*), както и на два световно застрашени вида - червеногушата гъска (*Branta ruficollis*) и тръноопашата потапница (*Oxyura leucoserphala*). На този етап 8% от територията на комплекса Мандра-Пода е поставен под законова защита съгласно националното природозащитно законодателство. Трите съществуващи защитени територии са обявени с цел опазване на застрашени видове птици. Защитената местност „Пода“ е обявена през 1989 г., Защитената местност „Устие на река Изворска“ - през 1990 г., а защитената местност „Узунгерен“ - през 2005 г. За защитената местност „Пода“ има разработен и приет план за управление. На територията ѝ е изграден природозащитен център на БДЗП, чрез дейността на който се прилага плана за управление.

Комплексът Мандра-Пода е разположен в покрайнините на втория по големина град по черноморското ни крайбрежие - Бургас. Комплексът е подложен на силен антропогенен натиск поради близостта му с гъсто населения град, големите промишлени съоръжения и комплекси, както и поради неограничения и неконтролиран достъп на хора в защитените територии. Непрекъснатото урбанизиране на района, свързано с разрастването на града, разрушава влажните местообитания ливади и заблатените местообитания около езерото.

Културно-историческото наследство и елементи:

Географските характеристики и пространственото развитие на селищната структура в община Камено са предпоставка за заселване на различни цивилизации по територията ѝ още от Древността. Културното наследство е резултат от напластяване на отминали цивилизации и епохи, които носят специфична памет и идентичност на мястото.

Националната концепция за пространствено развитие на Република България представя културните коридори и прави оценка за степента на значимост на културното напластяване, като община Камено е представена с ниска степен – наличие на един слабо изразен културен пласт. Последните политики на ЕС са ориентирани към управление и свързване на екологичните, ландшафтни и културни ценности на регионите и реализиране на местния потенциал за развитие на общините и регионите. В този смисъл пространственото и социално-икономическо развитие на територията ще бъде ориентирано към културното наследство в общината и природните и културни ландшафти, които изразяват регионална специфика. Това са факторите, които имат водеща роля в устройството на територията и регионалното развитие. Този подход в пространственото развитие е отправна точка и при пространствените политики, свързани с материалното и нематериалното културно наследство на България, които се залагат в НСРР и НКПР и са в пряка връзка с качеството на живот. Отчита се и промененото отношение към културните ценности и разширяване на пространствения обхват на културното наследство – от единичната ценност до ансамбъл с неговото обкръжение и цялостната градска и/или природна среда, в която е ситуиран, от интериора на сградата и нейната конструкция до характерния пейзаж, от културните коридори/маршрути до подводните културни ценности.

Взаимодействието на природата и човека е формирало многобройни културни пейзажи в общината. Културното наследство обхваща нематериалното и материалното недвижимо и движимо наследство като съвкупност от културни ценности, които носят историческа памет и национална идентичност. На територията на общината са налични културни ценности - материални и нематериални свидетелства за човешко присъствие и дейност, които са с висока научна и културна стойност за индивида, общността и обществото в региона.

Културното наследство в община Камено е представено от археологически, художествени и архитектурно-строителни, както и от природните ценности, народните традиции и културните обичаи.

В пространственото развитие на община Камено, историко – географското развитие е в основата на формирането на зелена културна ос в териториалната структура на общината по протежението на граничен вал „Еркесия“. Тя дава възможност за изграждане на сътрудничество със съседните общини и формиране на зони за туризъм и рекреация, които в съчетание с народните традиции и културните обичаи на местната общност изграждат атрактивна културна среда.

В териториалния обхват на Община Камено преминава най-голямото и най-известното защитено землено укрепление на юг от река Дунав, в ареала на обширната

територия на България през VIII – X век. Част е от системата от укрепени валове, изградени във всички гранични и буферни зони на българската държава. Валът е добре известен на повечето хронисти през средните векове, защото е действителна охраняема граница на България с Източната Римска империя /Византия/. Освен военно - отбранителната си функция, “Еркесията” е и добре уредена митническа граница, през която се осъществявали търговските и културните връзки с Византия чак до XIV век. Днес то свързва по неповторим начин Черноморското крайбрежие с долината на р. Марица и така обединява забележителните български общини – Бургас, Камено, Средец, Карнобат, Стралджа, Тунджа, Гълъбово и Симеоновград. “Еркесията” е едно от най-импозантните древни отбранителни съоръжения в Обединена Европа на границата ѝ с Изтока с дължина от 142 км. – по-дълго дори от знаменития “Адрианов вал” в Северна Англия.

В община Камено са идентифицирани 51 археологически, художествени и архитектурно-строителни обекта обявени за недвижими културни ценности.

Културното наследство в общината е концентрирано в Русокастро, Камено, Кръстина и Трояново. Недвижимите културни ценности в общината свидетелстват за историята, бита и културното развитие на местното население и дават възможност за осъзнаване на културната идентичност на общината.

Културното наследство в общината включва едни от най-значимите недвижими културни ценности в региона и България – Средновековна крепост „Русокастро“, местност „Русин камък“ на 0,5 км. източно от с. Русокастро.

Недвижимите културни ценности в териториалния обхват на общината според научната и културна област, към която принадлежат биват археологически, художествени и архитектурно-строителни:

Град Камено:

Археологически: Древно селище с многопластова култура, Късноантично селище, Селище от античната епоха (римски период) и османския период, Селище от късноантичната епоха, Древно селище с многопластова култура, Древно селище с многопластова култура, Антично и късноантично селище, Древен водопровод, множество Могилни некрополи, Надгробни могили;

Художествен: Църква “Св. Георги”.

Село Кръстина:

Археологически: Селище от антична и късноантична епоха, Селище от римския период, Могилен некропол “Дядовите Михови могили”, Могилен некропол, “Клечови могили”, Надгробна могила “Желюва могила”, Надгробна могила “Дракова могила” и множество други могили.

Село Русокастро:

Археологически: Средновековна крепост “Русокастро”, Старобългарски вал “Еркесия”, Селище от римската епоха и българското средновековие, Селище от Римския период и българското средновековие (IX-X век), Надгробна могила, Надгробна могила “Загорчева могила”, Надгробна могила “Султанската могила”, Селище от втората българска държава и османския период, Древен водопровод, Надгробна могила “Пумпаловата

могила”, Надгробна могила “Пирамидата” (“Пирамидата”, Надгробна могила “Могилата” (“Ющила”), Средновековно българско селище;
Архитектурно-строителни: Къща на наследници на Димитър Костов Жалнов;
Художественен: Църква “Св. Богородица”.

Село Трояново:

Художествен: Църква “Св. Николай Мирликийски”.

Анализът на културното наследство на община Камено определя село Русокастро като населено място с голям културен и туристически потенциал, като древно тракийско светилище, върху което е изградена и средновековната крепост. Необходими са задълбочени проучвания и археологически разкопки за доизграждане и оформяне на тази недвижима културна ценност като национална забележителност. В общината е създадена и функционира Фондация Русокастрон, която подпомага консервацията, реставрацията и адаптацията на археологическите недвижими културни ценности.

Районът притежава значителен културен и природен потенциал, който следва да бъде по-добре експониран за да допринесе за повишаване на социално-икономическото състояние на общината. Значим потенциал за развитие на специализирана туристическа дейност имат еко-туризъм, културно-исторически, риболовен, археоложки и други специализирани видове туризъм.

Значителна част от природното и културно-историческо наследство на района е експонирано извън границите на общината, поради което все по-малко от жителите, особено сред подрастващите, познават историята и културно- историческото богатство.

Важни обекти на културната инфраструктура на територията на общината са читалищата. В общината функционират 4 читалища, които организират дейността на различни школи (изкуства, спорт и др.) и провеждат културни дейности – традиционни празници, самодейни театрални постановки, фестивали и др.

Читалищата „Просвета 1927“ – град Камено, „Просвета 1928“ – с. Черни връх, „Пробуда“ – с. Константиново, „Съзнание“- с. Русокастро са основните културни центрове в общината с функциониращи форми на художествена самодейност съхраняващи духовния живот на общността.

Нематериалното културно наследство в общината е представено от народните традиции и културните обичаи. Културният календар на общината е представен от активен културен живот. Културните институции са основни структури, които съхраняват фолклорното богатство.

Основни културни мероприятия на територията на община Камено са ежегодните празници на населените места и фолклорните празници, към които населението проявява интерес и инициативност. Значим за културния живот на общината е Детски танцов ансамбъл „Здравец”, носител на множество международни награди.

Национален фолклорен събор „НА МЕГДАНА“ е инициатива на община Камено, която има за цел: Съхраняване на българските народни традиции и обичаи – извор на непреходната сила на българския корен и дух, носещи посланията на националната ни култура, както и издирване и утвърждаване на млади дарования и се провежда традиционна всяка година.

Изводи и тенденции:

Археологията и обектите от национално и местно значение са потенциал, които трябва да бъде използван за привличане на социално-икономическа активност в общината. Необходимо е да се изготвят проекти за консервация и адаптация на обектите и интегрирането им в обща мрежа, обвързвана със селищната структура в общината. В допълнение трябва да се изготвят познавателни туристически пътеки и маршрути и обособяването на културни зони.

Атрактивността на общината трябва да бъде представена като съвкупност от нематериално и материално недвижимо и движимо културно наследство. Народните традиции и културните обичаи са нематериалния ресурс, който може да задържи посетителите в общината и да повиши нейната атрактивност и качеството на културния туристически продукт. Основата на съвременния динамичен и развиващ се град са културните ценности заложили в селищните характеристики на общината.

Необходимо е създаването на маркетингова стратегия, която да представя културното наследство на националния и международния пазар, също така създаване на информационна система на културно-историческите ресурси и иновативни форми за популяризирането му.

Дейностите свързани с експлоатацията на културното наследство в туризма трябва да бъдат обвързани с опазването и съхранението на културните ценности и полагане на необходимите грижи.

Необходимо е да бъде актуализиран списък с недвижими културни ценности и включването на нови обекти притежаващи научна и културна стойност. При актуализацията е необходимо да се вземе предвид степента на съхраненост на материалната, образната и функционална автентичност.

Трябва да бъде изготвена оценка на научната и художествената стойност на обектите и да се проследи мястото и значението им в съвременната среда. Важно е да се прецени и до колко обектите са част от съвременната обществена и културна област /среда/, която обогатява средата и обществото.

Така също трябва да се направи анализ на икономическата целесъобразност с цел включване в културно историческата индустрия или друга инвестиционна система.

Проекта на ОУП на община Камено прилага специфични правила и нормативи за опазване и съхранение на недвижимите културни ценности, характерния облик на селищната структура и идентичността на общината и региона.

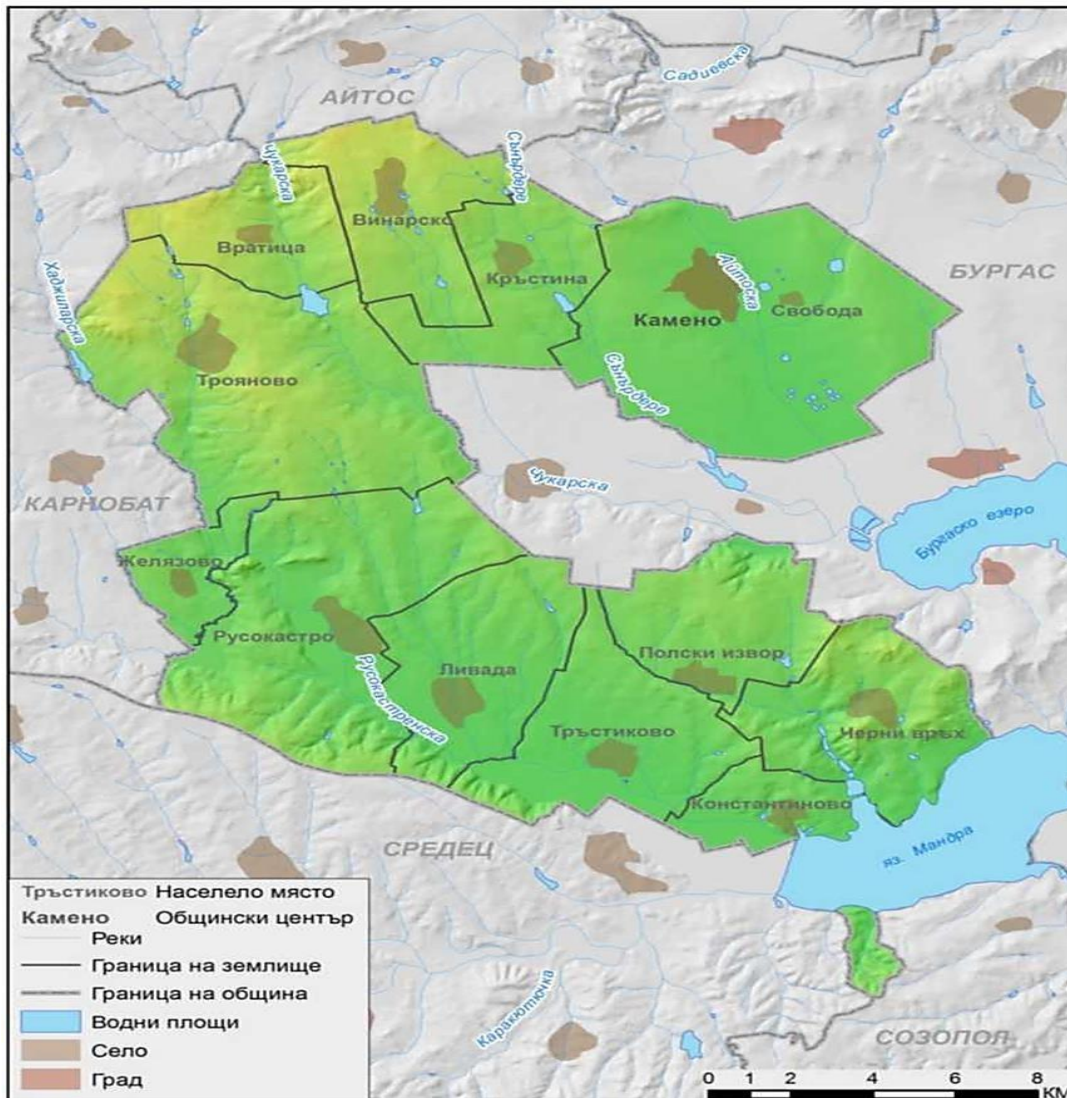
Състоянието на селищната мрежа и жилищния сектор:

Общи данни за селищната мрежа. Структура и функционални характеристики

В Националната концепция за пространствено развитие са определени 4 типа агломерационни ареали и е прецизиран техният обхват. Община Камено попада в типа агломерационни ареали на големите градове с национално значение за територията на районите. В агломерационния ареал на град Бургас влизат общините Бургас, Камено, Айтос, Карнобат, Поморие и Созопол.

Общината е представена от град Камено, който е общински център попадащ в 5-то ниво на йерархичната система от градове-центрове (много малки градове и села, центрове с общинско значение за територията на съответната община).

Фигура № 20 Селищна структура на община Камено

Източник: Община Камено 2020г.

Територията на община Камено се намира в Югоизточен район на планиране NUTS 2, част от административните граници на област Бургас NUTS 3.

Според закона за административно-териториално устройство на Република България Община Камено е с площ - 354,9 km² и е „четвърта“ категория община. В териториалната и структура влизат 13 урбанизирани селищни структури - град Камено и 12 села, които са показани на фигура №21 Те са част от териториалния обхват на влияние на агломерационния ареал на град Бургас представен като голям град и основен център на агломерационен ареал.

Град Камено е административен, социално-икономически и културен център в общината и с концентрация на население над 43% от общото население. Гъстотата на

населението в общината е 39,7 души/км².

В националната категоризация на населените места град Камено попада в „четвърта“ категория град, докато останалите населени места са от по-ниска категория.

В националната категоризация на населените места град Камено попада в „четвърта“ категория град, докато останалите населени места са от по-ниска категория, като същите са приложени в Таблица №22.

Таблица № 22 Категоризация на населените места

ЕКАТТЕ	Населено място	площ/км ²	Код на община	Категория
35883	гр. Камено	59.287	BGS08	4
11096	с. Винарско	22.726	BGS08	6
12245	с. Вратица	16.540	BGS08	8
29249	с. Желязово	8.320	BGS08	7
52279	с. Константиново	21.816	BGS08	7
40381	с. Кръстина	19.831	BGS08	6
43623	с. Ливада	26.358	BGS08	7
57337	с. Полски извор	21.392	BGS08	6
63478	с. Русокастро	47.435	BGS08	5
65783	с. Свобода	-	BGS08	6
73211	с. Трояново	55.806	BGS08	5
73388	с. Тръстиково	27.334	BGS08	6
80916	с. Черни връх	28.101	BGS08	6

Източник: Община Камено 2020г.

Териториалната структура на община Камено според вида територия се дели на урбанизирана, земеделска, горска, защитени територии, нарушени територии за възстановени и друг вид територии /територия заета от води и водни обекти, територия на транспорта и територия за добив на полезни изкопаеми/. Поставените приоритети в Националната програма за развитие "България 2020" за постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие чрез използване на местния потенциал и развитие на земеделието за осигуряване на хранителна сигурност, както и за производство на продукти с висока добавена стойност при устойчиво управление на природните ресурси са приложими и изпълними в териториалния обхват на община Камено.

Правилното използване на териториалните ресурси и природните дадености във всички аспекти и сфери на човешката дейности биха помогнали за развитие на общината. Географското местоположение, осигурява условия за сътрудничество със съседните териториални общности. В разпределението на територията в общината най-голям дял имат земеделските територии - 82%, горските територии - 4,5%, населени места - 5,2 %, водни течения и водни площи - 5,4% и други 2,9 %.

Баланс на територията на община Камено по вид в дк. е представен в Таблица № 23.

Таблица № 23 Баланс на територията на община Камено по вид в дк

Територия на общината Камено общо:	354946
Територия по вид:	
1. Земеделска земя общо	293042
в т.ч. обработваема площ общо	262394
от нея поливна площ	50814
2. Горска	16214
3. Населени места и други урбанизирани територии	18432
4. Водни течения и водни площи	19277
5. За добив на полезни изкопаеми	5798
6. Транспортна инфраструктура	2183

Източник: Агенция по геодезия, Картография и кадастър към МИП-Баланс на територията на Р България към 31.12.2000г.

В следващата Таблица № 24 е представен баланс на територията на община Камено съгласно предвижданията на проекта за ОУП на община Камено.

Таблица № 24 Баланс на територията съгласно проект на ОУП

БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА КЪМ ПРОЕКТ НА ОУП КАМЕНО				
Наименование на териториалния елемент	Площ на съществуващи елементи		Площ на проектни елементи	
	в ha	в %	в ha	в %
ТЕРИТОРИИ С НАЙ-ОБЩО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ				
1. Жилищни функции	1067,3094	3,03	1237,8470	3,51
2. Обществено обслужващи функции	6,0069	0,02	15,4279	0,04
3. Производствени дейности	941,7791	2,67	1054,7466	2,99
4. Складови дейности	14,0674	0,04	68,7674	0,19
5. Рекреационни дейности, курортни и вилни зони	0,1145	0,00	108,3145	0,31
6. Озеленяване, паркове и градини	23,0426	0,07	72,2904	0,20
7. Спорт и атракции	4,6915	0,01	226,2415	0,64
8. Комунално обслужване и стопанство	147,0236	0,42	147,0236	0,42
9. Земеделски територии, в т.ч.:				
9.1. обработваеми земи - ниви	24138,6249	68,43	23788,3622	67,44
9.2. обработваеми земи - трайни насаждения	1142,0443	3,24	1126,4965	3,19
9.3. необработваеми земи	1290,5401	3,66	1177,3408	3,34
9.4. Скали, пясъци, мочурища и дерета	509,6824	1,44	470,6824	1,33
9.5. Ливади, пасища мери	1811,9935	5,14	1603,3794	4,55
9.6. Сметище	73,5290	0,21	73,5290	0,21
9.7. Гробища	16,8897	0,05	16,8897	0,05
10. Паметници на културата	6,4654	0,02	6,4654	0,02
11. Плажове и брегоукрепителни съоръжения	-	-	-	-
12. Горски територии	1880,9179	5,33	1880,9179	5,33
13. Водни площи	1843,0717	5,23	1843,0717	5,23

14. Транспорт и комуникации	291,7989	0,83	291,7989	0,83
15. Техническа инфраструктура	62,9231	0,18	62,9231	0,18

Източник: проект на ОУП на община Камено 2020г.

Показаните данни водят до следните изводи:

- Земеделските земи на територията на общината, като цяло се намаляват с 350 ha. Съществено е намален с 113 ha делът на пустеещи ниско категорийни необработваеми земи, мочурища и дерета.

- Друга значителна част е за разширение на населените места в това число 113 ha за жилищни функции, за производствени нужди 102 ha, и терени за обществено обслужване 10 ha. Най значително е увеличението за рекреационно и вилно строителство 108 ha, както и за спортно- туристическо строителство 218 ha, за голф комплекс Константиново и Черни връх.

- Предложено е и вътрешно пререструктуриране на земеползването в самите земеделски земи. Запазват се площите с трайни насаждения, за сметка на нивите.

- Горските територии се запазват с площ (1881 ha). Желателно е тяхното увеличаване за сметка на залесени ливади от земеделския фонд и рекултивирани табани и кариери;

- Увеличението на площта на населените места и урбанизираните територии е с 170 ha, като се предвижда вътрешно пререструктуриране на отделните елементи. Така например увеличението на територията на населените места е с 170 ha, но 80 ha от тях са селскостопански дворове и ферми и производствени терени извън регулация.

- Най-голямо е разширението на територията на гр. Камено - 160 ha и на с. Черни връх - 80 ha за вилни зони и с. Константиново 132 ha за спорт и атракции.

- Териториите за водни течения и водни площи са без промяна по плана.

По данни на НСИ за 2011 г. броя жилища е 5978, докато броя сгради е 5494. Строителството е било най-активно в годините между 1960 и 1989 г., като много малка част от жилищния фонд е остатъчен от периода малко след Втората световна война.

Най-малобройни са сградите, изпълнявани с едропанелни строителни системи, което е обусловено от факта, че строителството е предимно нискоетажно, а териториалното разпределение на жилищните ресурси е благоприятно. Макар и малко на брой – 31 /0.56%/, те се нуждаят от цялостно конструктивно обследване, обследване за енергийната ефективност и подмяна на инсталациите. Скелетните стоманобетонни сгради са 0.43% от общия брой, а масивните 96,9%.

Жилищните сгради по вид на конструкцията общо са 5 494 бр., от които:

- Стоманобетонни – едропанелни – 31 бр.;
- Стоманобетонни – скелетни – 24 бр.;
- Масивни 5329 бр.

Въведени в експлоатация новопостроени жилищни сгради, жилища и полезна площ в община Камено по години за периода на разглеждане и съгласно обработените данни на НСИ са представени в Таблица № 25.

Таблица № 25 Жилищна осигуреност на населението

Години	Сгради	Жилища	Полезна площ
	Брой		Квадратни метра
2014	11	14	1145
2015	1	1	93
2016	12	12	1476
2017	15	16	1816
2018	8	8	900

Източник: Национален статистически институт 2020г. Преброяване на населението 2011 г.

Броят на жилищата е 5 978 по данни на НСИ от 2011г. и има 18 552 жилищни помещения с полезна площ 421 703 кв.м. Строителството в Община Камено е в устройствени зони с преобладаващо застрояване с малка височина и плътност, като кота корниз е до 10м. Застрояването е в унисон с природната среда. Структурните елементи на града, отделните райони, са в унисон помежду си и градоустройственото решение предполага адаптивност на селищната структура с характерния релеф.

Жилищна задоволеност

Жилищната задоволеност се характеризира с показателя брой жилища на 1 000 души население. Този индикатор за удовлетвореността от жилищния фонд като количество и неговата достатъчност или нужда от нови е показателен за силно развити в икономическо отношение страни, където пазара на имоти и жилища е балансиран. Тук за община Камено този показател е недостатъчен, за да се прецени количеството наличен фонд, тъй като е деформиран от множеството необитавани сгради. На 1000 души има 423 жилища, което в сравнение със страната 471/1000, общината е с по-ниска стойност по отношение на количеството жилища.

От общо 5494 жилищни сгради 65,8% са обитавани 3616 сгради. 1809 или 32,9% са необитавани. 68 са сгради за временно обитаване. Това прави 2,56 души обитатели на едно жилище. Този показател определя и най-населените места.

Анализа на представената информация, води до формиране на следния извод:

Свободният жилищен фонд е база за развитие на туризма като отрасъл. Множеството необитавани сгради могат да се реновират и адаптират за семейни хотели, леглова база за отдих. Съществуващата база може да се употреби и като се развият микропредприятия за производство и преработка на суровини, еко и биопродукция и бутикови стоки в малки серии.

В заключение, съществуващият жилищен фонд има нужда да бъде обновен, като се направи стратегия необитаваните жилищни сгради да бъдат адаптирани към нови функции и да се осигурят социални жилища за маргиналните групи. За момента пазарът е стабилен, но следва да се предприемат конкретни мерки, с които общината да играе

ключова роля в пазара на имоти, за да може сходни дейности да се ситуират в логистични и производствени бази и да не нарушават качеството на средата в града.

Връзката на общината със съседните територии:

Община Камено граничи със следните общини: на изток - община Бургас, на запад - община Карнобат, на север - община Айтос и на юг - община Средец и община Созопол. Те са част от териториалния обхват на влияние на агломерационния ареал на град Бургас представен като голям град и основен център на агломерационен ареал. Основните и второстепенни транспортно-комуникационните оси свързват всички населени места и предоставят добра транспортна достъпност и обвързаност между общинските центрове и същевременно осигуряват свързаност с вътрешността на страната.

Концепцията за пространствено развитие на община Камено 2015-2025г. отчита историко-географското развитие и извежда основната културна ос - културно-исторически коридор. Тя дава възможност за изграждане на сътрудничество със съседните общини и формиране на зони за туризъм и рекреация, които в съчетание с народните традиции и културните обичаи на местната общност изграждат атрактивна културна среда.

На база анализирани данни в Концепцията е отчетена и възможността за изграждане на локални пречиствателни съоръжения за отпадни води към съществуващите и новите обекти, свързани с животновъдство, месо - производство с възможност за обслужване и на стопанства от съседни общини.

Концепцията на общината определя средносрочните перспективи и цели за пространствено развитие на територията и по отношение на мрежа от населени места и връзките със съседните общини и областния център. Интегрирането на територията на общината в регионална транспортна, енергийна и телекомуникационна мрежа и социално-икономическо развитие на периферните територии, чрез насочени териториални инвестиции в зоните, граничещи със съседните общини. За устойчивото развитие на периферните райони в общината е отчетена необходимостта от провеждане на целенасочена политика за съхраняване и опазване на природна среда, културното наследство, народни традиции и културни обичаи, които обогатяват природните и антропогенни ландшафти и културното многообразие в тези части на общината.

В устройството на урбанизираните територии следва да се отчита актуалното състояние и мястото им в йерархичната структура на селищната мрежа на общината, като е необходимо да се създадат условия за обвързване и повишено взаимодействие на функционалните системи на населените места и формирането на мрежа както в общината, така и със съседните общини.

За постигането на максимални резултати е необходимо провеждане на политика за стимулирано развитие на агломерацията, като сдружение от равнопоставени общини, чрез регламентирани и координирани общи действия за постигане на общо пространствено и социално-икономическо развитие, като се започне с изготвяне и одобряване на общи устройствени планове за целия им териториален обхват, както и

общии планове и правила за развитие, благоустрояване и функционално обвързване и обогатяване на зоните им на влияние.

Това от своя страна налага и необходимостта от разработване на Регионална схема за пространствено развитие на област Бургас и прилагането на специфични модели за устройство на територията, заложи в общите устройствени планове и прилагането им в пространствения обхват на общините Камено, Карнобат, Айтос, Бургас, Поморие и Созопол.

Общият устройствен план на община Камено е основата за цялостно устройство на територията, на части от тях или на отделните населени места с техните земища. Той определя общата структура и преобладаващото предназначение на териториите, видът и предназначението на техническата инфраструктура и опазване на околната среда и обектите на културно-историческото наследство. Проектът на ОУП разглежда безпроблемната комуникация както между отделните населени места и селищни образувания в йерархичните нива на територията на общината, така и при предвиждане на връзките със съседните общини в чисто транспортно-комуникационен аспект, а така също и в сферата на съвместни икономически, обществено-обслужващи, туристически и други дейности, с оглед развитието на общината да не е териториално ограничено.

Правилното използване на териториалните ресурси и природните дадености във всички аспекти и сфери на човешката дейности биха помогнали за развитие на общината. Географско местоположение, осигурява условия за сътрудничество със съседните териториални общности.

Развитието на пътната мрежа в чертите на Общината следва да е главен инфраструктурен раздел при положение, че туризмът е важен отрасъл. Създаването на модерна пътна и улична мрежа в устройствения план ще гарантира къси, удобни и безконфликтни връзки. Това може да стане както с изграждането на нови такива, така също и с рехабилитация, реконструкция или ремонти на съществуващите. Има се в предвид не само подмяна на настилките на пътните платна, но и тротоари, съоръжения, банкети и други. Наличието на една оптимална пътна мрежа ще подобри връзките със съседни общини, райони и областния център, ще поощри развитието на нови зони и ще подобри екологията.

Анализа на свързаност със съседни територии на община Камено, определя потенциал за съвместно развитието на населените места в съседните територии и идентифицира общи предизвикателства и възможности за изпълнение на съвместни инфраструктурни проекти с транспортна насоченост, екология и развитие на туризъм.

Влияние на големи инфраструктурни проекти с регионално и национално значение:

По данни на общинска администрация Камено, няма предвиждания на национално ниво за големи инфраструктурни проекти с регионално и национално значение, предвидени за реализация на територията на общината, от които би могло да се очаква влияние.

Анализ на административния капацитет на общинската администрация:

1. Структура на общинска администрация:

Числеността на общинска администрация Камено към 12.2020г. е 54 щатни бройки и е представена в Таблица № 26

Таблица № 26 Численост на общинска администрация Камено

ОБЩО:	54
I. Изборни длъжности и органи по реда на чл.19, ал.2 от закона за администрацията	15
1. Кмет на община	1
2. Заместник-кмет на общината	2
3. Кметове на кметства	6
4. Кметски наместници	6
II. Общинска администрация Камено	39
В т.ч. пряко подчинени на кмета на общината	6
1. Секретар на община	1
2. Главен архитект	0,5
3. Служител по сигурността и информацията, ГЗ и ОМП	1
4. Секретар на МКБППМН	1
5. Звено Вътрешен одит	1,5
Обща администрация	11
Дирекция „Административно информационно обслужване, човешки ресурси“	11
Специализирана администрация	22
1. Дирекция „Устройство на територията, европроекти, строителство, туризъм, култура “	7
2. Дирекция „Бюджет, финанси, местни приходи“	15
3. Дирекция „Общинска собственост, правно обслужване“	-

Източник: Община Камено 2020г.

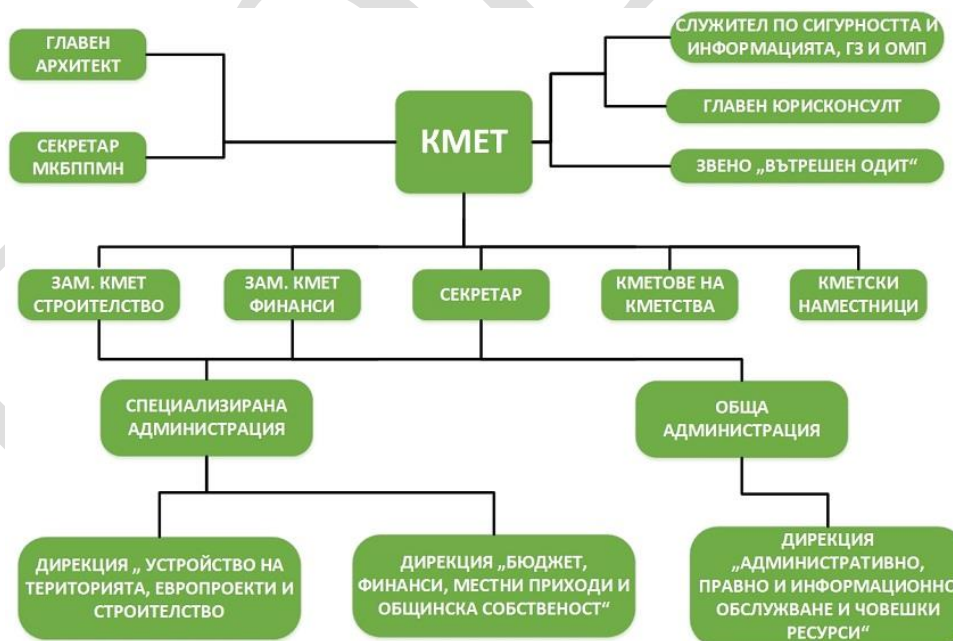
Анализа назад в годините показва, че броя на общинските служители от 2013г. до 01.03.2020г. е константен. Прегледа на структурата в разглеждания период 2016-2020г. показва разместване на бройки между отделни отдели и дирекции, както и създаване на нови такива с цел по-ефективна организация на работата. Направените промени са в следствие на функционален анализ и оценка на дейностите и отговорностите на общинска администрация, както и в следствие на промени в законодателството.

Така в резултат на промени през 2021г. е предвидено и създаване на нова Дирекция „Общинска собственост, правно обслужване”, която да:

- организира управлението и стопанисването на недвижимите имоти, общинска собственост и осъществява дейности по разпореждането им съгласно нормативните документи;
- оказва правно съдействие и подпомага дейността на общинската администрацията и кмета на общината;
- дава становища по прилагането на законите и подзаконовите нормативни актове;
- осигурява законосъобразността на провежданите в общината процедури в съответствие с действащото законодателство.

Към 12.2020г. структурата на общинска администрация Камено е представена във фигура № 22.

Фигура № 1421 Структура на общинска администрация Камено

Източник: Община Камено 2020г.

Анализ на структурата на общинската администрация показва наличие на административен капацитет за реализация на ПИРО.

Общинската администрация е организирана в дирекции, които подпомагат кмета на общината и кметовете на населените места при осъществяване на правомощията им и

извършват дейности по административното обслужване на гражданите и юридическите лица.

При осъществяване на своята дейност общинската администрация се ръководи от принципите на законност, равнопоставеност, прозрачност, достъпност, отговорност, целесъобразност и ефективност.

Качественото административно обслужване е една от приоритетните задачи и основни дейности на общинската администрация, което е индикатор за ефективността от работата на администрацията.

Водещото в дейността на служителите е осигуряване на изчерпателна и лесно достъпна информация, стремеж към качествено и срочно изпълнение на услугите, търсене на обратна връзка, която показва доколко потребителите са удовлетворени от качеството на предлаганите услуги.

Служителите в общинска администрация отговарят на съответните образователни и квалификационни изисквания за заемане на длъжността. Развитието на административния капацитет на администрацията е един от основните фактори за постигане на стратегическите цели на администрацията. В тази връзка ръководството на администрацията поддържа и развива капацитета на администрацията с ежегодни обучения, с които повишава управленския и административен капацитет на служителите си, в това число и надграждане на капацитета по разработване и управление на проекти. Обученията са провеждат в резултат на ежегоден анализ на потребностите на служителите. При необходимост, с цел качествено изпълнение на дейностите на администрацията, се привличат и външни консултанти и експерти.

Образователната квалификация на служителите осигурява необходимата компетентност, което от своя страна е показател за успешно провеждане на политиките в сферите на дейност на общинската администрация, успешното стратегическо планиране и изпълнение на целите на администрацията.

2. Административно обслужване:

В годините ръководството на общинската администрация цели да повиши качеството на административното и информационно обслужване на гражданите и фирмите за постигане на интегрираност, ефективност, коректност и повишаване приходите на общината. Така в изпълнение на приоритетните задачи и основни дейности на общинска администрация Камено, както и за повишаване качеството на предлаганите административни услуги, удовлетворяващи в максимална степен обществените потребности, е открит Центърът за услуги и информация на гражданите (ЦУИГ).

Центърът е леснодостъпен и е създадена възможност за обслужване на всички потребители. Оборудван е с модерна компютърна техника и специализиран софтуер. Разполага с квалифицирани специалисти, които работят при спазване на всички законови разпоредби и прилагат при осигуряването на услуги приетите норми на етичност, безпристрастност и равнопоставеност. В Центъра за административно обслужване функционират 7 работни места със следните административни услуги: Деловодство, Гражданска регистрация и административно обслужване, Административно – технически услуги на Дирекция „Устройство на територията, европроекти и

строителство, туризъм и култура“, Каса „Такси и услуги“, Административни услуги - „Местни данъци и такси“.

Община Камено извършва и комплексно административно обслужване, когато в изпълнение на административната услуга са ангажирани две или повече административни структури. Предлаганите услуги са представени в Таблица № 27.

Таблица № 27 Комплексни административни услуги предоставяне от община Камено

№	Вид на комплексната административна услуга
Комплексни административни услуги по гражданско състояние и актосъставяне	
1.	Издаване на удостоверение за идентичност на лица с различни имена
2.	Издаване на удостоверение за настоящ адрес при вече регистриран настоящ адрес
3.	Издаване на удостоверение за постоянен адрес при вече регистриран постоянен адрес
4.	Издаване на удостоверения за настойничество и попечителство /учредено по реда на чл. 155 от СК и по право – по чл. 173 от СК/
Комплексни административни услуги по управление на собствеността	
1.	Установяване на жилищни нужди – картотектиране и издаване на удостоверение
2.	Издаване на удостоверение за наличие или липса на съставен акт за общинска собственост
3.	Издаване на удостоверение за собственост на земеделска земя от емлячен регистър
4.	Издаване на разрешение за отсичане и изкореняване до 5 дървета и до 1 дка лозя в селскостопанските земи
Комплексни административно - технически услуги „Устройство на територията“	
1.	Презаверяване на скица, от издаването на която са изтекли 6 месеца
2.	Презаверяване на разрешение за строеж, което е изгубило действието си поради изтичане на срока
Комплексни административни услуги „Месни данъци и такси“	
1.	Издаване на препис от документ за платен данък върху превозни средства
2.	Издаване на удостоверение за дължим и платен данък върху наследство
3.	Издаване на удостоверение за дължимия размер на патентния данък
4.	Издаване на копие от подадена данъчна декларация
5.	Издаване на удостоверение за наличие или липса на задължения по ЗМДТ

Източник: Община Камено 2020г.

Общинска администрация поддържа и обновява ежедневно интернет страница <https://www.kameno.bg/bg> с което се гарантира публичността в работата на администрацията.

3. Политики:

През разглеждания период общинска администрация е изготвила необходимите планови и стратегически програмни документи, които осигуряват възможност за поставяне на цели, мерки и конкретни дейности в основните направления на действие на администрацията. Приети са и се изготвят периодични отчети за изпълнение на редица стратегически документи в областта на образованието и културата, социалните дейности, интеграцията и младежта, екологията, общинската собственост, използването на енергия от възобновяеми източници и други, които са достъпни на интернет страницата на общината.

В действие са Концепция за пространствено развитие на община Камено за периода 2015-2025г. В процес на одобрение е Общ устройствен план на община Камено.

Администрацията е изградила и устойчив капацитет и в разработването и изпълнението на проекти финансирани с национално и европейско финансиране. Справка в Информационната система за управление и наблюдение на средствата в ЕС /ИСУН 2020/ показва, че за периода 2014- 2020 общинска администрация е изпълнила 7 проекта на обща стойност 1 778 576,60 лв. в сравнение в предишния програмен период когато са били 3 договора на стойност 4 658 935,00 лв. (по данни на ИСУН към 01.04.2020г. - <http://umispublic.government.bg/prPlanningRegions.aspx?pr=100166&list=1>)

Добро впечатление прави информацията в ИСУН 2020 за изпълнените проекти на територията на Община Камено, за периода 2014- 2020 г., а именно:

	ИСУН 2020	ИСУН 07-14
Общ брой сключени договори	7	3
Обща стойност на БФП	1 778 576,60 лв.	-
Обща стойност на проектните предложения	1 778 576,60 лв.	4 810 911,00 лв.
Общ брой бенефициенти	1	1

Източник: ИСУН 2020 <http://2020.eufunds.bg/bg/0/26/Project/Search?showRes=True>

Проектите, които са реализирани на територията на Община Камено, са в изпълнение на приоритети и мерки заложи в ОПР на община Камено 2014-2020г. Същите са в съответствие на оценени потребности и ефективност от тяхното изпълнение показват устойчивост на направените инвестиции.

4. Участие на гражданите:

На територията на община Камено има развит граждански сектор представен от сдружения с нестопанска цел. За съжаление се отчита слабо участие на гражданския сектор при определяне на приоритетите и политиките за развитие на общината.

На територията на общината своята дейност осъществява и СНЦ МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА РИБАРСКА ГРУПА БУРГАС – КАМЕНО. Сдружението е независима, доброволна организация, действаща в обществена полза, създадена със споразумение за партньорство между Община Бургас, Община Камено и местни представители на публичния, стопанския и нестопанския сектор. Сдружението работи за: Насърчаване, съдействие и подпомагане на устойчивото развитие на отрасъла рибарство и аквакултури в България; Повишаване конкурентоспособността на предприятията в сектор “Рибарство и аквакултури” и разкриване на нови работни места; Съхранение и развитие на местното културно, историческо и природно наследство; Развитие на човешкия потенциал и изграждане на капацитет за подготовка и управление на проекти; Засилване ролята на рибарските общности в местното развитие и управлението на местните ресурси в областта на рибарството и морските дейности.

При упражняване на своята дейност Местна инициативна рибарска група Бургас – Камено се ръководи от принципите на подхода „Водено от общностите местно развитие“ (ВОМР), което включва: териториален подход, създаване на публично-частни

партньорства, подход „отдолу-нагоре”, иновации, многосекторен подход, сътрудничество и работа в мрежа. Сдружението спазва правилата и нормативната база, приложима за Местните инициативни рибарски групи в Република България

Ежегодно в бюджета на общината се заделят средства за субсидии с които се подпомага дейността на гражданския сектор, като данните са посочени в Таблица №: 28.

Таблица № 28 Субсидии граждански сектор

Сдружения с нестопанска цел	2016	2017	2018	2019	2020
Общинско Сдружение с Нестопанска Цел „Пламяк на надеждата” гр. Камено	4717,29	3588,00	1979,00	2565,00	1899,00
Сдружение на онкологично болните „Надежда за живот” гр. Камено	1890,00	1200,00	0,00	403,00	292,00
Дружество на инвалида „Лейди Даяна” гр. Камено	5195,00	2016,00	624,00	858,00	630,00
Териториална Съюз на Организация на слепите –гр. Бургас	450,00	450,00	0,00	0,00	0,00
Сдружение Съюз на пенсионерите 2004 Камено	4269,25	0,00	0,00	0,00	0,00
Сдружението на учителите-пенсионери гр. Камено	878,00	360,00	377,00	391,00	312,00
Тракийско дружество „Одринска епопея” гр. Камено	780,00	1116,00	806,00	910,00	1217,00
Тракийско дружество „Георги Кондолов” с. Ливада	507,50	804,00	611,00	702,00	555,00
Тракийско дружество с. Полски извор	70,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Сдружение с нестопанска цел „Фолклорен клуб Кайлии”	0,00	2000,00	2000,00	3000,00	0,00
Сдружение с нестопанска цел „Каменовски традиции” гр. Камено	0,00	0,00	4000,00	4000,00	0,00
Общо:	18757,04	11534,00	10397,00	12829,00	4905,00

Източник: Община Камено 2020г.

SWOT-анализ:

SWOT-анализът е изготвен при съблюдаване на принципа на интегриран подход, като отделните елементи на анализа са разгледани в тяхната цялост и взаимодействие.

Приложена е общата матрица отразяваща взаимодействието на вътрешните фактори (силни и слаби страни), и външните фактори (възможности и заплахи), освен на базата на документално проучване изведено в Част I. Териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на Община Камено, но и въз основа на резултатите от проведените анкетни проучвания.

Предвид факта, че периода на разработване на Плана за интегрирано развитие на община Камено съвпада с обявената епидемиологична обстановка във връзка с разпространението на Ковид 19, анкетните карти бяха разработени и разпространени сред заинтересованите страни след изготвянето на териториалния обхват и анализ на

икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на Община Камено и след като бяха идентифицирани вътрешните фактори (силни и слаби страни), и външните фактори (възможности и заплахи). Целта бе изготвената анкетна карта да съдържа и тези фактори, които бяха определени, като твърдения, така че анкетираните да могат да оценят тяхното влияние, което да даде в последствие възможност да бъде направен количествения анализ на съдържание по отношение на влиянието на факторите.

SWOT – анализът, като качествен аналитичен и прогностичен метод, дефинира действието на вътрешните и външните фактори за развитие и възможностите за избор на подходяща стратегия за постигане на целите на развитието на територията на община Камено.

Изготвянето на SWOT - анализа бе извършено с участието на всички заинтересовани страни. Резултатите от процеса, основан на гражданско участие е подробно представен в „Комуникационната стратегия за прилагането на принципа на партньорство и осигуряване на прозрачност в процеса по изготвяне и реализация на План за интегрирано развитие на Община Камено 2021-2027г.“

Резултатите от SWOT анализ са представени в:

- Детайлен анализ, в който са търсени силните и слабите страни, на възможностите и заплахите във всеки един от елементите на средата. Изхождайки от презумпцията, че всеки елемент има предимства и недостатъци, както и че всеки елемент на средата е свързан с възможности и със заплахи, анализът идентифицира факторите с тяхното комплексно влияние върху развитието на общината.
- Квантифициран SWOT анализ, при който са дадени количествена оценка на установените силни и слаби страни, възможности и заплахи и степен на влияние, определени от анкетираните заинтересовани страни в процеса.

Резултатите са представени в следващата таблица № 29, а детайлните резултати от проведеното анкетно проучване са Приложение № 4 към настоящия документ.

Таблица № 29 SWOT анализ

№	Силни страни	Степен на влияние	№	Слаби страни	Степен на влияние
1	Благоприятното географско и транспортно-географско местоположение - фактор за развитието на интеграционни процеси;	18	1	Липса на утвърдени канали за реализация на селскостопанската продукция;	9
2	Близост до областния център Бургас и наличие на крупни производствени предприятия;	21	2	Неорганизираност на селскостопанските производители;	11
3	Плодородните почви и добри климатични условия за развитие на растениевъдство (зърнени	26	3	Липса на сдружения на бизнеса;	8

	култури, зеленчуци, трайни насаждения) и животновъдство (овце, птици и др.);					
4	Традиции в зърнопроизводството;	18		4	Липсва капацитет за самостоятелно решаване на проблеми с над общинско значение;	7
5	Достатъчно суровинни източници за хранително-вкусовата промишленост	6		5	Няма изградени достатъчно крайградски многофункционални, паркове и зони за отдих, на “зелени площи със специално предназначение”, места за масови прояви на физическата култура и спорта, които да се интегрират в единна система;	21
6	Наличие на производствени мощности, материално-техническа база и квалифицирана за работна ръка;	2		6	Културно наследство на общината не е използвано в достатъчна степен за развитие на устойчив културен туризъм;	13
7	Натрупан е опит в изработване и реализация на програми и проекти;	7		7	Туристическата инфраструктура е недостатъчна или амортизирана;	11
8	Осъзната е необходимостта от хоризонтално сътрудничество и солидарност при решаване на общи проблеми;	7		8	Геокултурният потенциал на територията не е използван адекватно. Липсват проектни предложения в областта на културното наследство, липсват идеи за интегрирани туристически продукти по културните маршрути на над-общинско равнище, свързани с мрежата на европейските културни маршрути;	5
9	Сравнително добро състояние на образователната инфраструктура по	14		9	Липсва потенциал в общината за решаване на проблемите на	15

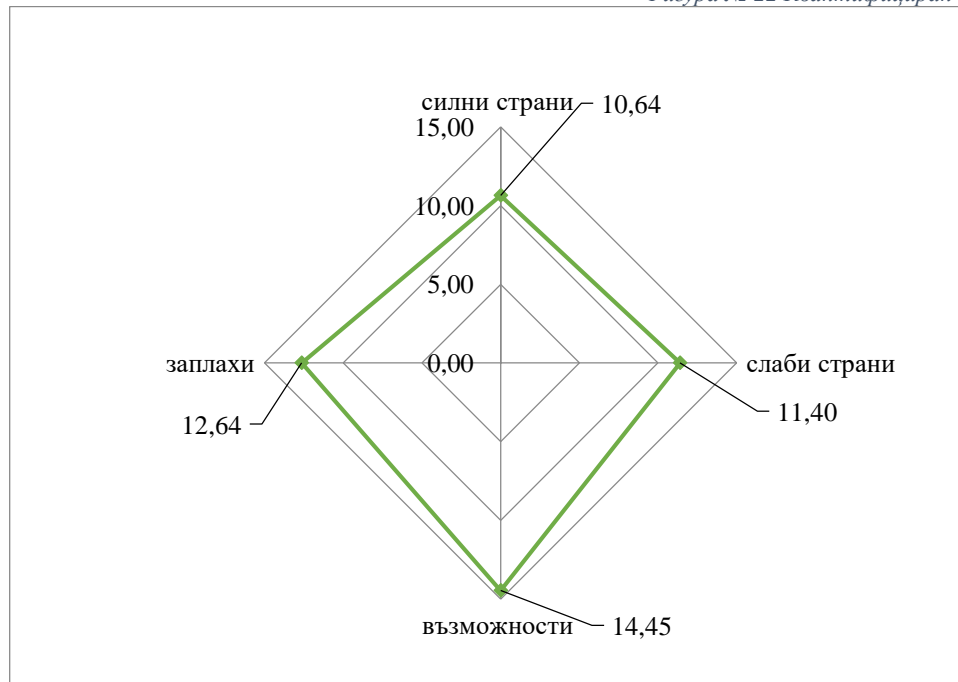
	отношение на материално - техническата база;					
10	Добре развита социалната инфраструктура и разнообразни социални услуги;	11		10	демографията - Тревожна е загубата на население и остаряването на хората.	28
11	Достъпни цени на недвижимите имоти и земеделска земя;	8		11	Няма стратегия, адекватна на демографските изменения и съотношенията в нейната динамика. Дава се предимство на предприемаческите интереси, за сметка на тези на нуждаещите се групи на обществото;	7
12	Наличие на свободен сграден фонд и терени на територията, подходящ за инвестиции;	6		12	Понижено е цялостно качеството на жизнената среда;	14
13	Наличие на производствени мощности, материално-техническа база и квалифицирана за работна ръка;	5		13	Намалява инвестиционният интерес за организиране на нови производства в съществуващи, с висока степен на амортизация, индустриални и производствени зони;	11
14	Близост до утвърдени туристически центрове – к.к. Сл. бряг, Несебър, Поморие, Созопол – благоприятна възможност за развитие на туризма	0		14	Политиката за квалификация и преквалификация на работната сила все още е кампанийна и недобре организирана като постоянно действаща система;	8
				15	Друго: (моля посочете) държат се пенсионери на работа, а младото население е безработно, влошена инфраструктура, лоша пътна настилка, няма канализация за отпадни води, да се сменят тръбите на ВиК	3
ОБЩА ОЦЕНКА		10,6			ОБЩА ОЦЕНКА	11,4

№	Възможности	Степен на влияние	№	Заплахи	Степен на влияние
1	Използване на благоприятните климатични и почвени условия и възраждане на селското стопанство, чрез обновяване, прилагане на нови и модерни технологии;	14	1	Недостатъчни външни инвестиции и финансова обезпеченост;	19
2	Привличане на външни капитали и инвеститорски интерес;	25	2	Слаб интерес на чуждите инвеститори към община Камено;	17
3	Инвестиции в МСП;	6	3	Недостатъчна активност от страна на бизнеса;	15
4	Производство на екологично чисти продукти от селското стопанство и преработвателната промишленост;	18	4	Задълбочаването на световна финансова и икономическа криза	13
5	Създаване на индустриална зона за МСП;	8	5	Значителна променливост на приоритетите на местните и общински власти;	6
6	Обединяването на усилията на общината със съседни общини за подготовка на програми и проекти, увеличава шансовете за финансово подпомагане по национални и европейски програми;	27	6	Риск от закриване на предприятия и влошаване на бизнес средата в общината.	9
7	Възможностите за развитие на туризъм с комбиниране на туристически пакети със съседни общини;	14	7	Подценяването и пълното игнориране на възможностите за междуобщинска интеграция намалява шансовете за по-ефективно използване на съществуващите фондове;	2

8	Използване на Структурните фондове и Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони за развитие на територията;	19	8	Намаляването на контингентите от деца в предучилищна и в училищна възраст в условията на демографска криза;	23
9	Обмен на добри практики, междурегионално и международно партньорство в сферата на бизнеса, туризма, културата, образованието и социалната политика;	19	9	Недостатъчното предлагане на работни места за млада и висококвалифицирана работна ръка (вкл. и в сферата на високите технологии) ще доведе до емиграция на най-ценната част на работната сила;	16
10	Наличието на ресурси и политическа воля;	6	10	Влошаването на възрастовата структура на работната сила при продължаване на тенденцията за общото застаряване на населението и евентуалното нарастване на пенсионната възраст ще ограничи възможностите на по-младото поколение за работа и своевременна професионална реализация.	18
11	Друго: (моля посочете) площадки за контейнерите защото затъват в калта и се чупят колелата на контейнерите, доставяне на контейнери за разделно събиране на отпадъци	3	11	Друго: (моля посочете) подобряване на пътната настилка е потенциал за ПТП в населените места	1
ОБЩА ОЦЕНКА		14,5		ОБЩА ОЦЕНКА	12,6

В резултат на Квантифициран SWOT анализ е изведена и диаграма, показана на фигура №: 22

Фигура № 22 Квантифициран SWOT анализ

От представена информация е видно, че имаме по-голяма тежест на възможностите и слабите страни, което означава, че е необходимо формулирането и изпълнението на Стратегия „Mini-Maxi“, при която умело трябва да се използват благоприятните възможности и да се насочат усилията към превръщане на слабите страни в силни, която е и най- благоприятната и гарантираща успеха за развитие на територията община Камено.

На база резултати от детайлния анализ, в който са търсени силните и слабите страни, на възможностите и заплахите във всеки един от елементите на среда в територията и квантифициран анализ, при който са дадени количествена оценка на установените силни и слаби страни, възможности и заплахи и тяхното ранжиране по значение от експерти в областта на регионалното развитие, са извадени проблемните полета. Основните проблемни полета на територията са свързани с:

- демографията - Тревожна е загубата на население и остаряването на хората.
- Намаляването на контингентите от деца в предучилищна и в училищна възраст в условията на демографска криза;
- Няма изградени достатъчно крайградски многофункционални паркове и зони за отдих, на “зелени площи със специално предназначение”, места за масови прояви на физическата култура и спорта, които да се интегрират в единна система;
- Недостатъчни външни инвестиции и финансова обезпеченост;

- Влошаването на възрастовата структура на работната сила при продължаване на тенденцията за общото застаряване на населението и евентуалното нарастване на пенсионната възраст ще ограничи възможностите на по-младото поколение за работа и своевременна професионална реализация.
- Слаб интерес на чуждите инвеститори към община Камено;
- Недостатъчното предлагане на работни места за млада и висококвалифицирана работна ръка (вкл. и в сферата на високите технологии) ще доведе до емиграция на най-ценната част на работната сила;
- Липсва потенциал в общината за решаване на проблемите на нерегламентирано замърсяване на земеделски земи, налагане на адекватна система за разделно събиране на отпадъци, стимулиране на населението за преминаване към екологични варианти на отопление, демографската криза - привличане на млади хора в работоспособна възраст от съседни общини;
- Недостатъчна активност от страна на бизнеса;
- Понижено е цялостно качеството на жизнената среда;
- Културно наследство на общината не е използвано в достатъчна степен за развитие на устойчив културен туризъм;
- Задълбочаването на световна финансова и икономическа криза
- Неорганизираност на селскостопанските производители;
- Туристическата инфраструктура е недостатъчна или амортизирана;
- Намалява инвестиционният интерес за организиране на нови производства в съществуващи, с висока степен на амортизация, индустриални и производствени зони;

Описание на взаимовръзките на анализа с резултатите от проведения хоризонтален социално-икономически анализ:

Социално-икономическия анализ на районите на Р България отразява настъпилите промени в периода 2014-2020г. в икономическо, социално, демографско, инфраструктурно развитие и състоянието на околната среда и очертава тенденциите в тях. Той е изготвен в три части, като втората и третата част на анализа препокриват темите обхват на изследване и на ПИРО. В тази връзка в социално-икономическия анализ на Плана за интегрирано развитие на община Камено по-горе са изведени всички аспекти касаещи Област Бургас и община Камено, като част от агломерационен ареал – Бургас. Съпоставени са показатели на областно и национално ниво. В Таблица № 30 са показани и основните взаимовръзки между двата анализа.

Таблица № 30 Взаимовръзка на анализа с резултати от хоризонтален социално икономически анализ на Р България

Социално-икономическия анализ на районите на Р България	Плана за интегрирано развитие на община Камено	Взаимовръзка
Демография		
<p>Демографската ситуация в страната се характеризира с продължаващо намаляване и застаряване на населението, намаляваща се раждаемост и задържащо се високо равнище на общата смъртност, отрицателен естествен и механичен прираст.</p>	<p>Текущата демографска ситуация се характеризира с продължаващо намаляване и застаряване на населението, намаляваща раждаемост и задържащо се високо равнище на общата смъртност. Средно годишно населението намалява, от отрицателен естествен и механичен прираст. Намаляват броят на живородените деца и коефициентът на обща раждаемост.</p>	<p>Община Камено е със същите характеристики и със значително влошени показатели в разглеждания период 2015-2019г.</p>
<p>Намаляване на дела на населението в трудоспособна възраст</p>	<p>В общината съществува трайна тенденция към намаляване на населението в под трудоспособна възраст, поради спадащата раждаемост. Това ще доведе и до намаляване в бъдеще на населението в трудоспособна възраст и ограничаване на работната сила в общината.</p>	<p>Община Камено е със същите характеристики и със значително влошени показатели.</p>
<p>Териториалното разположение на населението е предимно в градовете</p>	<p>Териториалното разположение на населението е в по-голям процент 58% в селата от колкото в града.</p>	<p>Община Камено е с по-добри характеристики спрямо тези на национално ниво.</p>
<p>Изчерпан демографски потенциал на селата, които до не отдавна са били източник на миграция към градовете</p>	<p>Демографския потенциал на селата е по-голям от този на град Камено. В селата е по-голям броя на младото население, респективно и раждаемостта е по-висока.</p>	<p>Община Камено е с по-добри характеристики.</p>
Пазар на труда		
<p>Коефициента на икономическа активност нараства</p>	<p>Икономически активните лица на територията на община Камено представляват 42.9 %, като по този показател общината заема едно от последните места в областта. Сред икономически неактивните лица с най-голям дял са пенсионерите, като по този показател общината заема челно място в област Бургас с дял от 70.4 %. Това се</p>	<p>Община Камено е с по-лоши характеристики от тези, очертани на национално ниво.</p>

Социално-икономическия анализ на районите на Р България	Плана за интегрирано развитие на община Камено	Взаимовръзка
	отразява върху натоварването на икономически активните лица и води до проблеми в социалната система.	
Заетостта на населението в най-активна възраст (15-64г.) бележи съществен ръст на национално ниво в периода 2014-2017г.	Съгласно данните община Камено е с един от най-ниските коефициенти на заетост - 39,7% на територията на област Бургас. Това може да намери своето обяснение в несигурната икономическа среда, недостатъчната финансова обезпеченост, свитото производство и намаляване на обема на работа, намаленото търсене на стоки и услуги от страната и чужбина.	Община Камено е с по-лоши характеристики от тези, очертани на национално ниво.
Коефициента на безработица намалява	Значителен спад почти 50% на безработицата. От 29% през 2014г. през 2018 г. той е 14%. Предвид тежките икономически последици обаче през 2020г. в следствие на епидемията от Ковид 19, ситуацията равнището на безработица е възможно отново да тръгне нагоре, като последиците от това тепърва ще бъдат наблюдавани и отчетени на територията на община Камено.	Община Камено е със същите характеристики, като на национално ниво.
Коефициента на продължителна безработица намалява значително	Коефициента на продължителна безработица намалява значително.	Община Камено е със същите характеристики, като на национално ниво.
Териториално урбанистичен анализ		
Общините в България се класифицират като: силно урбанизирани (централни) средно урбанизирани (междинни – при които над 50% от населението е в населени места от 5 до 50 хил. жители или общините са с център град от 5 до 50 хил. жители. Такива са 95% от общините с	В ИТСП на Югоизточния регион, Община Камено е определена като слабо урбанизирана територия.	Община Камено е слабо урбанизирана.

Социално-икономическия анализ на районите на Р България	Плана за интегрирано развитие на община Камено	Взаимовръзка
центрове средни и малки градове) и слабо урбанизирани (периферни).		
Определени са агломерационни образувания по дадени критерии.	В ИТСП на Югоизточния регион, Община Камено е определена като част от Ареал-Бургас.	Община Камено е част от Ареал-Бургас.
Икономическо развитие		
БВП на глава от населението нараства	БВП не се отчита на ниво община, но БВП на човек от населението, както и заплатите в област Бургас продължават да нарастват, макар и с по-ниски темпове от останалите области, и остават малко под средните нива.	Община Камено е със същите характеристики, като на национално ниво.
Нараства производителността на труда	-	-
Най-голям брой МСП са в групата на микропредприятията (от 0 до 9 заети), достигнат 92,47% (2017г.) от общия брой предприятия в нефинансовия сектор, следван от втората група (от 10 до 49 заети).	На територията на община Камено най-голям е броя на микропредприятията с до 9 заети лица. Относително постоянен е броя на малките предприятия със заети между 10 и 49 лица. За съжаление се запазва тенденцията за липсата на средни и големи предприятия.	Община Камено е със същите характеристики, като на национално ниво.
Активността на българския туризъм се формира от културно-историческото наследство, природните ценности, разнообразни пейзажи, качествени услуги и добра свързаност/достъпност.	Община Камено е включена в обхвата на туристическите райони, като за Район Бургаско Черноморие са включени 13 общини - Бургас, Айтос, Болярово, Камено, Карнобат, Малко Търново, Несебър, Поморие, Приморско, Руен, Созопол, Средец, Царево.	Община Камено е с потенциал за развитие на туризъм, който все още не е разгърнат и реализиран.
Социална сфера		
Обхватът на децата в предучилищно образование е намалял до степен, че всяко	На територията на община Камено няма необхванати деца в предучилищно образование.	Община Камено е с по-добри характеристики, от тези на

Социално-икономическия анализ на районите на Р България	Плана за интегрирано развитие на община Камено	Взаимовръзка
пето дете не посещава детска градина.		национално ниво.
Броя на учениците в страната намалява ежегодно и близо 1,5%. Закриват се училища предимно в малките населени места.	Намаляващият брой ученици и липсата на функциониращи училища в някои от селата на общината са основанието три от училищата, без това в с. Кръстина, да са със статут на „средищни“ училища, т.е. в тях се обучават и ученици от населените места без действащи училища. Учениците от тези села пътуват към най-близкото училище с осигурен от общината транспорт. През разглеждания период не са закрити училища.	Община Камено е с по-добри характеристики, от тези на национално ниво.
Въпреки, че се наблюдава макар и символично намаляване на дела на преждевременно напускащите училище, все още този дял твърде висок -2,96%.	На територията на община Камено, няма преждевременно напускащи училище.	Община Камено е с по-добри характеристики, от тези на национално ниво.
Увеличават се разходите в сферата на социалното осигуряване, подпомагане и грижа.	Увеличава се броят на потребителите на социални услуги в сферата на социалното осигуряване, подпомагане и грижа.	Община Камено е със същите характеристики, като на национално ниво.
Неравномерното териториално разпределение на мрежата от социални услуги по общини, неподходяща материална база.	Необходимост от разширяване на мрежата от социални услуги от резидентен тип.	Община Камено е със значително по-добри характеристики, от тези на национално ниво.
Техническа инфраструктура		
Насърчаването на интермодалността, като възможност за прехвърляне на товари към по - екологосъобразните видове транспорт, е една от основните мерки за устойчиво и	-	-

Социално-икономическия анализ на районите на Р България	Плана за интегрирано развитие на община Камено	Взаимовръзка
балансирано развитие на териториалната система.		
В национален план електроенергийната мрежа е добре развита и всички населени места са електроснабдени.	Електроенергийната мрежа на територията на община Камено е добре развита и всички населени места са електроснабдени.	Община Камено е със същите характеристики, като на национално ниво.
Газопроводната мрежа в България има нужда от доразвитие. Необходимо е и увеличаване на дела на газифицираните домакинства до набелязване на цел 30% през 2020г.	Към 2020г. общинската фирма е изградила 37 038 м. газопроводи и е в състояние да достигне до всеки желаещ да се присъедини в териториалния обхват на град Камено и с. Свобода. В газопреносната мрежа са включени всички общински сгради	Община Камено е със значително по-добри характеристики, от тези на национално ниво.
Нарастване на увеличението на ВЕИ в енергийния баланс на страната. Новият акцент в използването на ВЕИ е да се насочи към децентрализирано производство на енергия от ВИ предимно за собствена нужда и присъединяване към мрежите с по-ниско напрежение, което ще намали и разходите за пренос.	На територията на община Камено има изградени две фотоволтаични инсталации на дружеството “Натуркрафт” ЕООД и на концерн EVN AG . Той се намира край село Тръстиково, и е с обща площ от 80 декара. Инвестицията в съоръжението с мощност 2000 kWp е 10 млн. лева, като планираното годишно производство на електроенергия е в обем на 2.4 млн. kWh. Фотоволтаичен парк „Тръстиково” е най-големият за концерн EVN AG. Той спестява 2000 t вредни емисии годишно. ВЕИ на територията на Община Камено представляват 34% от общо изградените на територията на област Бургас.	Община Камено е със значително по-добри характеристики, от тези на национално ниво.
Често срещан е проблема с „режим на водоснабдяване“, което силно влошава качеството на живот на населението.	Съществуващата водопроводна мрежа е с тръби от различен вид и диаметър (етернитови, стоманени, чугунени, полиетиленови). Преобладават етернитовите (азбестоциментови) тръби, които са амортизирани, ненадеждни и морално остарели. Те водят до чести аварии и до значителни загуби на питейна вода, както и на влошаване на нейните хигиенни характеристики. Това е основна причина за загубите на води и не на	Община Камено е със същите характеристики, като тези на национално ниво.

Социално-икономическия анализ на районите на Р България	Плана за интегрирано развитие на община Камено	Взаимовръзка
	последно място причина за често режимно подаване на вода. Около 90% от водопроводите трябва да бъдат подменени.	
Изключително високи нива на загуби на вода (средно около 60%).	Значителна част от водопроводната мрежата е с изтекъл експлоатационен срок повече от 30 до 50 години, дава непрекъснато аварии и големи загуби, вариращи между 50 и 60%.	Община Камено е със същите характеристики, като тези на национално ниво.
Значително по-големите количества образувани отпадъци на човек в България в сравнение с ЕС, ниска степен на рециклиране на отпадъци.	Дейностите, които се очертават като необходимост за изпълнение са : повишаване на процента на оползотворяване на биоразградими отпадъци от домакинствата; провеждане на информационни кампании за повишаване информираността на населението за необходимостта от разделно събиране; въвеждане на нова система за сметосъбиране и сметоизвозване с цел по – добра ефективност; осъществяване на по – строг контрол относно недопускане на нерегламентирани замърсявания	Община Камено е с по-добри характеристики от тези на национално ниво.
Околна среда		
Национален проблем по отношение на състоянието на атмосферния въздух е замърсяването с фини прахови частици (ФПЧ), което сред най-високите в ЕС. То има ясно изразен сезонен характер.	От анализа на годишните доклади на кмета на общината за изпълнение на Програма за намаляване нивата на замърсителите и достигане на установените норми за съдържанието им в атмосферния въздух за периода 2016-2020 г. е видно, значителното подобряване на качеството на атмосферния въздух на територията на общината, като пример за това са регистрираните през 2019г. само два сигнала на Автоматичната система OPSIS за минимално превишения на нормите на показатели за стирол и ксилен.	Община Камено е с по-добри характеристики от тези на национално ниво.
Подобряването на качеството на повърхностните води в страната.	Съгласно официалните бюлетини за качеството на водите в Черноморски басейнов район през разглеждания от ПИРО период има значително намаляване на данните за влошаване	Община Камено е със същите характеристики, като тези на

Социално-икономическия анализ на районите на Р България	Плана за интегрирано развитие на община Камено	Взаимовръзка
	качеството на водите, като за 2019 г. са констатирани две повишавания на показатели.	национално ниво.
Нивата на шум в по-голямата част от изследваните пунктове надвишава граничните стойности за съответните населени територии.	Липсват данни за определени пунктове на мониторинг и измервания нивата на шум на територията на община Камено.	Община Камено е със същите характеристики, като тези на национално ниво.
Административен капацитет		
Наличието на административен капацитет в местните власти за усвояване на средства по оперативни програми и натрупване на инвестиции с икономически и социален характер, подкрепени от оперативните програми, са важно условие за растежа на териториалните единици.	Администрацията е изградила и устойчив капацитет и в разработването и изпълнението на проекти с национално и европейско финансиране. Справка в Информационната система за управление и наблюдение на средствата в ЕС /ИСУН/ показва, че значително са се увеличили броят на изпълнените проекти в общината в сравнение с предишния програмен период	Община Камено е със същите характеристики, като тези на национално ниво.
Силна зависимост от европейските фондове и помощи и несъобразените с местния потенциал и характеристики приоритети и проекти, без задълбочен анализ на потребностите, ефективността, управлението и поддържането на изградените обекти.	Проектите, които са реализирани на територията на Община Камено, са в изпълнение на приоритети и мерки заложи в ОПР на община Камено 2014-2020г. Същите са в съответствие на оценени потребности и ефективност от тяхното изпълнение и показват устойчивост на направените инвестиции.	Община Камено е с по-добри характеристики, от тези на национално ниво.

Част II. Цели и приоритети за развитие на Община Камено за периода 2021-2027

В тази част на документа се определя стратегията за реализация на ПИРО Камено, която обхваща и проследява взаимовръзката между формулираните визия, определените стратегически цели на развитието и свързаните с тях приоритети за действие, които ще бъдат изпълнени посредством програмата за реализация (предвидения пакет от мерки и дейности, включващ подготовката, финансирането и изпълнението на конкретни проекти).

Структурата на стратегическата цел на ПИРО Камено е изготвена в съответствие с „Методическите указания за разработване и прилагане на интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г.“ на МРРБ, както и в съответствие с изискванията на Закона за регионално развитие, както и на всички законови норми за устройство на територията, опазване на околната среда и културното наследство. Не на последно място стратегическата част на ПИРО отразява и действащите нормативни изисквания на национално, регионално и местно ниво. Тя интегрира в себе си стратегическите и планови документи в сферата на социално-икономическото пространство и пространствено развитие на България, Интегрираната териториална стратегия на Югоизточен район и община Камено в периода до 2027г.

Настоящата част на ПИРО, формулира визия, цели и приоритети за развитие, като в основата са подкрепата на населените места на територията. Те са съобразени с Програмата за управление на община Камено за периода 2019-2023г. и не на последно място, прилагайки подхода „отгоре-надолу“, са отразяват нуждите и желанията на местна общност, отразени в направеното анкетно проучване. То беше реализирано, чрез широко партньорство и координация между органите и институциите, бизнеса и гражданското общество, с цел постигане на по-значим ефект и ефикасност за планиране и реализация на целите на местното развитие.

В тази част на документа са взети и резултатите и от направения SWOT анализа, като е приложен интегриран подход за планиране. Използването на този подход за планиране на регионалното и пространственото развитие на общината наложи целите и приоритетите да бъдат съгласувани и да предвиждат взаимодействието с факторите, условията и потенциала за специфичното развитие на общината, мрежата от населени места и отделните сектори (индустрия, транспорт, екологична инфраструктура, туризъм, аграрни дейности и др.), залегнали в устройствените планове за развитие на територията. Така събирането, систематизирането и изследването на данните от възможно най-ниските административно-териториални нива и изводите от анализа се допълват от тенденциите, които се очертават, на база на политиките за демографско, икономическо и социално развитие.

Визията за развитието на общината дава характеристики на специфичния потенциал на общината и насоките за бъдещото и развитие. Тя отразява перспективите пред регионалното и пространственото развитие на територията на община Камено на

основата на икономическите и социалните фактори, като отчита възможностите за преодоляване на различията между град Камено и прилежащите селски територии.

Дефинирането на съответстваща на нуждите и желанията на местната общност Визия за развитие на община Камено е основа за определянето на адекватна стратегическа рамка на ПИРО.

Визията за развитие на община Камено кореспондира със заложените параметри в стратегическите документи от по-високо йерархично равнище в национален и регионален аспект. Така формулираната визия за развитие на Югоизточен район от ниво 2 е:

ЮГОИЗТОЧЕН РАЙОН — привлекателно място за живот и бизнес, със съхранено природно и културно наследство, ефективно използващ своя потенциал за постигане на устойчиво и балансирано социално-икономическо развитие.

Отчитайки така възприетата визия за развитие на Югоизточен район и дефинираните сравнителни предимства и основни проблеми на община Камено в социално-икономическия анализ, при определянето на визията е отчетена необходимостта от акцентирание върху възможностите за диверсифициране на икономиката, осигуряване на повече и по-качествени работни места, които да задържат младите хора, реконструкция и развитие на техническата и социалната инфраструктура за осигуряване на качествена жизнена среда, задържаща хората в общината, развитие на иновациите и прилагане на нови технологии, щадящи околната среда, както в производствения сектор и сектора на услугите, така и в областта на туризма.

Въз основа на направените анализи и проучвания е формулирана следната визия за развитие на община Камено в периода 2021- 2027 г.:

„Община Камено – населени места с модерна визия, основана върху развитието на съвременна инфраструктура, устойчив бизнес и инвестиции, развит туризъм, базиран на съхранено природно и културно-историческо наследство, пълноценна социална и професионална реализация на човешкия потенциал.“

Така формулираната Визия предполага едно добро управление с широко гражданско участие в процесите на вземане и изпълнение на решения при ефективно използване на потенциала и наличните ресурси на територията на Община Камено. Постигането на тази Визия през периода 2021-2027г. ще доведе до устойчиви резултати в посока повишаване на икономическата жизнеспособност на територията, трайно подобряване качеството на живот на населението и респективно задържане на младите хора.

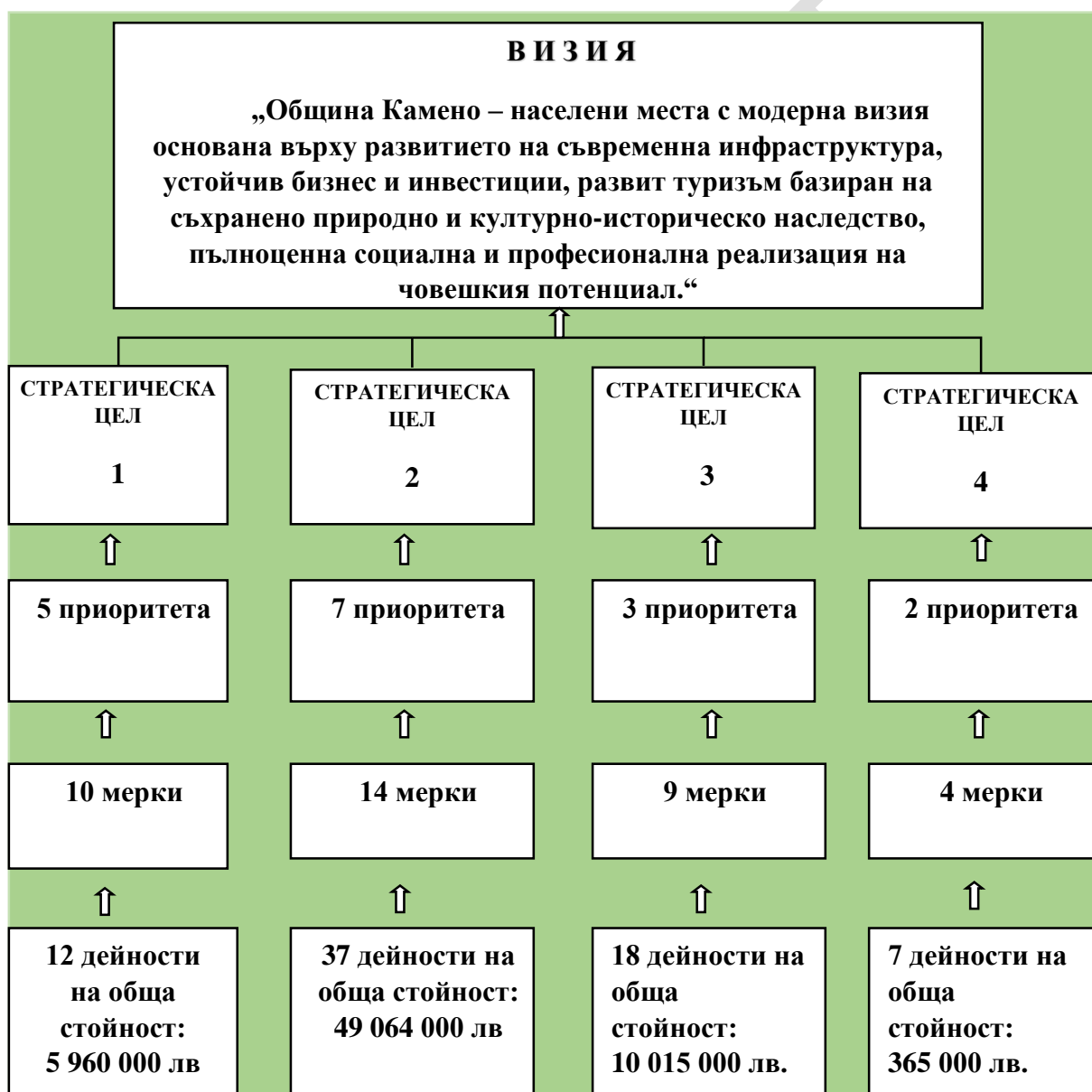
Стратегическите цели на плана отразяват местните потенциали за развитие и са съсредоточени върху решаването на конкретните проблеми на община Камено. Те са ясно насочени към постигането на формулираната Визия и отразяват спецификата на община Камено. Те са пряко обвързани с постигането на конкретни резултати на територията на общината, които планираната система от индикатори да може измери степента на тяхното изпълнение.

За постигане на всяка стратегическа цел са формулирани приоритети и мерки на ПИРО. Те са в съответствие с целите и приоритетите на стратегическите документи за

регионално и пространствено развитие на по-високите нива. Конкретните дейности, чрез които ще се измери постигането на целите, приоритети и мерките са подробно описани в Приложение №1 и №1а на ПИРО. Същите ще бъдат използван като надежден източник на анализи за развитие на общината. По своя характер голяма част от включените в програмата за изпълнение на ОПР 2014-2020 г. групи проекти и направления за интервенции остават актуални и през предстоящия период на действие на ПИРО на община Камено.

Стратегическа рамка, която води до постигане на формулираната Визия е посочена в следващата Фигура № 24.

Фигура № 23 Стратегическа рамка на ПИРО Камено

+

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: СТИМУЛИРАНЕ РАЗВИТИЕТО НА УСТОЙЧИВ БИЗНЕС И ИНВЕСТИЦИИ И НАСЪРЧАВАНЕ НА ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВОТО

Приоритет 1.1.:

„Подкрепа за устойчив икономически растеж, развитие на иновации и технологично развитие“

Мярка1.1.1.: Изграждане на индустриални зони.

Мярката е насочена към изпълнение на дейности свързани с проектиране и изграждане на индустриални зони на територията на община Камено, като основна и водеща дейност е идентифицирана необходимостта от изграждане на индустриална зона в село Свобода.

Мярка1.1.2.: Насърчаване на предприемачеството чрез създаване на работни пространства и инструменти за консултиране и обучение и развитие на мрежови стартапи с участието на работещи производствени предприятия.

Мярката ориентира изпълнението на дейности по създаване на Бизнес-справочник в интернет страницата на общината и център за подкрепа на малкия и средния бизнес.

Потенциалните източници на финансиране включват основно ОПИК 2021-2027 г., ПРЧР 2021-2027 г., общински и републиканския бюджет и национални фондове.

Приоритет 1.2.: „Прилагане на иновативни методи и подходи за развитие на селското стопанство“

Мярка1.2.1.: Развитие на биологично земеделие.

Идентифицираните дейности по тази мярка са насочени към посредничество и улесняване предоставянето на разрешителни, достъп до стопанска площ от страна на община Камено, както и провеждането на кампании относно ползите и начините на реализация на биопродукция.

Мярка 1.2.2.: Развитие на съвременно животновъдството.

Дейностите са планиране в посока подкрепа на фермерите отглеждащи животни, развитие на пчеларството, стартова помощ за развитие на малки стопанства от млади фермери.

Потенциалните източници на финансиране включват основно ПРСР 2021-2027 г. общински и републиканския бюджет и национални фондове.

Приоритет 1.3. :
„Устойчиво развитие на туризма“

Този приоритет с направление устойчиво развитие на туризма в община Камено е важен и натоварен с очаквания за интензивно развитие, така че да се превърне в допълващ сектор в местната икономика. Основните направления на неговото развитие се основават на развиване на туристическа инфраструктура, създаване на условия за настаняване в семейни хотели, къщи за гости, туристически хижи. Принос в това развитието са наличието на природните дадености, близостта до морето, паметниците на културата и историческите забележителности, в това число и Русокастренската крепост.

Ефективното оползотворяване на наличния потенциал за развитие на различни видове туризъм - културно - исторически, селски, еко - туризъм, ще допринесе за създаване на работни места и развитие на местните вериги за доставки. Географското разположение на зоните с туристически потенциал, както и културно-историческите забележителности създават възможност за ползотворно влияние на развитието на туризма върху обезлюдяването на териториите.

Предвидените мерки са съобразени с изготвения анализ и установените приоритети както в настоящата разработка, така и в приетата Стратегия за устойчиво развитие на туризма в община Камено 2021 – 2027 г. и проекта на ОУП на общината.

Мярка 1.3.1.: Експониране на културно-историческото наследство.

Основната дейност насочена в тази мярка и реализирането на обект „Рестаурация, консервация и експониране на Русокастренска крепост“.

Мярка 1.3.2. Създаване на туристически маршрути, представящи връзката обектите включени в мрежите на НАТУРА 2000 и тези на културно-историческото наследство.

Мярката ориентира реализирането на дейности по създаване на туристически маршрути, изграждане на велосипедни маршрути, включващи познавателни маршрути и връзка с други регионални обектите. Изграждане и развитие на екопътеки и пешеходен туризъм.

Надграждане и доразвиване на ежегодни културни събития на територията на община Камено.

Мярка 1.3.3. Развитие на познавателен и приключенски еко - туризъм и изграждане на туристическа инфраструктура.

Приоритетно в тази мярка е реализацията на обект: „Проектиране и изграждане на посетителски център с прилежаща инфраструктура към КРС „Русокастро“.

Потенциалните източници на финансиране включват ПРСР 2021-2027 г., ОПОС 2021-2027 г., републиканския бюджет и национални фондове.

Като приложими чрез (ИТИ) са идентифицирани проекти, насочени към свързване в обща мрежа от туристическо познавателни маршрути с обзаведени екопътеки и вело - трасета до основните обекти на зоните на НАТУРА 2000 и защитените територии в партньорство със съседни общини.

Приложими дейности в областта на професионалното образование и социалните предприятия (обучение на планински водачи, екскурзоводи, аниматори) и в областта на транспортната и информационната инфраструктура (рехабилитация на пътища, изграждане на информационна инфраструктура и дигитализация и виртуални услуги).

Приоритет 1.4.: „Изграждане на инвестиционна среда и мрежи за иновативно развитие“

Мярка 1.4.1.: Стимулиране на иновациите и цифровата трансформация в МСП.

Мярката е ориентирана в подкрепа на дейности за въвеждане на нови технологии, в т.ч. за намаляване на ресурсната и енергийна ефективност на производството.

Мярка 1.4.2.: Приличане на инвестиции чрез установяване на трайни бизнес партньорства за развитие на ПЧП.

По тази мярка се предвижда разработване на стратегия за привличане на инвестиции и реализация на ПЧП и съвместно участие в проекти за икономическо развитие.

Потенциалните източници на финансиране включват ОПИК 2021-2027 г., републиканския бюджет и национални фондове, План за възстановяване.

Приоритет 1.5.: „Подкрепа за устойчиви качествени работни места и подобряване достъпа до заетост“

Мярка 1.5.1.: Провеждане на активна общинска политика насочена към придобиване на професионална квалификация и преквалификация към професии от местно значение.

Дейностите по мярката включват: насърчаване на заетостта, стажове, обучения и активиране на безработни и неактивни младежи, подкрепа на обучението за заети лица и преквалификация съобразно регионалните и местните потребности от квалификация на работната сила, обучение за придобиване на ключови умения и квалификация от безработни лица и повишаване на тяхната пригодност за заетост, насърчаване на участие на жените на пазара на труда, по-добър баланс между професионалния и личния живот, включително достъп до грижи за деца, адаптиране на работната среда за справяне с рисковете за здравето, адаптиране на работодателите и работниците с промените на възрастта.

Потенциалните източници на финансиране включват ПРЧР 2021-2027 г., републиканския бюджет и национални фондове.

Като приложими са идентифицирани проекти, насочени към интеграцията на политиките за развитие на уменията с политиките за регионално икономическо развитие чрез местни партньорства между бизнеса и съответните фактори в сферата на икономическото развитие, образованието и заетостта.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: УСТОЙЧИВО ТЕРИТОРИАЛНО РАЗВИТИЕ И СВЪРЗАНОСТ

Приоритетите и мерките, които се очаква да доведат до постигане на стратегическата цел, са свързани с преодоляване на неудовлетворителното състояние на градските територии като се използва потенциала им за развитие и като се осигури прилагането на интегриран териториален подход в рамките на град Камено и селата в общината.

Ефективната работа на публичните институции в значителна степен допринася за създаване на подкрепяща среда за развитие на икономиката, социални капитал и подобряване параметрите на околната среда.

Приоритет 2.1.: „Териториално развитие“

Мярка 2.1.1.: Изготвянето на актуални устройствени документи.

Мярката дава възможност за изпълнение на дейности, свързани с паспортизация на общински сгради и разработване на устройствени планове за селата в съответствие с предвижданията на ОУПО.

Мярка 2.1.2.: Развитие на публичната инфраструктура.

Дейностите, планирани за изпълнение, са свързани с осигуряване на достъпност чрез рехабилитация на улици и въвеждане на енергийно ефективно осветление, подобряване на състоянието на зелените площи на територията на община Камено и изграждане на нови зони за отдих и спорт на открито.

Мярка 2.1.3.: Реконструкция на улици и изграждане на паркинги.

Мярката дава възможност за изпълнение на дейности, насочени към основен ремонт, реконструкция и рехабилитация на улици и изграждане на паркинги. Приоритетно е изпълнението на два обекта в град Камено, а именно реконструкция на ул. Георги Кондолов и ул. Никола Вапцаров.

Приоритет 2.2.: „Зелена система“

Мярка 2.2.1.: Планиране развитието на градската зелена система.

Мярката дава възможност за реализация и дейности по изготвяне на паспортизация на дървесната растителност на територията на община Камено.

Приоритет 2.3.: „Устойчива градска мобилност“

Мярка 2.3.1. Градска мобилност.

Планираните дейности са насочени към изграждане на инфраструктура за велосипеден транспорт - велосипедни алеи, паркинги за велосипеди, специализирана маркировка и сигнализация, подобряване на условията за използване на обществен транспорт.

Приоритет 2.4.: „Благоустройство на публична инфраструктура в селата“

Мярка 2.4.1: Развитие на публичната инфраструктура в селата.

Мярката кореспондира изцяло с изразеното мнение на анкетираните в рамките на проучването в хода на разработване на ПИРО. Дейностите са насочени в посока подобряване на състоянието на зелените площи и изграждане на нови зони за отдих и спорт на открито в селата на територията на община Камено. Приоритетно изграждане на отводнителен канал в село Трояново, изграждане и реконструкция на улично осветление и улична мрежа, както и рехабилитация на гробищните паркове.

Приоритет 2.5.: „Подобряване на транспортната инфраструктура“

Мярка 2.5.1.: Изграждане, ремонт и рехабилитация на пътни съоръжения с икономическо и социално значение.

Марка дава възможност за изпълнение на дейности по изграждане на пътен възел в село Вратица и пътен надлез – Камено – Свобода.

Мярка 2.5.2.: Ремонт и рехабилитация на пътища, които осигуряват транспортни комуникации с икономическо и социално значение и които осигуряват транспортен достъп до отдалечени от общинския център населени места.

Дейностите по тази мярка осигуряват възможността от реализация на всички ремонтни дейности на общинската пътна инфраструктура в периода 2021-2027г.

Приоритет 2.6.: „Опазване на околната среда и изграждане на екологосъобразна инфраструктура“

Мярка 2.6.1.: Водоснабдяване и канализация.

Мярката е насочена към реализация на дейности, свързани с проектиране, изграждане и реконструкция на вътрешна водопроводна мрежа и по конкретно и приоритетно изпълнение на дейности в 8 населени места - Винарско, Вратица, Полски извор, Черни връх, Константиново, Ливада, Русокастро и Желязово. Мярката насочва и дейности по реализация на дейности по „Проектиране и изграждане на Пречиствателна станция гр. Камено“.

В периода 2021 - 2027 г. преимуществено ще бъдат подкрепяни инвестиционни проекти за пречистване на отпадъчни води и компонент за водоснабдяване и канализация - за постигане на съответствие с Директива 91/271/ЕИО, основани на Регионалните прединвестиционни проучвания (РПИП) за обособени територии на консолидирани Регионални ВиК оператори (спазвайки принципа „един РПИП - една област - един бенефициент - един проект“), приоритетно в агломерации с над 10 000 екв.ж., а при наличен остатъчен финансов ресурс и в агломерации с между 2 000 и 10 000 екв. ж.

Мярка 2.6.2.: Целесъобразно управление и ползване на водните ресурси и опазване на чистотата им.

Дейностите в тази мярка са насочени към изграждане на система за превенция и ранно предупреждение при риск от наводнения на територията на община Камено.

Мярка 2.6.3.: Управление на отпадъци.

Мярката осигурява възможност за изпълнение на дейности по биологична и техническа рекултивация на депо за ТБО гр. Камено и изграждане на площадка за компостиране на биоразградими отпадъци.

Мярка 2.6.4.: Подобряване на екологичните фактори на средата.

Дейностите в тази мярка осигуряват възможност за увеличаване на затревените площи и ликвидиране на потенциални източници на прахови емисии, както и информиране на обществеността за състоянието на водните ресурси, начините и методите за пестеливо използване на водата.

Мярка 2.6.5.: Съхраняване, опазване и експониране на природното наследство и извън зоните на НАТУРА 2000 и защитените територии.

Чрез тази мярка ще се изпълняват дейности по изграждане и поддържане на база данни за защитените обекти на територията на общината, подобряване на информираността и повишаване активността на обществото за опазване на биологичното разнообразие и създаване на условия за по-ефективно обучение и образование за опазване на биологичното разнообразие.

Потенциалните източници на финансиране включват ОПОС 2021-2027 г., републиканския бюджет и национални фондове, както и План за възстановяване и устойчивост на Република България.

Като приложими за прилагане са идентифицирани мерки за изграждане на центрове за подготовка за повторна употреба и поправка, за осигуряване на разделно събиране и рециклиране на битови, масово разпространени и строителни отпадъци, вкл. в индустриални зони при доказана необходимост (без производствени и опасни отпадъци).

Приоритет 2.7.: „Градско развитие и укрепване на селищната мрежа“

Мярка 2.7.1.: Подобряване на енергийната ефективност и разширяване използването на ВЕИ.

Марката осигурява възможност за внедряване мерки за енергийна ефективност в обществени сгради в селата и на жилищни сгради на територията на община Камено.

Потенциалните източници на финансиране на мерките и дейностите Специфична цел 2 са: ПРСР 2021-2027 г., общински и републиканския бюджет и национални фондове, както и План за възстановяване и устойчивост на Република България.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3: РАЗВИТИЕ НА ПЪЛНОЦЕННА СОЦИАЛНА И ПРОФЕСИОНАЛНА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ЧОВЕШКИЯ ПОТЕНЦИАЛ

Стратегическата цел насочена към подобряване и модернизиране основните елементи на социалната инфраструктура в общината и използване на технологичните възможности за осигуряване на равен и ефективен достъп до качествени услуги, включително и на живеещите в малки населени места, отдалечени от градския център.

Приоритет 3.1.: „Развитие на здравна и социална инфраструктура и подобряване на достъпа до тях“

Мярка 3.1.1.: Здравна инфраструктура.

Мярката кореспондира с дейности по повишаване информираността на населението за достъпа до здравни услуги съобразно нормативните документи, използване на технологичните възможности за осигуряване на равен и ефективен достъп до качествени здравни услуги, включително и на живеещите в малки населени места, отдалечени от градския център.

Мярка 3.1.2.: Социална инфраструктура.

Планираните дейности са насочени към създаване на социални резидентни услуги в общността, приоритетно реализиране на дейности по деинституционализация на пълнолетни лица с умствена изостаналост – ДПЛУИ с. Русокастро и създаване и предоставяне на социални услуги в семейна среда и дневни центрове.

Приоритет 3.2.: „Подобряване на достъпа до качествено образование“

Мярка 3.2.1.: Подобряване на материално - техническата база за отглеждане, възпитание и обучение и създаване на условия за разширяване използването на ИКТ инфраструктура в учебния процес.

Чрез мярката се осигурява възможност за приоритетно реализиране на дейности по проектиране и разширение на съществуваща детска градина в село Черни връх и проектиране и изграждане на детска градина в село Свобода.

Мярка 3.2.2.: Подкрепа за разширяване формите за обучение в детска и предучилищна възраст и занимания в извънучилищна форма на деца и младежи.

Мярката осигурява възможност за реализиране на продължаващи дейности от предходни години по подкрепа, закрила и стимулиране на децата с изяви дарби.

Мярка 3.2.3.: Осигуряване на условия за равен достъп до качествено образование.

Дейностите в тази мярка са насочени в обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст и прилагане на десегрегационни подходи в образованието.

Мярка 3.2.4.: Развитие на качествено професионално образование.

Тази мярка дава възможност за изпълнение на дейности по развитие на модулни учебни планове и програми за професии, отчитащи реалните нужди на пазара на труда, включително и дуално образование.

Потенциалните източници на финансиране включват ОПРЧР 2021-2027 г., общински и републиканския бюджет и национални фондове.

Приоритет 3.3.: „Подкрепа за развитие на културата и спорта“

Мярка 3.3.1.: Развитие на културна инфраструктура, културната индустрия и културно-историческото наследство;

Дейностите по тази мярка са свързани със закупуване на нова подвижна сцена, реконструкция, въвеждане на мерки за енергийна ефективност и развитие на материално-техническото състояние на сградния фонд на културните институции, съхраняване, опазване и частично експониране на недвижимо културно наследство.

Мярка 3.3.2.: Продължаващо развитие на спортна инфраструктура.

Мярката осигурява възможност за реализация на дейностите свързани с продължаваща реконструкция на съществуващи спортни и детски площадки, физкултурни салони в училищата и детските заведения и изграждане на нови площадки, както и изграждане на скейт парк в град Камено.

Потенциалните източници на финансиране включват ПРСР 2021-2027 г., общински и републиканския бюджет и национални фондове.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 4: ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ И ТЕРИТОРИАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Кризата, свързана с COVID-19, подчертава стратегическото значение на ефективната публична администрация и на доброто функциониране на цифровото управление, включително електронното здравеопазване, достъпът до електронни административни услуги и електронния обмен между администрациите. В допълнение намаляването на административната тежест ще подобри бизнес средата и ще насърчи инвестициите, което ще окаже положително въздействие върху темпа на възстановяването на регионалната и местната икономика.

От ключово значение за община Камено е да засили своя административен капацитет, особено по отношение на подготовка на проектни идеи и разработване на проекти, осигуряване на необходимите данни, устройствени предпоставки и решения, свързани с кандидатстване за финансиране по различните оперативни програми и финансови инструменти.

Не на последно място от важно значение е утвърждаването и създаване на нови трайни връзки със съседните общини в т. ч. трансграничното и международно сътрудничество за съвместна работа и участие в проекти в подкрепа на интегрираното териториално развитие чрез съвместни инициативи в областта на културата, спорта социалната и икономическата сфера.

Приоритет 4.1.: „Управление в подкрепа на териториалното развитие“

Мярка 4.1.1.: Дигитализация на общинската администрация и разширено предоставяне на електронни административни услуги.

Мярката осигурява реализация на дейности по изготвяне на цифрови модели или кадастрални карти за всички населени места в общината и прилежащите им землища, изготвяне на цифрови модели на действащата улична регулация на населените места.

Мярка 4.1.2.: Повишаване квалификацията и уменията на общинската администрация.

Чрез дейностите по мярката ще се реализират анализ на нуждите, проблемите и възможностите за подкрепа от страна на общината, провеждане на обучения за повишаване на квалификацията и уменията на администрацията, актуализация на потребностите на администрацията от експерти, развитие на възможности за привличане и задържане на експертни кадри, актуализация на структурата и звената с оглед недопускане на дублиране на функции и разделяне на отговорности

Приоритет 4.2.: „Стимулиране на местните общински партньорства и трансгранично и международно сътрудничество“

Мярка 4.2.1.: Утвърждаване и създаване на нови трайни връзки със съседните общини за съвместна работа и участие в проекти.

Мярката предлага дейности за развитие на съвместни инициативи в областта на културата, спорта социалната и икономическата сфера между съседни общини.

Мярка 4.2.2.: Развитие на трансграничното и международно сътрудничество.

Чрез тази мярка са планирани дейности в посока подкрепа от страна на общината за създаването на партньорства с бизнеса в страната чрез побратимяване с общини от

държави на ЕС и участие в трансгранични проекти за сътрудничество за противодействие на бедствия и аварии и известяване на населението.

Потенциалните източници на финансиране включват Оперативни програми 2021-2027 г., общински и републиканския бюджет и национални фондове.

ПРОЕКТ

Част III. Описание на комуникационната стратегия, на партньорите и заинтересованите страни и формите на участие в подготовката и изпълнението на ПИРО

Съгласно Методическите указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на общини (ПИРО) за периода 2021-2027г., в подготвителния етап на разработване на ПИРО Камено е разработена Комуникационна стратегия.

Стратегията идентифицира заинтересованите страни и партньори в процеса на разработване на ПИРО и инструментите за комуникация с тях. Определени са информационните канали, както и мерките за осигуряване на публичност и прозрачност, както и методите за събиране и обсъждане на информация. Същата е приета от определената със Заповед на Кмета на община Камено, Работна група за подготовката, изготвянето и приемането на План за интегрирано развитие на Община Камено за периода 2021-2027 г. и е следвана в хода на изготвяне на ПИРО.

До известна степен процеса по прилагане на Комуникационната стратегия бе възпрепятстван от обявената извънредна ситуация във връзка с разпространението на Ковид 19, което наложи анкетното проучване сред заинтересованите страни да се извърши след изготвянето на териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на Община Камено и след като бяха идентифицирани вътрешните фактори (силни и слаби страни), и външните фактори (възможности и заплахи). Целта бе изготвената анкетна карта да съдържа и тези фактори, които бяха определени, като твърдения, така че анкетираните да могат да оценят тяхното влияние. Този процес даде възможност за достигането на широк кръг от заинтересовани страни и извършване на оценка, която допринесе за изготвяне на SWOT анализа от една страна, а от друга се превърна в мярка за ограничаване на разпространение на Ковид по време на провеждане на фокус групи и дискусии.

Проекта на ПИРО бе публикуван на официалната страница на Община Камено, като съгласуването бе извършено в онлайн среда. При финализирането на документа са взети предвид всички направени коментари, мнения и препоръки за развитието на община Камено и същите са намерили отражение върху окончателния План за интегрирано развитие на Община Камено, като в този си вариант той бе предложен приемане от Общински съвет – Камено. Съгласно чл.13 ал.5 от ЗРР, кмета на общината следва да го представи пред областен съвет за развитие в срок до три месеца от неговото приемане от общински съвет.

Част IV. Определяне на зони за прилагане на интегриран подход за удовлетворяване на идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие и на възможностите за сътрудничество с други общини -приоритетни зони за въздействие

На база на анализа на силните и слабите страни на общинската територия, както и на потенциалите за развитие, са определени приоритетни зони за въздействие на територията на общината Камено, в които основно ще бъде съсредоточено изпълнението на мерките, предвидени в програмата за реализация на плана.

Зоните за въздействие са зони за прилагане на интегриран подход. Те са пространствено обособена територия с определена характеристика и състояние на физическата среда, социална и/или етническа структура на населението и характер и структура на основните фондове. Зоните за прилагане на интегриран подход са определят на базата на общи характеристики на определена територия и/или общи проблеми или потенциали за развитие.

Следва да се отбележи, че настоящата разработка взема предвид действащата към момента Концепция за пространствено развитие /КПР/ на община Камено 2015-2025 г., която е част от системата от документи за стратегическо планиране на пространственото развитие и представлява стратегически документ с ясно обусловен пространствен характер на предвижданите интервенции, чрез които се цели балансирано и устойчиво оползотворяване на наличните ресурси и потенциали на община Камено, както по отношение на нейните вътрешно териториални компоненти и интегритет, така и по отношение нейното положение в рамките на Националното пространство, Югоизточен район от ниво 2 и област Бургас от ниво 3.

КПР на община Камено 2015-2025 г. идентифицира зони за въздействие и прилагане на интегриран подход, които преразгледани през актуалното социално-икономическо развитие на територията не променят своята структура и значимост и ПИРО ги възприема като основа за съсредоточено изпълнението на мерките, предвидени в програмата за реализация на плана.

Като цяло територията на община Камено е с добра вътрешна интеграция, за което допринася най-вече добрата степен на изграденост на транспортно-комуникационните връзки между общинския център и останалата част от общината и установеното високо ниво на транспортна достъпност. Тези фактори в съчетание със спецификата на социално-икономическото развитие на отделните части на общината, предопределят формирането на четири основни зони, чиито интегриран модел на развитие формира териториалната основа за развитие на общината към настоящия момент в рамките на периода на действие на ПИРО до 2027г.

ЗОНА 1 — ЦЕНТРАЛНИ ФУНКЦИИ /ЯДРО/ — е формирана непосредствено около урбанистичния център на общината /град Камено - административен, културен и социално-икономически център/ и близко разположеното на изток населено място с. Свобода, които имат както пространствено-комуникационна, така и функционална обвързаност помежду си. Заедно с промишлените зони предимно на югоизток формират зона на засилени пространствени и социално-икономически процеси.

От пространствена гледна точка в структурата на зоната с най-голямо значение се явява град Камено и неговият непосредствен хинтерланд, които са основен център на растеж и „двигател“ в развитието на общината и останалите населени места, разположени в селскостопанския хинтерланд. Като част от агломерационния ареал на Бургас, градът има ролята на един от основните вътрешно-агломерационни опорни центрове, около които следва да се развие пространството в североизточната част на общината. Зоната обособява бизнес и индустриални зони с регионално и местно значение на територията на община Камено, като същевременно концентрира основните транспортно-логистични инфраструктури и дейности. В зоната са концентрирани основните административни, културни и социално-икономически обекти в общината. Като основен център на растеж тази зона прави и връзката между селскостопанския хинтерланд и населените места в агломерационния ареал на Бургас.

ЗОНА 2 — АГРАРНО-ИНДУСТРИАЛНИ ФУНКЦИИ — включва терените, разположени в землищата на селата Кръстина, Винарско и Вратица, в непосредствена близост до АМ „Тракия“, където са обособени по-голямата част от трайните насаждения в общината. В зоната северно от село Вратица е локализирана и функционираща каменна кариера. Така обособената зона има възможност да използва растежа генериран от основното ядро разположено в непосредствена близост на изток, както и да използва повишената транспортна достъпност посредством автомагистралата за развитие на нови индустриални функции, за които има осигурен бърз и лесен достъп до националните и международни пазари. В същото време зоната се ползва от благоприятното развитие на земеделието в терените разположени на югозапад от нея, което осигурява възможността за развитие на малки хранително-вкусови предприятия и реализацията на местната продукция в Зона 1 и Зона 2.

ЗОНА 3 — АГРАРНИ ФУНКЦИИ — Пространственото измерение на зоната обособява терени разположени на запад, югозапад и юг, като включва територии обект на интензивно земеделие. Зоната е формирана от спецификата на икономическия облик на тази част от общината и от локално формираните пространствено-функционални и комуникационно-транспортни връзки между населените места Трояново, Желязово, Русокастро, Ливада, Тръстиково и Полски извор.

В тази зона са разположени и основните културни обекти в близост до селищата Желязово, Трояново и Русокастро и граничния вал „Еркесия“. В зоната са разположени и повечето, макар и малко по площ горски масиви в община, предоставящи възможност за отдых и рекреация. Обособени са лесопарковете „Еркесията“, „Трояново“ и „Русокастро“.

ЗОНА 4 - АГРАРНО-РЕКРЕАЦИОННИ ФУНКЦИИ - в зоната е концентрирано част от традиционното земеделие в общината, както и основния рекреационен ресурс в южната

част на общината и в близост до Мандренското езеро и защитените зони по Натура 2000. В зоната е обособен и Лесопарк „Черни връх“.

Въз основа на представеното зонироване и с оглед ефективното оползотворяване на финансовите ресурси и постигане на цели за подобряване качеството на обитаване и забавяне на процесите за обезлюдяване на територията следва инвестициите за благоустрояването на населените места да бъдат насочени приоритетно към определените като главен, специфични и вторични центрове в дефинираните зони. Концепцията на зоните за въздействие следва да бъде приложена и за целите на идентифициране на възможностите за развитие на функционалните връзки със съседни общини в зависимост от характеристиките и потенциала на всяка от зоните.

ЗОНИ В ОПАСНОСТ ОТ НАВОДНЕНИЯ - в пространствения модел са взети предвид и две зони по поречието на реките Русокастренска и Айтоска, където има опасност от наводнения и заливане на близко разположените терени и техническа инфраструктура.

СПЕЦИФИЧНИ ТЕРИТОРИИ - Защитени територии по ЗЗТ, Натура 2000 и Защитени територии по ЗКН.

Специфични зони с устройствена защита са Защитените местности „Корията“ и ЗЗ „Мандра-Пода“/. Зоната има за цел: Опазване и поддържане на местообитанията на посочените в т. 2 видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние и Възстановяване на местообитанията на видове птици по т. 2, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние. ЗЗ „Мандра-Пода“ е защитена територия, едно от 114 орнитологично важни места, което любители на фототуризма, както и изследователи-орнитолози посещават, за да се запознаят с различните видове водолюбивы птици. В комплекса има 245 вида птици, от които 74 са включени в Червената книга на Република България, 109 са с европейско значение и 12 вида са световно застрашени. „Мандра-Пода“ представлява влажна зона, която включва следните защитени местности - „Пода“ /100,7 ха/, „Узунгерен“ /211,1236 ха/ и „Устието на река Изворска“ /151 ха/. Общата площ на комплексът е 5987,96 ха, като тя включва и язовир Мандра с околните му влажни зони. През 1998 г. защитената територия е определена за КОРИНЕ място, заради европейското и значение за опазване на застрашени и редки видове птици.

Другата защитена местност, намираща се в землището на град Камено, е ЗМ „Корията“. Тя е с площ 24,4 хектара, разположена е по поречието на река Айтоска, и има за цел опазване на гората от полски бряст. Защитената местност има за цел: Опазване гора от полски бряст.

Специфични зони, макар и малки по обхват са недвижимите културни ценности и в най-голяма степен археологическите обекти с техните охранителни зони, вкл. Граничният вал „Еркесия“.

В средносрочен и дългосрочен план промени в конфигурацията на така очертаните зони и в спецификата на включените в тях територии са възможни

единствено чрез реализацията на целенасочени регионални и национални политики и промени в транспортно-комуникационна инфраструктура.

Очакван модел на развитие на центровата система на община Камено

В община Камено се наблюдава същата тенденция, както и за страната, а именно - процес на пространствена поляризация и движение към моноцентрични модели за развитие, концентриращи социално-икономическата активност в общинския център. На територията на общината няма друг център с потенциал да „разтовари“ съществено основния център Камено, макар НКПР ясно да дефинира нуждата от поэтапна трансформация от централизиран/моноцентризъм към полицентричен модел за пространствено развитие. За компенсиране в известна степен на този недостатък в центровата система на общината е необходимо стимулирането на някои от вътрешно периферните центрове, като с най-голям потенциал се явяват групата от селища, разположени в южната част /Желязово, Русокастро, Ливада, Тръстиково, Полски извор, Константиново и Черни връх/ и тези, разположени в северозападната част /Трояново, Вратица, Винарско и Кръстина/.

В този контекст урбанизираните територии на селищата и техния непосредствен хинтерланд са обект на по-задълбочени проучвания и налагането на по-перспективен модел на устройство в проекта на ОУП на община Камено.

От този модел става видно, че трудно биха могли да се обърнат тенденциите в развитието на центровата система на общината, най-вече поради ограничения демографски потенциал и липсата на пълноценно функциониращи реални вторични центрове. Съществуващите са с ограничен човешки ресурс, с висок дял на населението във високите възрастови групи и т.н.

Добрата транспортно-комуникационна система, преминаваща през общината е основен фактор за формирането на настоящия модел на центровата система.

Оси на развитие

Основните транспортно-комуникационни коридори по направление изток-запад и север-юг, преминаващи през територията на общината, се явяват и основните оси на развитие в настоящата Концепция за пространствено развитие, които имат за цел да осигурят вътрешните и външни връзки на общината и нейния административен център с останалата част от областта и региона.

От транспортно-географска гледна точка с най-голямо значение за развитието на градския ареал на Камено, както и на прилежащите територии, формиращи община

Камено, имат следните фактори, които оказват директно влияние върху пространственото и функционално оформяне на територията:

■ Основните оси на развитие обособено по направления:

- Основна урбанистична ос

Изток - запад: Паневропейски транспортен коридор № 7, АМ „Тракия“ обвързваща транспортно-комуникационно основните центрове на растеж в националното

пространство и региона - София, Пловдив, Стара Загора, Ямбол - Карнобат - Камено - Бургас/Варна и прави връзката с близко разположения международни коридори № 9.

- Второстепенни/Вътрешно-интеграционни оси

Север - Юг: Третокласен път от републиканската пътна мрежа - „Ш-539“ и Третокласен път от републиканската пътна мрежа - „Ш-7909“, правещ основните връзки между северните и периферно разположените южни части от общината.

■ Особено внимание следва да се обърне на свързаността на град Камено с останалите общински центрове /Карнобат, Айтос, Бургас, и др. /в рамките на област Бургас и Югоизточен район. В това отношение приоритетно следва да се развият именно тези връзки, които ще се явяват като основни оси на развитие между общинските центрове.

■ Граничен вал „Еркесия“ - зелена културна ос. Историко-географската характеристика е основополагащ елемент в пространственото развитие на селищната структура на общината. В основата на формиране на пространствената структура в общината стоят културните коридори и културното напластяване, които изразяват устойчивостта във времето на селищните взаимовръзки и трайно обособени културни направления. Концепцията за пространствено развитие на община Камено отчита историко-географското развитие и извежда основната културна ос - културно-исторически коридор. Тя дава възможност за изграждане на сътрудничество със съседните общини и формиране на зони за туризъм и рекреация, които в съчетание с народните традиции и културните обичаи на местната общност изграждат атрактивна културна среда.

Дефиниране на агломерационния ареал на град Камено в пространственото развитие на общината и област Бургас.

Съвременните интерпретации на термина „агломерационен ареал“ са значително по-гъвкави, като на преден план излизат преди всичко пространствено-комуникационното и функционално обвързване за сметка на физическото обвързване на урбанистичните структури.

В настоящия момент ареалът на град Камено е част от агломерационния ареал Бургас, който реално се разпростира в рамките на няколко общини /Карнобат, Камено, Айтос, Поморие и Созопол/. Градският ареал на Камено се явява вътрешно-агломерационен център на Бургаската агломерация, което е свързано както с наличието на съответните „интегриращи“ елементи, така и на протичащите в рамките на пространството социални-икономически процеси. С важно значение е добрата достъпност и свързаност в рамките на непосредствения хинтерланд на града, традиционно развиващите се и засилващи се през последните години ежедневни трудови пътувания, както и наличието на функционално обвързани икономически територии и обслужващи транспортно-комуникационни центрове.

Таблица № 31 Зони за прилагане на интегриран подход

Зона	Центрове	Инвестиционни мерки	Специфични инвестиционни проекти	Връзка с други общини	Потенциални проекти с други общини
<p>Зона 1 — Централни функции /Ядро/ Зона за бизнес и индустриални зони с регионално и местно Концентриране на основни транспортно-логистични инфраструктури и дейности.</p>	<p>гр. Камено</p>	<p>Благоустрояване Канализация</p>	<p>„Пътен надлез Камено-Свобода“</p> <p>„Проектиране и изграждане на Пречиствателна станция гр. Камено“;</p> <p>Внедряване на мерки за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради,</p> <p>„Изграждане на площадка за компостиране на биоразградими отпадъци“</p> <p>Обект „Основен ремонт на общински пътища“</p> <p>Биологична и техническа рекултивация на депо за ТБО гр. Камено</p> <p>Подобряване на състоянието на зелените площи на територията на община Камено и изграждане на нови зони за отдих и спорт на открито</p> <p>Изграждане на система за превенция и ранно предупреждение</p>	<p>Бургас</p>	

Зона	Центрове	Инвестиционни мерки	Специфични инвестиционни проекти	Връзка с други общини	Потенциални проекти с други общини
			при риск от наводнения на територията на община Камено		
	с. Свобода		„Индустириална зона с. Свобода“ „Проектиране и изграждане на Детска градина в с. Свобода“.	Бургас	
Зона 2 — Аграрно-индустириални функции Зона с осигурен бърз и лесен достъп до национални и международни пазари. Ползва се от благоприятното развитие на земеделието в терените разположени на югозапад от нея, което осигурява възможността за развитие на малки хранително-вкусови предприятия и реализацията на местната продукция в	с. Кръстина			Бургас	
	с. Винарско		Обект „Проектиране, изграждане и реконструкция на вътрешна водопроводна мрежа на с. Винарско“;	Айтос	
	с. Вратица		Обект „Изграждане на пътен възел - с. Вратица „ Обект „Тържище за земеделска борса – Вратица“; Обект „Проектиране, изграждане и реконструкция на вътрешна водопроводна мрежа на село Вратица“;	Карнобат	

Зона	Центрове	Инвестиционни мерки	Специфични инвестиционни проекти	Връзка с други общини	Потенциални проекти с други общини
Зона 1 и Зона 2.					
Зона 3 — Аграрни функции Зона с територии обект на интензивно земеделие, културни обекти, отдих и рекреация	с. Трояново			Бургас, Карнобат	
	с. Желязово		Обект „Проектиране, изграждане и реконструкция на вътрешна водопроводна мрежа на село Желязово“;културни обекти	Бургас, Карнобат	
	с. Русокастро		Обект „Реставрация, консервация и експониране на Русокастренска крепост“; Обект „Проектиране и изграждане на посетителски център с прилежаща инфраструктура към КРС „Русокастро“; Обект „Проектиране, изграждане и реконструкция на вътрешна водопроводна	Бургас, Средец, Карнобат	

Зона	Центрове	Инвестиционни мерки	Специфични инвестиционни проекти	Връзка с други общини	Потенциални проекти с други общини
			мрежа на село Русокастро“; Деинституционализация на пълнолетни лица с умствена изостаналост – ДПЛУИ с. Русокастро културни обекти, отдих и рекреация		
	с. Ливада		Обект „Проектиране, изграждане и реконструкция на вътрешна водопроводна мрежа на село Ливада“;	Бургас, Средец	
	с. Тръстиково				
	с. Полски извор		Обект „Проектиране, изграждане и реконструкция на вътрешна водопроводна мрежа на село Полски извор“;	Бургас	
Зона 4 - Аграрно-рекреационни функции Зона с характерно традиционното земеделие и възможности за развитие на отдих и туризъм	с. Константиново		Обект „Проектиране, изграждане и реконструкция на вътрешна водопроводна мрежа на село Константиново“; традиционното земеделие, отдих и туризъм	Созопол, Средец	
	с. Черни връх		Обект „Проектиране, изграждане и реконструкция на	Бургас, Созопол	

Зона	Центрове	Инвестиционни мерки	Специфични инвестиционни проекти	Връзка с други общини	Потенциални проекти с други общини
			вътрешна водопроводна мрежа на село Черни връх“; традиционното земеделие, отдих и туризъм		

ПРОЕКТ

Част V. Програма за реализация на ПИРО и описание на интегрирания подход за развитие

Програмата за реализация на ПИРО Камено има за задача на основата на целите и приоритетите за развитие на общината, залегнали в плана, да осигури вътрешната и външната съгласуваност на факторите на развитието и ресурсите за реализация на плана, като оптимизира възможностите за финансиране, институционална подкрепа и техническа помощ за изпълнение на плана. Разработена е на базата на прилагането на интегриран подход.

Основните структурни елементи на програмата са мерките и проектните идеи по съответните цели и приоритети на плана. В тях са включени дейности, обединени по териториален, технологичен и времеви признак, с общо финансово управление и предвиден синергичен ефект.

Програмата за реализация на ПИРО има многогодишен характер (7-годишен период на действие) и може да бъде актуализирана периодично в зависимост от условията и прогнозите за реализацията на плана с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на плана и постигане целите и приоритетите за развитие. Програмата за реализация и приложенията към нея подлежат на периодична актуализация с цел включване на нови мерки, дейности, проекти или източници на финансиране.

Възприетият подход на Програмата за реализация на ПИРО следва стратегия, която чрез решаването на съществуващи основни проблеми на инфраструктурата и обслужването ще разгърне наличния потенциал за развитие на общината и превръщането на град Камено в център от 3-то ниво, осигуряващ възможности за преодоляването на основните проблеми в общината, включително и преодоляването на трайните негативни демографски тенденции.

Изключително географско положение на община Камено следва да бъде оползотворено по максимално ефективен начин, чрез подобряване на транспортните връзки и достъпност във всички посоки за да бъде преодоляна вътрешната периферност на общината, като не на последно място да се сложи акцент върху развитието на туризма.

Основните области, върху които попада фокуса на идентифицираните приоритети, цели и мерки за развитие са свързани с:

- подобряване на средата на обитаване;
- подобряване на бизнес средата и възможности за развитие на предприемачеството;
- подобряване качеството и развитието на публичните услуги, предоставяни в общината;
- повишаване на енергийната ефективност и преодоляване на последствията от промените в климата.

Посочените финансови източници са индикативни и актуални към момента на завършване на ПИРО. Предвид факта, че програмите за периода 2021-2027 г. все още са в процес на разработване, който се очаква да продължи и през 2021 г., не е възможно да бъде направена точна прогноза за финансовите източници. След приемането на

програмите за периода 2021-2027 г. е необходимо да бъде изготвена актуализация на Програмата за реализация на ПИРО в съответствие с предвижданията на ППРЗЗ (чл.22, ал.1, т.4)

Мерките в Програмата за реализация на ПИРО са представени в Приложение 1.

Индикативният списък на приоритетни за общината проекти, които ще се разработват и изпълняват в рамките на програмата е представен в Приложение №1А.

Програма за развитие на туризма и дейности, свързани с нейната реализация (в съответствие с чл.11 от Закона за туризма)

Туризмът в община Камено е слабо развит и настоящата програма има за цел да допринесе за превръщането му в допълващ сектор в местната икономика. Основните направления на неговото развитие се свързват със създаване на възможности за реализиране на пътувания целящи селски/еко туризъм - развиващ се преимуществено в **Зона 4 - Аграрно-рекреационни функции, която е характерна с** традиционното земеделие и възможности за развитие на отдиш и туризъм, създаване на условия за изграждане и настаняване в семейни хотели, къщи за гости, туристически хижи. Настоящата програма е в съответствие с пиетата от Общински съвет – Камено през месец май 2021г. Стратегия за устойчиво развитие на туризма в община Камено 2021 – 2027 г.

Ефективното оползотворяване на наличния потенциал за развитие на различни видове туризъм - културно - исторически, селски, еко туризъм, ще допринесе за създаване на работни места и развитие на местните вериги за доставки. Географското разположение на зоните с туристически потенциал, както и културно-историческите забележителности създават възможност за ползотворно влияние на развитието на туризма върху обезлюдяването на териториите.

С цел постигане на изпълнението на Стратегия за устойчиво развитие на туризма в община Камено 2021 – 2027 г., съобразявайки се с изготвения анализ в настоящата разработка, и проекта на ОУП на общината в ПИРО е идентифициран Приоритет 1.3.: „Устойчиво развитие на туризма“.

Предложената Програма за развитие на туризма и дейности, свързани с нейната реализация са както следва:

Таблица № 32 Програма за развитие на туризма и дейности, свързани с нейната реализация

Мярка	Дейност	Описание	Зона на въздействие	Стойност
Мярка 1.3.1.: Експониране на културно-историческото наследство	Обект „Рестаурация, консервация и експониране на Русокастренска крепост“		Зона 4	480 000

Мярка	Дейност	Описание	Зона на въздействие	Стойност
Мярка 1.3.2. Създаване на туристически маршрути представящи връзката обектите включени в мрежите на НАТУРА 2000 и тези на културно-историческото наследство	Създаване на туристически маршрути	Развитие на туристически маршрути за оползотворяване на КИИ и природни ресурси	Зона 4	50 000
	Изграждане на велосипедни маршрути включващи познавателни маршрути и връзка с други регионални обектите	Развитие на маршрути за оползотворяване на КИИ и природни ресурси	Зона 4	100 000
	Изграждане и развитие на екопътеки и пешеходен туризъм	Развитие на маршрути за оползотворяване на КИИ и природни ресурси	Зона 4	50 000
	Надграждане и доразвиване на ежегодни културни събития	Подкрепа за развитие на събития в ежегодния културен календар на общината	Зона 1,2,3,4	100 000
Мярка 1.3.3. Развитие на познавателен и приключенски екотуризъм и изграждане на туристическа инфраструктура	Обект „Проектиране и изграждане на посетителски център с прилежаща инфраструктура към КРС „Русокастро“;		Зона 4	2 000 000

Индикативна финансова таблица

Изготвено е индикативно разпределение на източниците на финансови ресурси, необходими за изпълнение на мерките, планирани в рамките на всеки от определените приоритети. Предвид продължаващите дискусии по отношение на седем-годишната рамка на бюджета на ЕС и предстоящия процес на преговори, точната сума ще бъде определена на по-късен етап. Следва да се има предвид, че общата сума на посочените финансови ресурси, включително по отделните приоритети, е индикативна и може да претърпи корекции в зависимост от възприетите подходи и степента на изпълнение на приоритетите, промените в пазарните условия, необходимостта от гъвкаво управление и оптимизиране на предвидените средства чрез преразпределение между отделните приоритети на базата на аргументирани промени в предвидените мерки и проекти.

Индикативната финансова таблица за изпълнение на ПИРО е представена в Приложение №2

Част VI. Мерки за ограничаване изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия

Климатичните фактори, като глобалното затопляне, природните бедствия, рисковите територии и зони, оказват влияние върху подходите в регионалното и пространственото планиране. Те заемат важно място във всички европейски документи, и дават отражение и върху разработването на концепции и стратегии за пространствено планиране на държавите в ЕС, върху управлението на водите, земята и природните ценности. Адаптирането на подходите в планирането на регионалното и пространствено развитие към глобалното затопляне на климата ще осигури запазването на екологичния комфорт в урбанизираните територии и намаляването на рисковете от природни бедствия, класифицирани в Стратегията за редукция на риска на Обединените нации като хидроложки, метеорологични, геофизични и биологични природни явления и бедствия.

В тази връзка въздействието на климатичните промени изискват идентифициране на необходимите мерки за адаптация и ограничаване на риска от природни бедствия и в ПИРО Камено.

Основната мярка за противодействие на климатичните промени е възможността за използване на ВЕИ. Община Камено осигурява 34% от общо изградените на територията на област Бургас ВЕИ, което я поставя на едно от първите места на територията и на страната. Продължаването на инвестициите в тази посока както и разширяването на газоснабдяване на обществени сгради и системи ще допринесе за противодействието на климатичните промени.

В общината използването на твърди горива в малките населени места е основен източник за отопление както в обществения, така и в битовия сектор. Това е свързано със замърсяване на въздуха и особено с отделянето на парникови газове, пряко свързани с глобалното затопляне и климатичните промени. Възможност за намаляване използването на твърди горива за отопление е развитието на мрежата за газифициране и в други населени места в общината. В тази връзка в ПИРО са заложили мерки за подобряване на енергийната ефективност на обществените и жилищните сгради, както и ефективността на сградните инсталации и мерки за поетапна подмяна на отоплителни уреди на твърдо гориво, които следва да бъдат насърчавани.

Важна цел при адаптацията с климатичните промени е осигуряване на достатъчно водни количества и ограничаване на загубите на питейна вода. Високият дял на загуба на вода по водопроводната мрежа на общината е проблем от първостепенна важност, чието разрешаване следва да бъде във фокуса на развитие на общината през следващите 7 седем години.

Необходими са мерки за изграждането на канализационни мрежи и пречиствателни станции в малките населените места. Въпреки, че на територията на общината всички населени места, с изключение на общинския център, са с населени под

2 000 е.ж. и съответно не попадат в приоритетите за изграждане на канализационни системи и ПСОВ, необходимо е предприемането на действия за проектиране и изграждане на ПСОВ. Следва да бъдат изследвани възможностите за изграждане на канализационни мрежи в селата с население над 500 души и изграждането на местни ПСОВ.

Отделяните отпадъци и по-конкретно отделяните битови отпадъци имат пряко отношение към натрупването на парникови газове в атмосферата. Следва да се предприемат мерки за постигане на целите за 2030 г. за рециклиране на отпадъците и намаляване на количествата на депонираните отпадъци; мерки за предотвратяване генерирането на отпадъци; мерки за подготовка за повторна употреба и рециклиране, изграждане, разширяване и/или надграждане на системата за разделно събиране на отпадъци и подобряване на базата от знания относно кръговата икономика.

Недоброто състояние на пътната мрежа също допринася за отделяне на парникови газове и други замърсители на въздуха, а така също и за създаването шумово ниво и риск от пътни инциденти. Следва да се ускорят мерките по подновяване на пътните покрития, както и да се насърчават инвестициите за преминаване към по-екологосъобразен обществен и личен транспорт.

По отношение на риска от природни бедствия основен фокус следва да бъде поставен върху управлението състоянието на хидротехническите съоръжения на територията на общината.

Част VII. Необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка на ПИРО

Целта на наблюдението и оценката на регионалното развитие, дефинирана в чл. 30 от ЗРР постигане на ефективност и ефикасност на стратегическото планиране, програмирането, управлението и ресурсното осигуряване на регионалното развитие. Наблюдението и оценката отчитат резултатите от изпълнението на документите, които допринасят за регионалното развитие.

Системата за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО има за цел да осигури ефективно изпълнение на плана, с оглед постигане на целите за интегрирано устойчиво местно развитие и ефикасно разходване на ресурсите за реализация на планираните дейности и проекти. Системата за наблюдение и оценка на изпълнението на плана обхваща съставните му елементи.

Предмет на наблюдение е изпълнението на целите и приоритетите за местно развитие съгласно определени физически и финансови индикатори, организацията и методите на изпълнение, прилагани от органите за управление, и мерките за осигуряване на информация и публичност за резултатите от изпълнението на ПИРО.

Специфичните цели на наблюдението са:

- проверка на финансовото изпълнение на плана;
- проверка на изпълнение на плана в рамките на определен времеви период;
- проверка на изпълнение на изискванията за прилагане на плана;
- проверка за изпълнение на изискванията за информация и публичност;
- постигане на целевите стойности на индикаторите за наблюдение.

За постигане целите на наблюдението на изпълнението на ПИРО се използва система за наблюдение и оценка въз основа на:

- източниците, начините и периодичността за събиране, обработка и анализиране на информация;
- индикаторите за наблюдение;
- органите за наблюдение, организацията и методите на тяхната работа;
- системата на докладване и осигуряване на информация и публичност.

Наблюдението на изпълнението на ПИРО се извършва въз основа на официални данни на Националния статистически институт, на Евростат, на административната статистика на Агенцията по заетостта, както и на данни от други национални, регионални и местни източници на информация.

Системата за наблюдение и оценка на Плана за интегрирано развитие на община Камено за периода 2021 - 2027 г. включва следните основни елементи:

- система от индикатори за наблюдение и оценка;
- документи, представящи проследяването на изпълнението и изводите и препоръките от наблюдението и оценката;
- органи, отговорни за прилагането на системата за наблюдение и оценка

Основният инструмент за наблюдение изпълнението на ПИРО е Годишният доклад. Той се изготвя по определен от кмета на общината ред и се одобрява от общинския съвет по предложение на кмета на общината. Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на ПИРО съдържа информация за:

- общите условия за изпълнение на ПИРО и в частност - промените в социално-икономическите условия в общината;
- постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на ПИРО въз основа на индикаторите за наблюдение;
- действията, предприети от компетентните органи с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на ПИРО, в т. ч.: мерките за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни; преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на ПИРО през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми; мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на плана за интегрирано развитие на общината; о мерките за постигане на необходимото съответствие на ПИРО със секторните политики, планове и програми на територията на общината, включително мерките за ограничаване изменението на климата и за адаптацията към вече настъпилите промени; о мерките за прилагане принципа на партньорство; резултатите от извършени оценки към края на съответната година;
- изпълнението на проекти, допринасящи за постигане на целите и приоритетите на ПИРО с размера на усвоените средства за отчетния период и източниците на тяхното финансиране;
- заключения и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението на ПИРО.

Наблюдението се отнася до разходите, осъществяването на планираните продукти и промените в индикаторите за резултат, оценени при наличието на необходимата информация. Наблюдение на продукти (директни, непосредствени резултати) означава проследяване дали те са осъществени и дали изпълнението им е в съответствие с планирания времеви и ресурсен план. Наблюдението, също така проследява промените в индикаторите за резултат (наблюдение на политиките). Проследяването на стойностите на индикаторите за резултат позволяват извършване на преценка, дали индикаторите се движат в желаната посока. Ако това не е така, това може да има сериозно отражение върху адекватността и ефективността на намесата, както и върху адекватността на избраните индикатори за резултат.

Оценката се фокусира върху приноса на конкретната политика върху постигнатите резултати или т.н. въздействие. Изготвянето на оценка следва бъде планирано

предварително и да се осъществява два пъти през програмния период, съгласно нормативните и методически предвиждания.

Предвид националните системи за управление и координация на процесите на регионалното развитие и управление на средствата от ЕС, основните задачи, които следва да бъдат изпълнявани при управлението на ПИРО:

- проследяване на възможностите за финансиране на включените в Програмата за изпълнение проекти, вкл. очакваните графици и изисквания за финансиране;
- координация, организация и подготовка на необходимите предпроектни проучвания и изготвяне на технически проекти за включените в Програмата за изпълнение проекти, вкл. координация на графичите за изготвяне, заданията за проектиране и тръжните процедури;
- подготовка и окомплектоване на проектни предложения за осъществяване на планираните дейности в съответствие със специфичните изисквания на финансиращите институции;
- координация и наблюдение на изпълнението на договорите за финансиране на дейностите по ПИРО;
- подготовка на годишни доклади за наблюдение на изпълнението на ПИРО и представянето им пред Общинския съвет;
- осигуряване на прилагането на принципа за комуникации, координация и партньорство със заинтересованите страни чрез участието им в процесите на наблюдение и актуализация на ПИРО;
- подготовка на прегледи на средата и изготвяне на предложения за актуализация на ПИРО и на Програмата за изпълнение в случай на необходимост;
- координация на процесите по наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО.

Предвид това, че липсата на „зрели“ проекти, осигурени с адекватно предпроектно проучване и техническо проектиране, е потенциална слабост при реализацията на ПИРО, като основна задача в първоначалния период на екипа за управление на ПИРО може да се определи събирането и анализа на необходимата информация и изготвянето на необходимите предпроектни проучвания и технически проекти за включените в Програмата за изпълнение групи проекти.

Съгласно нормативно заложените изисквания, документите за проследяване на изпълнението и оценките включват:

- годишни доклади за наблюдение на изпълнението на ПИРО за периода 2021 - 2027 г.;
- междинен доклад за оценка изпълнението на ПИРО за периода 2021 - 2027 г. към края на 2024 г.;
- окончателен доклад за наблюдение на изпълнението на ПИРО за периода 2021 - 2027 г.;
- последваща оценка на ПИРО за периода 2021 - 2027 г., изготвен не по-късно от края на 2028 г.

Основен обективен инструмент за проследяване изпълнението на ПИРО е избора на подходящи индикатори, които да отчитат специфичните характеристики на територията в съчетание с подходящите методи за оценка и наблюдение.

В контекста на казаното по-горе и в съответствие с методическите указания за разработване на ПИРО е изработена матрица на индикаторите за наблюдение и оценка, Същата е представена в Приложение № 3, към настоящия план. Тя обхващат както физически характеристики, така и финансови по отношение реализацията на поставените цели и приоритети за развитие. Предвид на факта, че стратегическите цели представляват желаното и възможно бъдещо състояние, а приоритетите и мерките определят областите на действие и въздействие са определи следните два вида индикатори:

1. **Индикатори за продукт**, които се отнасят до наблюдението и оценката на изпълнението на определените **приоритети и мерки** за развитие на общината. По някои от мерките или приоритетите те могат да се отнасят за предвидени или изпълнявани конкретни проекти с важно значение за развитието на територията на общината. Дефинираните индикатори са количествено измерими и осигуряват обективност по отношение на оценките и изводите за конкретните постижения при реализацията на приоритетите и мерките и постигнатото пряко въздействие в съответната област.

2. **Индикатори за резултат**, които отчитат изпълнението на **стратегическите цели** и имат значение за цялостната оценка на ефективността на избраната стратегия и политика за устойчиво интегрирано местно развитие за периода 2021-2027г. Степента на въздействие се отчита с количествено и/или качествено измерими индикатори, а в някои случаи – с качествени оценки относно достигнатата степен в социалното, икономическото и инфраструктурното развитие на общината и приноса на това развитие за общото развитие на региона.

Целесъобразно за нуждите на настоящия план така и за бъдещото измерване на различните области на развитие на общината е да се поддържа информационна система от база данни за отчитане на всички предвидени индикатори. Тази база данни следва да се поддържа от общинската администрация и нейните специализирани звена при пряк контакт и взаимодействие с експлоатационни дружества, териториални поделения на национални дирекции, бизнеса и други заинтересовани страни.

Източниците на информация за попълване на системата от база данни следва да бъдат надеждни и основаващи се на официални данни като: НСИ, Агенция по заетост, годишни доклади на институции и фирми, ИСУН и др.

ПРИЛОЖЕНИЯ:

Приложение: №1 Програма за реализация на ПИРО на община Камено за периода 2021-2027 г.;

Приложение: №1а Индикативен списък на важни за общината проекти;

Приложение: №2 Индикативна финансова таблица;

Приложение: №3 Матрица на индикаторите за наблюдение и оценка;

Приложение: №3а Матрица на индикаторите за наблюдение и оценка;

Приложение №4 Резултати от проведено анкетно проучване.

ПРОЕКТ